

YENİ ÇAĞ

- **F. Muri:** Çağdaş kapitalizmin temel çelişkisi
- **P. Kurtie:** Fansada halk birliğine doğru
- **T. Görög:** Devrim ve yeni toplum kuruculuğu bilimi
- **İ. Nörlund:** Yeni yollar araştırma, prensiplere bağlılık
- **F. Gomes:** Güçlükleri yeneceğiz
- **T. Dragoyçeva:** Devrimin silâhlı güçlerini meydana getirmede BKP'nin deneyi

Özel sayfalar

- **xx:** Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin bildirisi
- **A. Saydan:** Türkiyede sınıf savaşında gelişmeler, kuvvetler dengesinde değişiklikler
- **C. İrem:** Yıkıcılara karşı

2(128)

Şubat

1975

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Budapeşte'de yapılan hazırlık toplantısı bildirisi

Bilindiği üzere, 1974 Ekiminde Vorşova'da bir danışma toplantısı yapan Avrupa komünist ve işçi partileri temsilcileri, Avrupa komünist ve işçi partileri konferansını hazırlama toplantısının 1974 Aralık ayında Budapeşte'de yapılmasını kararlaştırmışlardı. Bu karar gereğince, 19-21 Aralık 1974 günlerinde, Budapeşte'de, sözkonusu hazırlık toplantısı yapıldı. Bu toplantıya Alman Komünist Partisi, Alman Sosyalist Birlik Partisi, Avusturya Komünist Partisi, Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi, Belçika Komünist Partisi, Bulgaristan Komünist Partisi, Büyük Britanya Komünist Partisi, Çekoslovakya Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, Finlândiya Komünist Partisi, Fransız Komünist Partisi, İrlanda Komünist Partisi, İspanya Komünist Partisi, İsveç Sol (Komünistler) Partisi, İsviçre Emek Partisi, İtalyan Komünist Partisi, Kıbrıs Emekçi Halkı İlerici Partisi, Lüksemburg Komünist Partisi, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi, Norveç Komünist Partisi, Polonya Birleşik İşçi Partisi, Portekiz Komünist Partisi, Romanya Komünist Partisi, San-Marino Komünist Partisi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Yugoslavya Komünistler Birliği, Yunanistan Komünist Partisi heyetleri katıldılar.

İzlânda Halk Birliği, hazırlık toplantısına bir kutlama telgrafı gönderdi.

Toplantıya katılanlar, bir Avrupa komünist ve işçi partileri konferansını hazırlama yolundaki semereli çalışmalardan memnun olduklarını belirterek, bundan sonraki hazırlığın politik ve pratik sorunları üzerinde geniş bir fikir değiş tokuşunda bulundular.

Avrupa komünist ve işçi partileri konferansının gündemi, Avrupada barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerilik sorunlarını içeriyor. Hazırlık görüşmelerinde, bütün sözcüler, bu sorunlar üzerinde kendi partilerinin görüşlerini belirttiler.

Budapeşte toplantısında, bir Avrupa komünist ve işçi partileri konferansı redaksiyon komisyonu kurulması konusunda anlaşmaya varıldı ve bu komisyonun çalışmalarına bütün partilerin katılmaları öngörüldü.

Komisyon, Varşova ve Budapeşte toplantılarında yapılan fikir değiş-tokuşunu ve varılan sonuçları gözönüne alarak, kendi çalışmasını kendisi örgütleyecektir. Kardeş partilerin ricası üzerine, komisyonun kurulması ve çalışmasıyla ilgili sorunları çözme ödevini Alman Sosyalist Birlik Partisi yükümlendi.

Toplantıya katılanlar, konferans konusuyla ilgili problemler üzerinde seminerler örgütlenmesini salık verdiler.

Kardeş partiler, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının son aşamasının en yüksek düzeyde bir an önce gerçekleştirilmesi isteğini belirttiler. Ve bu konferansın başarıyla sona ermesinin, alacağı kararların hayata geçirilmesinin, yalnız bütün Avrupa kıtası ülkeleri ve halklarının menfaatlerine hizmet etmekle kalmayıp, bütün dünyada sürekli barış ve güvenliğin kurulmasına da yardım edeceği kanısında olduklarını ifade ettiler.

Avrupa komünistlerinin temsilcileri, kıtanın bütün demokratik ve ilerici güçlerini tekvücut bir topluluk haline getirmek ve birleştirmek azminde olduklarını bir kez daha ortaya koydular.

Toplantıya katılanlar, Avrupada son faşist rejime son vermek için mücadele eden bütün İspanya komünistleri ve demokratlarıyla, aynı zamanda Kıbrıs ve Kuzey İrlanda halklarıyla, dünyanın çeşitli bölgelerinde emperyalist ezgiye karşı, demokrasi, ulusal bağımsızlık, barış ve sosyalizm için savaşmakta olanlarla dayanışmalarını tekrar dile getirdiler.

Hazırlık toplantısının çalışmaları tam bir hak eşitliği, karşılıklı anlayış ve proletarya dayanışması havası içinde geçti.

Avrupa komünist ve işçi partileri konferansı redaksiyon komisyonu, 21 Aralık 1974 günü Budapeşte'de kuruluş toplantısını yaptı.

Çağdaş kapitalizmin temel çelişkisi

Franz Muri

Avusturya Komünist Partisi Başkanı

Ekonomide bozukluk ve düzensizlik, gitgide artan sosyal gerginlik ve göze çarpan politik istikrarsızlık belirtileri, gerek Avuranın kapitalist kesiminde, gerekse bütün kapitalist dünyada şimdiki durumun ayırde-dici çizgilerini oluşturur. Tekeller ve hükümetler ciddi bir endişe içinde-dirler. Resmi uzmanlar ve bunların muhalefetteki meslektaşları, bunalım durumlarının doğuş nedenlerini açıklamaya ve bugünkü bunalımdan çı-kış yollarını belirlemeye çalışıyorlar. Burjuva toplumunun bugün içine düştüğü sağlıksız durum, bu uzmanlara göre, öncelikle sendikaların aşırı isteklerinden, petrol üreticisi ülkelerin «keyfi kararlar»ından ve daha önceki hükümetlerin veya tek tek devlet adamlarının hatalarından ve iyi düşünülmemiş adımlarından ileri geliyor.

Bu gibi kanıların hepsi sınıfsal sınırlılık ve peşin yargılar ürünüdür. Bunlar, eleştiri ateşini, yöneltildiği tekелci sermayenin üzerinden kaydır-makla kalmıyor, aynı zamanda probleme, her bunalım durumunu yalıtıl-mış biçimde ele aldıkları bir tutumla yaşıyorlar. Ve böylece, enfläs-yonun üretimde gerilemelerle, döviz bunalımının enerji bunalımıyla, eko-nomik güçlüklerin de politik yönetim mekanizmasındaki bozukluklarla örölüp gitmesinin, rastgele bir gaileler yığınınından başka bir şey olma-dığı sonucu çıkarılıyor.

Oysaki temelli bir yasal sürecin varlığı ortadadır. Bunalım durumla-rının aynı zamanda oluşması, alabildiğine keskinliği ve bunların 1970 yılları ortalarına doğru burjuva toplumunun altyapısını da, üstyapısını da allak bullak etmesi, kapitalizmin genel bunalımının gelişmesi boyunca kaçınılmazlıkla oluşması gereken belirli bir nitel değişim anlamındadır. Bu değişme o kadar derin ve büyüktür ki, bunun teorik ve politik açıdan enine boyuna tahlili ancak Marksist-Leninist partilerin etraflı bir incele-mesiyle yapılabilir.

Bu değişimin tek tek çizgilerinin hem bilimsel, hem de politik açıdan tahlil edilmesi elbette yararlıdır. Ve bu cümleden olarak, şimdiki en-fläsyonist patlamanın gerçek nedenlerini ve özelliklerini meydana çıkarıp belirlemek, aşırı fiyat artışlarının ancak iş ücreti artışlarının durdurulması veya ücretlerin dondurulması suretiyle önlenebileceği yolundaki saçma-sapan savları açığa vurmak son derece önemlidir. Şu da var ki, devrimci teori reformizme üstünlüğünü, bir yandan da, sosyal-ekonomik sistemin tümel analizinden hareket etmesiyle, bunun tek tek elemanlarını ve be-

lirtilerini ancak kendine özgü temel yasallıkları ışığı altında ele almasıyla kanıtlamaktadır.

Bundan ötürü, bizce, burjuva toplumu bunolımının keskinleştiği bu zomando, çağdaş kapitalizmin politik ekonomisinin başlıca teorik sorunları üzerinde özel bir dikkatle durmakta yarar vardır. Biz, bu sorunlara eğilmenin, bugün kapitalist dünyada meydana gelen durumun objektif şartlonmuşluk ve kaçınılmazlığının büsbütün ortaya çıkarılmasına olanak vereceği ve bunun da komünistlerle işçi sınıfının politik stratejisini oluşturan yargıların geliştirilmesi ve tamamlanması bakımından yararlı olabileceği kanısındayız.

Bir toplumsal gelişme devri olarak kapitalizme özgü uzlaşmaz çelişkiler arasında, üretimin toplumsal karakteri ile bu üretimin sonuçlarını kapitalistçe benimseme arasındaki çelişki temelli bir rol oynuyor. Bu çelişki, daha burjuva düzeninin doğuşuyla, toplumun üretim güçleri ile özel mülkiyete dayanan üretim ilişkileri arasındaki çatışmayı en dolgun biçimde yansıttı. Bu da emek ile sermaye arasında esaslı sınıfsal uzlaşmaz zıtlığın objektif temeli oldu. Kapitalizmin yokolup gitmesinin, dünyanın sosyalistçe yeniden kurulmasının tarihsel kaçınılmazlığı da bu temelde yatmaktadır.

Kapitalizm serbest rekabetten tekellerin egemenliğine ve giderek devlet-tekel kapitalizmine dönüşmesine kadar bir evrim geçirdi. Bu sistem, bir toplum düzeni olarak tutunabilmek ve varlığını koruyabilmek için, ekonomi süreçlerine devlet müdahalesi gibi karmaşık bir mekanizmi yaratmak, «kapitalizmin bazı temel özelliklerini kendisine karşı bir zıddiyete dönüştürecek biçimde» (!) hareket etmek zorundaydı.

Bugünkü kapitalizmin, sözgelisi bundan yüzelli yıl ya da yüz yıl önceki, İkinci Dünya Savaşı'ndan önceki kapitalizmin aynı olmadığını kimse inkâr edemez. Savaştan sonra ve giderek son onyıllar içinde, kapitalizmin gelişmesinde artık birçok yeni çizgi belirdi. Zaten başka türlü de olamazdı. Dünyadaki güçler dengesinde sosyalizmin yararına kesin dönüş gibi, işçi hareketinin ve yığinsal demokratik hareketin eşi görülmedik yükselişi gibi, birçok ulusal kurtuluş devriminin kapitalist olmayan yoldan gelişme uğrunda mücadeleye dönüşmesi gibi ve bütün sosyal-ekonomik sonuçlarıyla bilimsel-teknik devrim gibi dünya çapındaki değişimler burjuva toplumu için her hangi bir iz bırakmadan geçmez.

Kapitalizmin toplumsal-ekonomik sistemindeki tarihsel dönümün doğduğu değişimlerin varlığında zerrece kuşkuyla yer vermemekle beraber, bu sistemin tobiatı üzerinde sözkonusu değişimlerin etki derecesini ve karakterini doğru biçimde değerlendirmeyi becerebilmeliyiz. Bu plânda, burjuva toplumunun gelişmesinde devinim etkeni olarak temel çelişki

(!) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 385.

sorunu birincil bir önem kazanıyor. Burada, kapit ve kapitalistçe benimseme biçimleri üzerinde kesin bir etki yapan ve yapmakta olan süreçleri ardıcıl olarak gözden geçirmek yerinde olur.

Üretimin yoğunlaşmasının ve sermayenin merkezleşmesinin kapitalist ekonomide gelişme yasallıklarından biri olduğunu inkârı olanaksız biçimde kanıtlayan ve geniş ölçüde bilinen istatistik verileri burada tekrarlamak gereksizdir. Bu hususta, sadece, örneğin FAC'de anonim şirketlerin toplam sermayesinin beşte ikisi kadarının yüz firmanın elinde bulunduğunu söylemekle yetineceğiz.

1960 yılları ortalarında ulusal üretim ve para kaynaklarının daha büyük bölümünü ellerinde bulunduran konsernlerin irileştirilmesi sürecinde bir sıçrama olmuştu. Bu sıçrama, kapitalist üretim yoğunlaşmasını hızlandıran ve karmaşıklaştıran tekceli konglomeraların (yığışım) büyümesine yansıdı. Aynı yönde, küçük ve orta çaptakiler kadar, iri ve giderek dev firmaları da kapsayan birleştirme ve yutma dalgası bir teşvik etkeni oldu. Örneğin, Fransa'da, 1960 yıllarında gerçekleştirilen birleşmeler sayısı 2,5 defa artış gösterdi; FAC'deyse 1972 yılında 1966'dakinin 6 misline çıktı. Son ilginç, örnek, Batı Alman demir-çelik sanayiinin dev işletmeleri olan «August-Thyssen-Hütte» ile »Rheinstahl»in birleşmesidir.

Küçük ve orta işletmeler sayısının diğer gelişmiş kapitalist memleketlerdekinden daha büyük olduğu Avusturya'da, buna karşın, işçi ve hizmetlilerin yarısından çoğu 500'den yukarı işçi çalıştıran firmalarca istihdam ediliyor. Bu rakamların önemini isabetle değerlendirebilmek için, harpten önce Avusturya emekçilerinin yalnız dörtte birinin ücretli personeli 100 kişiyi geçen işletmelerde çalışmakta olduklarını hatırlamak gerekir. Şunu da belirtelim ki, 1970'lerin başlarında Avusturya'da yıllık alış-verişi 1 milyar şilingi aşan firmaların sayısı 40'ın altırların sayısı iki kat artmış bulunuyor.

Üretim yoğunlaşması ve sermaye merkezleşmesi için hiç bir zaman ulusal sınırlar olmamıştır. Fakat zamanımızda bu sürecin uluslararası niteliğini bilhassa çokuluslu konsernlerin alabildiğine güçlenmeleri belirlemektedir. Öyle ki, bu konsernlerin toplam yıllık alışverişi, daha bundan birkaç yıl önce, ABD, FAC, Fransa ve İngiltere'nin devlet bütçeleri toplamına eşit bir yekûna ulaşmış bulunuyordu. Tek tek devletlerin, özellikle Avusturya gibi büyük olmyanların ekonomisi, gitgide daha büyük ölçüde, bu uluslararası canavarlara bağımlı duruma düşüyor. 1971 yılı sonuna doğru, yabancı sermayeye ait veya bu sermayenin önemli eylemsel katılımı olan işletmelerde Avusturya işçi ve hizmetlilerinin $\frac{0}{10}$ 29,3'ü çalışmaktaydı. ⁽²⁾

⁽²⁾ Bak: Auslandsche Direktinvestitionen in Österreich per Ende 1971. Mitteilungen des Direktoriums der Österreichischen Nationalbank, Sept. 1974, S. 653.

Kapitalist devletlerin kendi ekonomik aktifliği üretim yoğunlaşması için olağanüstü önemli bir etken oldu. Bugün birçok Batı Avrupa kapitalist ülkesinde, devlet, sanayi üretiminin % 20-30'unu sağlayan üretim kapasitesini ve gücünü kendi elinde toplamış durumdadır. Bütün ulusal sermaye yatırımları tutarının yüzde yirmisinden yüzde ellisine kadarki bölümünü devlet gerçekleştirmektedir. Avusturya'da devlet işletmeleri ulusal ürünün üçte birini üretiyor ve ihracatın beşte biri kadarını sağlıyor. Devlet sektörü demir-çelik sanayiinin ve enerji üretiminin önemli bir bölümünü kaplıyor ve memlekette en büyük ücretli işgücü sömürücüleri arasında yer alıyor.

Kapitalizmde bir yasal süreç olarak üretim yoğunlaşması, daha K. Marks tarafından etraflı biçimde analize edilmişti. V. İ. Lenin, bu yoğunlaşmanın dolaysız sonucunu, yani tekellerin meydana gelmesini her yönüyle inceledi. Tekellerin oluşması, kapitalizmi emperyalizm aşamasına girmeye itelleyen etkenlerin en önemlisiydi. Biz bugün kapitalist formasyonun aynı genel ekonomik kanununun gelişmesine tanık oluyoruz. Bu gelişme, tekellerin gücünün gitgide artmasında, ekonomik hayatın örgütlenmesinde devlet-tekeli biçimlerinin giderek daha çok yaygınlaşmasında kendini gösteriyor.

Bu kanunun eyleminin bugünkü sonucu, üretimin şimdiye dek kapitalizmde görülmelik ölçüde toplumsallaştırılmasıdır. Birincisi, birleşik üretim süreçleri çerçevesinde hiç bir zaman insan gücü ve teknoloji kaynaklarının böylesine büyük bölümü birleştirilmiş değildir. İkincisi, tekelleri konsernler ve devlet tarafından organik biçimde birleştirilen tek tek iktisadi ünitelerin, işletmelerin, teknolojik çevrimlerin, araştırma işlerinin gitgide çeşitlenme ve üretimsel etkileşmelerinde eşi görülmelik bir düzeye ulaşılmıştır. Ve üçüncüsü, devletin ekonomiye dolaysız karışma ölçülerinde ve ulusal ekonomik süreçlerin genel gelişmesini ayarlama denemelerinde geçmişteki ölçülerle kıyaslanamıyacak kadar ilerleme vardır.

Bütün bunlar söz götürmez gerçekler ve kanıtlardır. Fakat burjuva ve sosyal-reformist teorisyenlerin, bunlara dayanarak, kapitalist ekonomide toplumsallaşmanın artık tekmillendiğini veya yakında tekmilleneceğini, dolayısıyla kapitalizmin artık kapitalizm çerçevesinden çıktığını söylemeleri, bu yöndeki savları (bunların sınıfsal-politik yönelimi sorununu bir yana bırakacak olursak), hiç bir suretle gerçeğe uygun değildir. Çünkü gitgide daha büyük ölçüde toplumsal bir nitelik aldığını kanıtlamaya çalıştığımız üzere, üretimin karakteri başka şey, bunun meyvalarını üretim ilişkileriyle ve her şeyden önce mülkiyet ilişkileriyle şartlı olarak benimseme biçimleri başka şeydir. Bunlar elbette donmuş ve sürgit değişmiyecek biçimde oluşmuş değildir. Fakat bunların evrimi ayrı bir inceleme konusudur.

Problemin, kapitalizmin temel çelişkisiyle bağlı olan bu ikinci yanını ele almaya geçerken, ideolojik-politik düşmanlarımızla tartışmamızın asıl canalıcı noktasının burası olduğunu da belirtmeliyiz. Sorunun, görüşlerde temelli bir ayrım meydana getiren özü şudur: Acaba, hızla büyüyen toplumsallaşma sadece üretim alanında mı kalmaktadır, yoksa bu aynı derecede mülkiyet ilişkilerini de kapsamakta ve böylelikle ücretli emeğin ürünlerini kapitalistçe benimseme biçiminin kendisini yoketmekte midir?

Fransız burjuva ekonomisti F. Perroux bu tartışmalı soruya şu cevabı veriyor: «Üretim tarzının toplumsal karakteri «üretim araçları üzerinde özel mülkiyet» gibi bir soyutlamaya daha fazla karşı konulamaz ve bunun kapitalist tipten karmaşık ve nazik sosyalleştirme biçimlerinin genel anlamı içinde ele alınması gerekmektedir.»⁽³⁾

İşte ideolojik-politik tartışmada karşımızda yer alanların tipik görüş ve tutumu budur. Şimdi sorunun özüne geçelim.

Vaktiyle özel kapitalist mülkiyetin doğuşu doğrudan doğruya mal üreticinin küçük mülkiyetini yadsıma oldu. Bunun gibi, parasal kaynakları hisse senetlerinin satışa çıkarılması yoluyla oluşan işletmenin ortaya çıkışı, K. Marks'ın deyimiyle «kapitalist üretim tarzının kendi sınırları içinde özel mülkiyet olarak sermayenin yerinin alınması» anlamına geliyordu.⁽⁴⁾ Gerçekten de, bireysel sermayeciye kıyasla, hissedarlardan oluşan ortaklık şirketi kolektif bir mülkiyettir. Fakat toplum bakımından, onun emekçi çoğunluğu bakımından, bu şirket her şeye rağmen, özel mülkiyetin bir türüdür. Bu özelliğe dikkati çeken K. Marks, «kapitalist üretim, tek kapitalistin yerini birleşik kapitalist almakta olsa da, özlük bakımından bir özel üretimdir» der.⁽⁵⁾

Şu da var ki, bu sorun üzerinde işin aslı, bizzat burjuvazinin sınıfsal bilincine, onun ideologlarının bilgeliklerinde olduğundan çok daha doğru biçimde yansımıştır. Burjuvazinin her kapitalist ülkede kullandığı terminolojide, millileştirilmemiş, devletsel olmayan ekonomi sektörüne (bunda ortaklık biçimi sermaye egemen olsa bile) yine de özel sektör, özel ticaret vb. adı verilmesi boşuna değildir. Reformistler, hisselerin dağılması sonucu olarak «mülkiyetin yayılması»ndan ve «sermayenin demokratikleşmesi»nden istedikleri kadar dem vurabilirler, fakat önemi her şeyin üstünde olan gerçek, yani birleşik, ortaklaşa, korporatif mülkiyetin tekeli seçkinlerin özel hukuku ve özel çıkarı olarak topluma ters düştüğü gerçeği inkâr kabul etmemiştir ve etmemektedir.

Peki, acaba kapitalist mülkiyetin yazgısındaki köklü dönüm, devlet

⁽³⁾ F. Perroux, *La coexistence pacifique*. Vol. 1, Paris, 1958, p. 47.

⁽⁴⁾ K. Marks ve F. Engels, *Eserler*, c. 25, s. 479.

⁽⁵⁾ Yine orada, c. 24, s. 275.

mülkiyetinin gelişmesinden, devletin kendisinin etkin bir ekonomik güç halini almasından mı ileri gelmektedir?

Burjuva devletin elindeki üretim araçlarını toplumsal mülkiyet saymak gibi bir garip yargıya, ancak bu ilişkilere çok yüzeysel olarak bakanlar varabilirler. Bu devlet mülkiyetini kullanan gerçek söz sahibinin, bütün ekonomide egemen durumda bulunan tekelci sermaye olduğunu açıkça görebilmemiz için birazcık derinleşmek yeter. Bu sistemde genellikle devlet işletmeleri hükümetin kendisi ve hele iktidarı temsil eden organlar tarafından değil, bu amaçla özel olarak meydana getirilen tröstler ve direktörlükler, yani doğrudan doğruya tekellere hizmet edenlerin kesin etkisi altındaki birlikler tarafından yönetilir. Örneğin, himayesi altında devlet sektörü işletmelerinin eylem gösterdiği Avusturya Sanayi Birliği'nin Gözlemciler Kurulu'nda, «Siemens» firmasının, yani ünlü Batı Alman konserninin memleketimizdeki kolunun genel direktörü gibi bir kimse de yer alabiliyor. Avusturya'da millileştirilmiş olan işletme, kurum ve bankaların yönetimi, katkısız kapitalist prensiplere, yani ortaklık şirketlerinin ve özel bankaların eylemine temel olan prensiplere göre örgütlenmiş bulunuyor.

Devlet mülkiyeti ile özel kapitalist mülkiyet arasındaki organik içsel özdeşlik, Batı Avrupa ülkeleri iktidar partilerinin ve hükümetlerinin izledikleri ekonomi politikasında apaçık beliriyor.

Bu özdeşlik açısından Avusturya çok ilginç bir örnektir. Burjuva nitelikli Avusturya Halk Partisi (AHP), tekbaşına iktidar olduğu dönem boyunca (1966–1970), açıktan açığa ulusal sektörün temelini sarsma politikası izliyordu. AHP, devlet mülkiyetine hiç bir ayrıcalık tanınmamasını istiyerek ve bu sektörü anayasal yollarla savunma tedbirleri almaktan kaçınarak tutumunu açıkça ortaya koydu. Bu tutum, vaktiyle, millileştirilmiş işletme ve kurumlar için anayasal garantiler sağlanması çağrısında bulunan (1966 «Avusturya Programı»nda) Sosyalist Parti'nin görüşüne karşı bir direniş olarak beliriyordu. Ama daha sonra sosyalistlerin yönetimi sözünde durmadı. Bu parti, politik iktidarı ele aldıktan sonra, devlet sektörü ile özel sektör arasında «organik işbirliği» gereğini vurgulamaya başladı. Devlet sektörü ile özel sektörün «eşit haklı yanyana yaşama»ları sloganını ortaya atan Sosyalist Parti, millileştirilmiş işletme ve kurumlara «ayrıcalıklar» tanınmasına yol vermiyerek, bunların menfaatlerini özel sermayenin çıkarlarına feda etme yolunu tuttu.

Avusturya'da ve aynı zamanda diğer birçok memlekette reformist ideologların ve politikacıların ileri sürdükleri gerekçe ve kanıtlar arasında, devlet işletmeleri ile özel (ortaklık ve tekel biçiminde) işletmelerin toplum için «aynı derecede yararlı» oldukları tezi de önemlice bir yer tutuyor. Bu ideologlar ve politikacılar şunu daha açık ve tam söyleseler, yani burjuva toplumunda devlet ve özel mülkiyetin gerçekte aynı sosyal

işlev'i yerine getirdiklerini, birbirleriyle bağdaştıklarını, çağdaş kapitalist üretim ilişkileri sistemini beraberce oluşturdıklarını itiraf etseler, kendilerine elbette hak verilebilir.

Devlet mülkiyetinin karakterini, politik iktidarın sosyal tabiatı, niteliği, yani bunun hangi sınıfa ait olduğu, kimlerin çıkarını yansıttığı ve sayındığı hususu belirler. Özel mülkiyetin, yerini kendi karşısına, yani toplumsal mülkiyete terkedebilmesi için, sosyal ilişkilerde devrimci bir dönümün gerçekleştirilmesi gereklidir. Fakat, genel olarak, burjuvazinin sosyal ve politik egemenliği devam ettikçe, birkaç kişinin çalıştığı en küçük işletmede de, dev bir korporasyonda da, 76 bin kişinin çalıştığı Avusturya Çelik Konserni tipinden bir devlet firmasında da, her yerde, üretim araçlarından yoksun işçinin karşısında, gerek bireysel sermayeci, gerek ortaklıkla oluşmuş mülk sahibi, gerekse devletin kişiliğinde topyekün sermayeci olarak kapitalist mülkiyet yer almaktadır. Bugün F. Engels'in «ne biçim değiştirip anonim şirketlere, ne de devlet mülkiyetine dönüşme, üretim güçlerinin kapitalist karakterini değiştirebilir» ⁽⁶⁾ sözünü tamamen haklı olarak tekrar edebiliriz.

Demek oluyor ki, mülkiyet konusunda temel sorun bakımından, yani çeşitli toplumsal sınıfların üretim araçlarıyla ilişkisi bakımından, devlet-tekell kapitalizminde, durum, prensip itibarıyla, serbest rekabet zamanında da olduğu gibi, değişmemekte, aynı kalmaktadır. Fakat temeltaşı yerini tutan bu gerçeği tespit ettikten sonra, burjuva mülkiyet biçimlerinde evrimi de hesaptan çıkaramayız. Bu mülkiyet, kapitalizmin temel çelişkinin gelişmesi bakımından, onun emek ile sermaye arasındaki temel sınıfsal uzlaşmaz zıtlığının keskinleşmesi bakımından birincil bir önem taşıyordu.

Çağdaş koşullarda kapitalist mülkiyetin her iki temel modifikasyonu (özü aynı kalıp, biçimi değişen ögesi), yani tekell ve devlet-tekell mülkiyeti, burjuva toplumunun üretim ilişkileri sisteminde ağır basan bir rol kazandı. Emperyalizm aşamasındaki kapitalist gelişmenin yürümekte olduğu yol, burjuva ve reformist teorisyenlerin savladıkları gibi, üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin kaybolup gitmesi yolu değil, bu mülkiyetin tekellerin elinde, tekeller devletin elinde yoğunlaşması yoludur.

Demek ki, bir yandan üretim eşi görülmedik derecede toplumsallaşılıyor. Öte yandan, tekell ve devlet-tekell mülkiyeti üretim ilişkilerinin egemen çizgisi haline geliyor. Sırf ekonomik açıdan, üretimin toplumsal karakterinin derinleşmesi ücretli emeğin verim kapasitesine ve bu emeğin yarattığı ürün miktarının artmasına yol açıyor. Ama böylelikle önemli derecede artan ulusal zenginliklerin sahibi ve düzenleyicisi, burjuvazinin

⁽⁶⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 20, s. 289.

gitgide daha sınırlı bir bölümü olarak, yani varlığının ekonomik temeli tekeli sermayeden ve devlet-tekeli sermayesinden oluşan bölümü, söz-konusu ulusal zenginliklerin sahibi ve düzenleyicisi haline geliyor. Mülk sahipleri sayısının (hisse senetleri sahiplerinin kişiliğinde) artması ve ekonomide devlet sektörünün genişlemesi, yani ilerlek bir «sosyalleşme» olarak görünen süreç, uygulamada, toplumsal üretimin ürünlerini gerçekten benimsiyen ve bunları kendi çıkarına buyruğu altına alma hak ve olanaklarına sahip bulunan sosyal zümrenin iyice daralması sonucunu doğuruyor.

Bundan ötürü de kapitalizmin temel çelişkisi yeni nitelikler kazanıyor. Birincisi, kapitalizmde proletarya ile burjuvazi arasında varolan temel sınıfsal uzlaşmaz zıtlık etkileniyor. Devlet-tekeli kapitalizmi işçi sınıfının sosyal yaşamını gitgide daha çok düzenleme ve bu suretle onu sömürmeyi daha da genişletip yeğînleştirmeye çalışıyor. Grev hakkını doğrudan doğruya ve dolaylı olarak sınırlamalar, iş ücretlerini daha çok «tavan» belirleme biçimi altında doğrudan devlet eliyle ayarlamalar, «sosyal partnörölük» politikası, enflasyonun ve ekonomide diğer bunalım durumlarının ana yükünü emekçilerin omuzlarına yüklemeyi amaçlayan bir sürü tedbirler, bütün bunların hepsi, burjuva toplumunda zaten gergin olan ana sınıfsal çelişkiye ek olarak daha da gerilim kazandırıyor.

İkincisi, emek ile sermaye arasındaki çatışma, proletarya ile burjuvazinin sınıfsal menfaatleri arasındaki çarpışma çerçevesinin dışına çıkıyor. Örneğin, emekleri her zaman ücretli olmayan köylüler, tekeli sömürünün gitgide daha çok kurbanı oluyorlar. Devlet-tekeli kapitalizmi, bilimsel-teknik devrim koşullarında, ücretli emek ordusunu geçmiştekiyle kıyaslanamayacak kadar genişletmiş bulunuyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerde bugünkü ücretli emek ordusu, çalışan nüfusun ortalama olarak % 80'ine varıyor. Emek ile sermaye arasındaki çelişki, bugün artık reel olarak, üretim araçlarından yoksun en geniş ücretli işçi yığınları ile sırtını tekellerin gücüne ve devlet iktidarına dayayan finans-sanayi oligarşisinin kişiliğinde toplumun egemen zümresi arasında derin bir sosyal uzlaşmaz zıtlık halini alıyor.

Üçüncüsü, devlet-tekeli kapitalizmi koşullarında burjuvazinin kendi içinde ayrımlaşma derinleşiyor. Burjuvazinin birçok zümreleri, küçük ve orta sermayeciler egemen sınıfa gitgide daha çok yabancılaşıyorlar. Bunlar tekellerle ekonomik rekabete dayanamıyor ve ulusal çapta politik kararlara gitgide daha az etki yapabiliyorlar.

Komünist ve işçi partilerinin 1969 yılında yapılan Uluslararası Danışma Toplantısı, tekellerin egemenliği ve bilimsel-teknik devrim koşullarında üretim toplumsallaşmasının «sosyal uzlaşmaz zıtlıkların çok daha büyük ölçülerde ve çok daha keskin olarak yeniden üretilmesine yol açtığı»ni

belirtti. (7) Görüldüğü gibi, bu, kapitalizm tarafından yaşanan, onun temel çelişisini derinleştiren ve belirli biçimlerini çeşitlendiren değişimlerin yasal bir sonucudur. Bu yüzdendir ki, çağdaş burjuva toplumunda emek ile sermaye arasında öteden beri varolan uçurum, ulusun çoğunluğu ile ekonomide ve devlette egemen durumdaki tekeller arasında bir karşıtlık halini almaktadır.

Bu tahlilden, her şeyden önce, anti-monopolist savaşın sosyal temelinde objektif olarak şartlanan bir genişlemenin olduğu sonucu çıkıyor. Dolayısıyla varabileceğimiz yargı da şudur: Çağdaş kapitalizmin kendi gelişmesi kaçınılmaz olarak işçi sınıfının ve bağlaşıklarının saflarını yeni güçlerle doldurmaktadır. Son on yıl içinde, durumun büsbütün bunun tersi olduğu, çünkü gelişmiş kapitalist memleketlerde köylülerin sayıca azaldığı yani proletaryanın birinci ve en doğal bağlaşığının sosyal ağırlığının azalmakta olduğu yolunda bazı savlar ileri sürüldüğünü sık sık işitmişizdir. Bundan başka, emek ile sermaye arasındaki çatışmayı güya tampon gibi yumuşatan «orta sınıf»ın büyümesine paralel olarak, toplumun devrimci potansiyel güçlerinin azaldığı yolunda savlar da vardır. Çağdaş kapitalizmin temel çelişisinin gelişmesinden doğan eylemsel toplumsal sonuçların aydınlığında, bu gibi sahteci savların ne kadar tutarsız ve saçma olduğunu belirtmek gereksizdir. Bugün birçok kapitalist ülkede işçi sınıfının ve komünist partilerinin demokratik ve anti-monopolist güçlerden ulusal ölçüde geniş bir birlik meydana getirerek elde ettikleri parlak başarılar, gerçekte, burjuva toplumunda sosyal-ekonomik menfaatlerde çağdaş kapitalizm için tipik olan yeni ayrışma ve sınırlandırmanın politik ifadesidir.

İş bununla da bitmiyor. İşçi sınıfının savaşında şimdiki koşulları ve perspektifleri değerlendirmede, kapitalizm tarafından bilhassa zamanımızda ulaşılan üretim toplumsallaşması ölçü ve tempolarını gözönüne almazlık edemeyiz. Bu ölçü ve tempoların dikkate alınması gerekir, çünkü bunlar kapitalizmin çökmesine ilişkin objektif önkoşulların süregelen büyümesinde yeğîniğin göstergeleridir. Lenin şöyle der: «Kapitalizm, kendi emperyalizm aşamasında, doğrudan doğruya ve en etraflı biçimde üretim toplumsallaşmasına yol açar; kapitalistleri, sözgelişi, irade ve bilinçlerine karşın, tam rekabet serbestliğinden tam toplumsallaşmaya doğru iten yeni bir toplumsal düzene çeker.» (8) Soruna Lenin'in bu görüşüyle yanaşacak olursak, haklı olarak, çağdaş burjuva toplumunun, kendi egemen sınıfının irade ve bilincine karşın, gelişmesinde, çökmeye hükümlü oluşunu, geçici karakterini, yerini bir başka sosyal düzene bırakması kaçınılmazlığını son derece açıklıkla belirten bir aşamaya sürüklendiğini savlayabiliriz.

(7) «Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı» Moskova, 1969, s. 18.

(8) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 320–321.

Devlet mülkiyeti biçiminin genişlemesiyle birlikte gerçekleşen üretim toplumsallaşması, gelişmeyi sosyalizmin çok yakınına vardır ve V. İ. Lenin'in belirttiği üzere, «devrim koşullarında, devrimle ... dolaysız olarak sosyalizme geçer.»⁽⁹⁾ Devlet-tekel kapitalizminin toplumda tekellerin egemenliğini sözün tam anlamıyla ve her bakımdan yansıması ve aynı zamanda sosyalizmin giriş kapısı olması, kapitalist millileştirmenin iç diyalektiğini belirler. Bu diyalektiği dikkate almak, işçi sınıfının politika-sına doğrulukla yön vermek demektir.

Partimizin XXII. Kongresi (Ocak 1974) şu tespiti yaptı: «Millileştirilen mülkiyet (işletmeler ve bankalar), Avusturya'da devlet-tekel kapitalizmini güçlendirme kaldıracına dönüşmüş bulunuyor.» Ne var ki, Avusturya komünistleri her zaman devlet sektöründe genişlemenin aktif yandaşları olmuşlardır. Peki, bunda hataya düştüğümüz söylenebilir mi? Hayır, biz bugün de yerli ve yabancı tekeli konsernlerin ve sigorta kurumlarının millileştirilmesi yolunda çaba göstermemiz gerektiği kanısındayız. Tekellerin hizmetindeki görevlilerin devlet işletme ve kurumlarının yönetimin-den uzaklaştırılmaları, eski ve henüz millileştirilmiş işletme ve kurumların yönetimine emekçilerin katılımının sağlanması, bunların eylemi üzerinde kendilerine denetim hakkı tanınması gibi hususlar, AKP XXIII. Kongresince, anti-monopolist savaşın ödevlerinden biri olarak, sosyalizme doğru bir geçiş basamağı olarak belirtilmiştir. Biz, bu ödevi yerine getirme çabasının, yeni devlet egemenliği için, anti-monopolist demokrasi devleti için savaşla sınıksız birleştirilmesi gereğini de belirtmiş bulunuyoruz.

Millileştirme, burjuva karakterini korurken bile, özel mülkiyete ve bu arada özel tekel mülkiyetine ağır bir yumruk indirir. Bu işlem, halk yığınlarına, tekeli burjuvazinin memleket ekonomisinin eşsiz ve değişmez örgütçüsü olma iddialarının büsbütün tutarsızlığını, egemen sınıfın bu zümresinin artık çoktan bir asalak sosyal gruba dönüşmüş olduğunu elle tutulurcasına göstermektedir. Kapitalist ekonomide bunalım durumlarının şimdi ki keskinleşmesi koşullarında ve daha doğrusu enerji güçlüklerinin yaratılmasında tekellerin oynadığı rolle ilgili olarak, millileştirme, halkın en geniş çevrelerinin menfaatlerini yansıtan isteklerden biri olmakta, birleştirici bir genel demokratik slogana dönüşmektedir. Bu sloganın politik güncelliği birçok kapitalist memleket komünist partileri tarafından önemle belirtilmektedir.

Ensonu, şuna da dikkat etmeliyiz ki, kapitalizmin temel çelişkisinin çağdaş modifikasyonunun yalnız objektif değil, subjektif sonuçları da vardır. Devlet-tekel kapitalizmi koşullarında üretim toplumsallaşmasının eşlik ettiği sosyal-ekonomik bölünmenin, toplumdaki bu parçalanmanın derinleşmesinin, otomatik olarak, fikirlerde ve politik görüşlerde de buna

(9) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 34, s. 373.

göre bir ayrışma ve sınırlanmaya yol açtığını savlamak, haklı gösterilemeyecek bir kalıpcılık olur. Gerçekte, çağdaş kapitalizm, emekçilerin, halk yığınlarının bilinci üzerinde çelişik etkiler yapan etkenleri eyleme geçiriyor. Doğaldır ki, ekonomik güçlüklerin ve sosyal gerilimin artması sınıfsal duyguları keskinleştiriyor, halkın emekçi katlarının politik etkinliğini yükseltiyor, muhalefet psikolojisinin güçlenmesine yardım ediyor. Ama öte yandan, devlet mülkiyeti biçimiyle bağdaşık olarak geniş ölçüde toplumsallaşan üretim, tekelci çevrelerin kendi çıkarları için alabildiğine yararlandıkları çok çeşitli sosyal hayalleri besliyen bir ortama dönüşüyor.

Birçok Batı Avrupa ülkesinde ve bu orada Avusturya'da, emek ile sermaye arasında «menfaat birliği» gibi, ulusal kalkınmanın temeli olarak sınıfsal işbirliği gibi burjuva ve oportünist fikirler geniş ölçüde yaygınlaşmış durumdadır. Eğer bugün Avusturya işçi hareketinin birçok zayıflıkları varsa, bunun suçu, her şeyden önce, parti kanallarından, devlet organlarından ve sendikalarından yararlanan sosyal-demokrasi reformist yönetimi tarafından emekçilere aşılarmaya çalışılan «sosyal partnörlük» ideoloji ve politikasına düşmektedir.

Bu koşullarda, proletaryanın kendi sınıfsal menfaatlerini iyice kavraması ve anti-monopolist hareketin yöneticisi ve başlıca gücü rolüne kesinlikle girebilmesi için savaş son derece sorumlu ve oldukça karmaşık bir ödevdir. Bu ödevi yerine getirme yolu, işletmelerde, yersel ve genel ulusal hareketler içinde işçi sınıfının ileri eylemlerinde birlik sağlanmasından geçer. Ancak böyle bir uygulama, reformistçe düşlerden silkinmeye, sınıf savaşının objektif kanunlarının bilimsel tasarımlarına uygun mevzilerin seçimine ve görüşlerin benimsenmesine en iyi yardım edebilir. Şu var ki, aynı ödev (proletaryanın sınıfsal bilincinin ve politik etkinliğinin yükseltilmesi), Marksist-Leninist fikirlerin yorulmak bilmeksizin propaganda edilmesini gerektirir.

Kapitalizmin temel çelişkisinin derinleşmesi, sermaye dünyasında şimdiki durumun bizim teorimizin önüne koyduğu büyük problemlerin sadece bir tanesidir. Bu durumun son derece istikrarsızlığı, değişmelerin büyük bir hızla oluşması, eski uzlaşmaz zıtlıkların keskinleşmesiyle birlikte yenilerinin meydana gelmesi, tümüyle, Marksist-Leninist düşüncenin aktif bir tepki göstermesini gerektiriyor. Bilindiği gibi, komünist ve işçi partilerinin 1969 yılında yapılan Uluslararası Danışma Toplantısı'na katılanlar, gerekseme oldukça, «güncel politik ve teorik sorunları görüşmek ve topluca işlemek» ⁽¹⁰⁾ üzere özel toplantılar örgütlenmesini uygun bulduklarını belirtmişlerdir. Kapitalizmin genel bunalımının şimdiki şiddetlenmesiyle ilgili olarak ortaya çıkan problemler öyle bir karakter taşımaktadır

(10) «Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Danışma Toplantısı.» Moskova, 1969, s. 7.

ki, bunların gereken bilimsel düzeyde değeriendirilmesi ancak bütün komünist hareketi çapında yaratıcı bir tahlille sağlanabilir.

Yazı Kurulu'nun eki: Burjuva toplumunu kıvrandırmakta olan şimdiki bunalımın ayırdedici çizgileri, dergimizin sayfalarında sürekli olarak ele alınmakta, inceleme ve görüşme konusu yapılmaktadır. F. Muri yoldaşın bu yazısının, dergimizde sık sık yazıları yayımlanan kardeş partiler politika ve bilim adamlarını, kapitalist dünyanın çağdaş durumu üzerindeki tahlilleri derinleştiren yeni yeni materyaller önermeye esinliyeceğ yoruz. Örneğin, kapitalist ekonomide üretim düşüşü ve önlenmesi olanaksız enflasyonun atbaşı gidişinin nedenleri ve sosyal-politik sonuçlarıyla ilgili problemleri; enerji krizinin çeşitli açılardan ve öncelikle politik açıdan görünüşleri, uluslararası döviz-finans sisteminin sarsılması, besin maddeleri sağlama işlerinin alabildiğine karmaşıklaşması; bir yandan da işsizliğin hızla artması ve grev mücadelesinin yükselmesi dolayısıyla şiddetlenen sosyal gerilimin çeşitli belirtileri; tekellerin politik egemenlik mekanizmasını saran bunalıma ilişkin sorunlar, emperyalistlerarası çelişkilerin keskinleşmesinde yeni etkenler vb. hep daha etraflı bir inceleme gerektiriyor. Dünya kapitalizminin şimdiki bunalımının bu ve benzeri problemlerinin bundan böyle de her yönüyle tahlil edilmesi, işçi sınıfı ve bağlaşıkları tarafından yürütülen devrimci hareketin perspektiflerini doğru biçimde değeriendirme ve stratejisini işleme bakımından olağanüstü bir önem taşımaktadır.

Fransada halk birliğine doğru

Pol Kurtie

Fransız Komünist Partisi MK üyesi

Fransız Komünist Partisi'nin olağanüstü 21. Kongresi, memlekette yeni bir politik durumun meydana geldiği sırada yapıldı. (!) Bu yeni durumun ayırıcı vasıfları her şeyden önce halk hareketinde görülen yükselme, politik, ekonomik ve sosyal hayatta oluşan esaslı değişimlerdir. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin sonuçları yeni politik durumun bu niteliklerini açıkça ortaya koyuyor. Öyle ki, 19 Mayıs 1974 günü, erkek ve kadın 13 milyon Fransız, yani seçmenlerin %49'undan çoğu, politik hattın bütününe değiş-tirilmesini, sol güçlerin ortak programında belirlenen hedeflerin ve formların temel olacağı bir yeni politika izlenmesini istediler.

Yeni durumu belirleyen bir esaslı çizgi de şudur: Bugün, birleşik sol güçler, Fransız halkının milyonlarca yığınları önünde, memleketin geleceğini belirleyen ciddi bir etken olabilecek yeni çoğunluğun çekirdeği olarak kendilerini gösteriyorlar. Bu oluşma, kendi güçlerine güven aşıladığı halk yığınlarının mücadelesi üzerinde de, hükümeti ve çeşitli toplumsal ve politik güçlerin tutumu üzerinde de büyük bir olumlu etki yapıyor.

Fransa'nın durumu, FKP 17. ve 18. Kongreleri tarafından belirlenen ve 1968 yılından sonra son biçimi verilen politik stratejinin doğruluğunu kuvvetle onaylıyor. Bu strateji şimdi hayata geçiriliyor. 21. Kongrenin ödevi, artık elde edilmiş bulunan sonuçlar temeli üzerinde, yeni durumun istemlerine uygun olarak politikamızın ve savaşımızın daha sonraki aşamalarını belirlemektir.

Fransa'da işçi hareketinin önünde ve demokratik güçlerin önünde duran ana sorun şuydu: Fransa'nın ve Fransızların karşı karşıya bulundukları problemleri çözebilecek temelli değişimlere nasıl ulaşılabilecekti? İşte, kongrenin bütün çalışmalarına, bu gibi temelli değişimler için memleketin gereksindiği dönüşümler için savaş düşüncesi egemen oldu. Kongre yeni savaş koşullarının derin bir analizini yaptı ve bundan sonra atılacak adımları, komünistlerin çözmeleri gereken yeni sorunları belirledi.

Hazırlık günleri ve kongrenin yapıldığı günler, yaratıcı ve atılgan bir karakter taşıyan son derece geniş kapsamlı ve içerik bakımından derin bir tartışmanın yaygınlaşmasına olanak verdi. Bu tartışma, partinin ideo-

(!) Kongre 24-27 Ekim 1974 günlerinde yapıldı. Kongreye, ortalama 30 yaşlarında 1.257 delege katıldı. Delegelerin %70'i işçi ve hizmetli, %29,4'ü kadındı. Kongreye katılanların 700'ü partiye 1968'den sonra girenlerdi.

lojik ve politik düzeyinin bir hayli yükseldiğini, demokratik santralizm prensiplerinin ne büyük bir gücü olduğunu göstermektedir. Tartışma gayet olumlu sonuçlar verdi. Ve bu cümleden olarak, enine boyuna düşünülen ve iyimserlik duyguları kazandıran savaş ödevleri belirlledi.

Kongre her şeyden önce, Fransa'nın şimdiki emonomik ve sosyal güçlerinden büyük sermayenin sorumlu olduğunu belirtti. Hükümetin politikası memleketi boyuna bunalım bataklığına sürüklüyor ve uluslararası durumdaki evrime ters düşüyor. Kongre, büyük burjuvazinin şimdiki bunalımın gerçek nedenlerini ve özlüğünü gizleme yeltenişlerini şiddetle eleştirdi. Ve memleketi saran bunalımın nedenlerinin, «uygarlık krizi»nde, «enerji krizi»nde, «tüm insanlığın krizi»nde ve güya «gayet rahat yaşamak» isteyen Fransızların «israfçılığı»nda filân aramanın boşuna olduğuna işaret etti.

Kongrede J. Marşé yoldaş bu nedenleri şöyle gösterdi: «Bugünkü bunalımın gerçek nedenleri, Fransızlar tarafından yaratılan değerlerin kötü kullanılmasında, en kısa zamanda en büyük kârı sağlamak için öbek öbek sermayeleri çarçur eden bir avuç kodaman tarafından benimsenmesinde gizleniyor. Bugün ekonomik yapının kendisinde bir bunalım, özel tekellerin gücüyle, devletin gücünün sınırsız örüldüğü bu sistemin işlevinde bir bunalım sözkonusudur. Tek sözle devlet-tekel kapitalizminin bunalımı sözkonusudur». Bu bunalım genel karakterlidir ve ekonomik, sosyal, politik, ideolojik, moral ve kültürel bütün alanları kapsamaktadır.

Daha FKP'nin 20. Kongresinde (1972), büyük sermayenin, halk yığınlarını sömürmeyi gitgide daha çok artırarak, daima daha ortalı bir politik iktidar yanlısı olarak, özel mülkiyetin tekelleşmesi ve devlet araçlarından daha fazla yararlanılması yolunda büyük çabalar harcıyarak insafsızca bir kazanç yarışından doğan çelişiklerden kurtulmaya çalıştığına işaret edilmişti. Bu tespiti dayanan J. Marşé, raporunda şunları belirtti: «Bu yüzden, öyle bir durum meydana geldi ki, büyük sermaye, kendi çelişiklerini (yeni ve daha ciddi çelişiklere yol açmadan) gidermeyi bile deneyemez duruma düştü; artık attığı her adımın artan bir direnişle karşılandığı, her şeye karşı tam bir egemenlikle yönettiği toplumun problemlerini çözme yeteneğinden yoksunluğunun büsbütün ortaya çıktığı bir durum meydana geldi.»

Şimdiki Giscard d'Estaing hükümeti, Fransız toplumunda bunalımın derinleşmesini önlemek şöyle dursun, bunu daha da karmaşık hale getiriyor. Halkın bütün eylemi ve bunun ürünleri, gitgide daha kozmopolit bir karakter almakta olan dev finans gruplarının çıkarına bağlanıyor ve feda ediliyor. Hükümet Fransanın «Tröstler Avrupası»yla entegrasyonuna hız veriyor ve böylece ulusal egemenliğe ağır bir darbe indiriyor. Sana-yide ve ticarete yoğunlaşma sürecini hızlandırıyor. Küçük ve orta çiftçi ocaklarının kaybolup gitmesine sebep oluyor. Ekonominin çeşitli sek-

törleri arasında ve memleketin tek tek bölgeleri arasında oransızlıkları derinleştiriyor. Devlet sektörünün ve millileştirilmiş sektörün çoküp gitmesini çabuklaştırıyor; ekonomik yapıları güya sağlığa kavuşturma bahanesi altında, küçük ve orta işletmelerin ve aynı zamanda uluslararası ölçülere varamıyan büyük işletmelerin üstüne yürüyor. Ekonominin yaşamsal önemi olan bazı sektörlerde yabancı sermaye yatırımlarına kapıları ardına kadar açıyor, Fransanın enerji üretimi bakımından bağımlılığını artırıyor, sermaye ihracını teşvik ediyor, Fransız parası frangı uluslararası spekülasyonların egemenliği altına düşürüyor, dış ticareti Amerika ve Batı Alman firmalarının koşullarına gitgide daha bağımlı hale getiriyor. Memleketin borçlarını çoğaltıyor.

Bu politika, emekçilerimizi günden güne daha da artan yoksunluklara sürüklüyor. Bu politika, Fransız işçilerinin ve işçi göçmenlerin, bütün ücretli emekçilerin sömürülmesinin gitgide şiddetlenmesinde, işsizliğin ve istihdam istikrarsızlığının artmasında, halk tüketimine karşı sınırlayıcı hücumlara geçilmesinde, köylülerin satınalma gücünün azalmasında, halkın tasarruflarının çarçur edilmesinde, sosyal ve kültürel gereksinme kredilerinin azaltılmasında, emekçilerin, emekçi ailelerinin, gençliğin, yaşlıların ve özellikle halkın en az yardım gören kategorilerinin yaşama koşullarının durmadan kötüleşmesinde dile geliyor.

Memlekette sınıf savaşı keskinleşiyor. Halkın hoşnutsuzluğu arttıkça artıyor. Çeşitli sosyal katlar ve bu arada Giscard d'Estaing hükümetine oy vermiş olanların bir bölümü, yürüttükleri savaşa hız veriyorlar. Cumhuriyet başkanlığı seçimleri dolayısıyla zayıflayan büyük sermaye iktidarlarının manevra alanı gitgide daralıyor.

Hükümet, iktidarda tutunabilmek ve bunların sonuçlarının bütün ağırlığını emekçi halkın sırtına yükleme politikasını uyguluyabilmek için, memleketi daha tam biçimde Atlantik Bloku'na bağlayabilmek için, kendi sosyal-politik temelini korumaya ve elinden geldikince genişletmeye çalışıyor. Anti-komünist ve anti-sovyetik kampanyayı daha geniş ölçülerde yaygınlaştırıyor, büyük sermayenin politikası yararına bazı işçi ve demokratik güçlerin desteğini kazanmak üzere daha büyük ideolojik ve politik çabalar harcıyor, rejimin otoriter karakterini güçlendirmeye bakıyor.

J. Marşé kongredeki raporunda şunları söyledi: «Sömürücü sınıf, ayrıcalıklarından ve egemenliğinden hiç bir zaman gönüllü olarak vazgeçmez. Bu sınıf egemenliğini koruyabilmek için, daima elindeki bütün araçları kullanmaya çalışır. Onun, ancak politik güçler oranı işçi sınıfının yararına, halkın yararına olduğu takdirde, bileği bükülebilir.»

Fransada ve dünyada şimdiki durum, hükümetin politikasını başarılsızlığa ulaştırmak için ve demokratik güçlerin yürüttükleri savaşın sürekli gelişmesi için elverişlidir.

FKP 21. Kongresi en inandırıcı biçimde şunu belirtti: Fransız toplumunun bunalımı hiç de önlenmesi olanaksız bir felâket değildir. Kongre, şehir ve köy emekçilerini, hükümetçe kendilerine dayatılmak istenen politikayı silkip atmaya çağırırdı. Bugün dayatılan sıkı tasarruflar politikasını suya düşürmek, büyük sermayenin sahteci «ulusal birlik» sloganı ardına gizlenerek bulmaya çalıştığı yeni sınıfsal işbirliği biçimlerini başarısızlığa uğratmak, sosyal adaletin istemi ve ulusal ödev buyruğudur.

Kongrenin kararında belirtildiği üzere, büyük sermayeciler hükümeti, halk yığınlarının *günlük* ekonomik isteklerinin yerine getirilmesi için, emekçilerin gereksimelerine ve toplumun gelişme istemlerine cevap veren *büyük hedeflere* ulaşılması için (çalışma koşulları, şehirleşme ve doğal çevre sorunları, vergilendirme vb. problemleri gibi) savaş yoluyla yeni gerilemelere zorlanabilir. Bu cümleden olarak, FKP'nin önerdiği tedbirlerin, yani bunalımın altından kalkabilmek üzere, enflasyonu sınırlama, ödeme dengesi açığını azaltma, yaşama düzeyini savunma ve Fransız emekçisinin gereksindiği istihdamı sağlama tedbirlerinin gerçekleştirilmesi için mücadele yürütülmesi gerekmektedir.

Toplumsal gelişmenin ihtiyaçları, ulusal menfaatler ve halk yığınlarının özlem ve istekleri köklü değişimler yapılması gereğini dayatıyor, yani şimdiki sosyal gerileme, ekonomik durgunluk, gitgide artan iktidar otoriterliği ve ulusal menfaatleri unutma politikasının kesinlikle terkedilerek, yeni bir sosyal, demokratik ve ulusal ilerleme politikası, Fransız bunalım durumundan çekip çıkarabilecek bir politika izlenmesini gerektiriyor.

Şüphe yok ki, büyük sermaye egemenliğini demokratik reformlar yapılmadıkça, bu gibi değişmelerin gerçekleştirilmesi olanaksızdır. Bunun içindir ki, 21. Kongre, bunalımdaki keskinleşmenin ortak programın ana hükümlerinin hayata geçirilmesi konusunda bir şüpheye yer vermek şöyle dursun, tersine, bunların uygulanmasının ertelenmez bir zorunluk olduğunu bir daha kuvvetle ortaya koyduğunu belirtti. Bugün bunalıma verilebilecek en doğal olumlu karşılık, yalnız ve yalnız yeni bir politikaya geçilmesi olabilir.

Kongre, sol güçler ortak programında öngörülen demokratik reformlar kompleksinin gerçekleştirilmesi için gerekli bir temel olarak, emekçilerin ve ulusal çıkarların hizmetine koşulmuş bir millileştirmenin önemini de özellikle vurguluyarak tekrar belirtti. Ve ancak, en büyük sanayi ve finans tekellerinin gücünü sarsmaya, toplumsal hayatı demokratikleştirmeye ve özgürlükleri genişletmeye yönelik olan bu programın, özlenen yüce sosyal ve kültürel ilerleme politikasına, ulusal bağımsızlık ve dünyanın bütün ülkeleriyle işbirliği politikasına yol açabileceğine işaret etti.

Kamünistlerin ödevi, birer gereksinme olarak olgunlaşan değişmelerin karakteri sorununda hâlâ bocalayan milyonlarca Fransızın, köklü demok-

ratik reformlar yapılması zarunluluğunu anlayıp kabul etmelerini ve böylece bu dönüşümleri reel kılmalarını sağlayacak biçimde çalışmaktır.

Kongre, Komünist Partisi'nin, ortak programı gerçekleştirme uğrındaki savaşa daha geniş bir açıdan, devrimci partinin varlığının nedeni olan sosyalizm kuruculuğu için savaşın bir parçası gözüyle baktığını bir daha kuvvetle belirtti.

Komünistlerin demokratik refarmlar için savaş konusundaki görüşü bellidir. Komünistler, işçi sınıfı ve emekçiler için elverişli olan her reformu destekliyor, fakat refarmizme, yani savaşın sadece kapitalist düzenin temellerine dokunmayan değişikliklerle sınırlanmasına karşı geliyorlar. İşçi sınıfının büyük burjuvazi ideoloji ve politikasına tabi kılınmasını elbette istemiyen komünistler, reformların aynı zamanda sosyalizmin utkusunu yaklaştırmaya yaraması gerektiği kanısındadırlar.

İşte artık onbeş yıl var ki, partimiz, kendi politik stratejisini, yöneldiği son amacı, sosyalizmi, bir an bile gözden kaçırmadan, birlik için savaşıyor. Kongremiz de, aldığı kararda, Fransanın sosyalizme geçmesini bizim nasıl tasarladığımızı, Fransa koşullarında uğrunda savaştığımız sosyalizmi nasıl gördüğümüze değinerek şunları belirtti: «Komünist Partisinin bütün eylemi, sosyalizme ancak halk çoğunluğunun demokratik hareketi sonucu olarak geçilebileceği kanısına dayanıyor. Bundan ötürü, FKP bütün savaş aşamalarında sosyalizm fikirleri için yeni yandaşlar kazanmaya çalışıyor. Ve halkımızın köklü demokratik dönüşümlerin gerçekleşmesindeki başarılarının, Fransanın sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulmasını sağlamaya yetecek kadar geniş ve kesin bir halk hareketi için gereken koşulları yaratacağını düşünüyor.»

Bizim için, Fransada devrimci demokratik hareketin koşullarını ve geleneklerini dikkate alarak yeni toplum kurmaya çalışmak, her hangi bir modeli kopya etme düşüncesinden kesinlikle uzak kalmak demektir. Şu var ki, bu aynı zamanda, sözkonusu toplumun, artık sosyalizm kuruculuğu yoluna koyulmuş bulunan ülkelerin deneyinden yararlanılarak, sosyalizmin genel yasallıkları temeli üzerinde kurulacağı anlamındadır.

Kongre, partinin, bir yandan da artık kurulmuş bulunan sosyalizm örneğine dayanarak, çağdaş dünya problemlerini halk yığınlarının yararına çözme yeteneğini ispatlamış olan sosyalist düzenin üstünlüklerine halk yığınlarını inandırmak için daha çok çaba harcaması gerektiğine işaret etti.

Kongre, partinin bugünkü aşamadaki ana belgisinin, yani «Fransada demokratik değişmeler için halk birliği» sloganının ileri sürülmesiyle ilgili karmaşık sorunların açıklığa kavuşturulması üzerinde özel bir dikkatle durdu. Bu belge, bizim birlik uğrunda öteden beri yürütegeldiğimiz savaşın yeni durum ve koşullara göre sürdürmektedir.

Cumhurbaşkanlığı seçimleri sırasında meydana getirilen etkin birliğin, ezici bir çoğunluğa dönüştürülmesi için, daha çok genişletilmesi gerektiği belirtildi. Bunu başarmak, boyutlu demokratik ve sosyal dönüşümleri en büyük şansla gerçekleştirme olanağının vazgeçilmez koşuludur.

Partimizin uğrunda savaştığı halk birliği, belirli içeriği ve prensipleri olan bir bağlaşımdır. J. Marşé, raporunda şunları söyledi: «Bu bizim için, büyük sermaye rejimine karşı, emekçilerin *savaş gücünü* belki on kat *artırabilecek*, işçilerin, demokratik ve halkçı güçlerin *savaşını* daha geniş, aktif ve güçlü ölçülere vardırabilecek bir birliktir. Biz, tekellerin egemenliğine karşı savaş için, gerçek demokrasiyi yerleştirmek için, sosyalizme doğru ilerlemek için birlik ve bağlaşıma gereksinimi duyuyoruz. Bize, işçi sınıfının, bütün kol ve kafa işçilerinin, emekçi köylülerin, halkımızın ezici çoğunluğunun en önemli gerekseme ve temel menfaatlerine uygun bir politikayı başarıyla gerçekleştirmek için birlik ve bağlaşıma gereklidir.»

Böylece, isteğimiz, Fransada açık bir temel üzerinde, ortak programda tanımlanan belirli hedefler ve ana hükümler temeli üzerinde halk birliğini yaratmaktır. Bu program artık iki yıldır yürürlüktedir. Ve bu program, iki büyük politik savaşın, yani 1973 Martındaki parlâmento. seçimlerinin ve geçen yılın Mayısında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yoklamasından geçmiş bulunuyor. Oylamalara katılanların % 49'undan çağunun desteğini kazanan bu program, birliğin kurulmasına temel olabilecek ve olması gerekli sağlam temeli meydana getiriyor.

1972 yılında FKP ile Sosyalist Parti ve Sol Redikaller Hareketi arasında ortak hükümet programı üzerinde varılan birlik (ki bu birlik o zamandan beri bir hayli güçlenmiştir), Fransada halk birliğinin çekirdeğini oluşturuyor, köklü demokratik dönüşümlerin gerçekleştirilmesi için zorunlu olan bu birliğin güçlendirilmesi ve genişletilmesi, sal güçler bağlaşıminın niteelik düzeyinin, vardığı sonuçların ve yaptığı açıklamaların belirginlik ve ardıcılık düzeyinin, eylemlerindeki kesinlik ve atılım düzeyinin daha da yükseltilmesini gerektiriyor.

Kongre bu sorun üzerinde büyük bir dikkatle durdu. Fransada bugünkü savaşın gündeminde birçok şeyler var. J. Marşé dedi ki: «Biz memleketimizin henüz eşini görmediği çapta ekonomik, sosyal ve politik dönüşümler peşindeyiz. Dileğimiz, halkımızı, geçmişte olduğu gibi kısa süreli başarılarından sonra hayal kırıklığı acısını tatmaktan alakoymaktır. Tek sözle, biz, 1936 ve 1945 yıllarında ulaşılandan daha uzağa varmak, daha yükseğe çıkmak istiyoruz. Bu dediğimize erebilmek için, *görülmedik ölçüde ve eşi görülmedik politik olgunluk düzeyinde* bir halk birliğine ulaşmamız gerekiyor.»

Büyük sermaye ve onun hükümeti, bir gereksinme olarak olgunlaşan

köklü değişimleri gerçekleştirmeye yanaşmak bile istemedikleri için, sol güçler bağlaşımlarını nitelikçe yükseltmek daha büyük bir önem kazanıyor. Uluslararası emperyalizmin desteklediği büyük burjuvazi, sol güçlerin bağlaşıklığını bozma denemelerinde çabasını artırıyor. Bu burjuvazi, kapitalist sistemin bunalımı koşullarında, şimdiki çıkmazdan kurtuluş çareleri ararken, kendisinin işlerini FAC'de örneğini görmekte olduğumuz Helmut Şmidt tarzında «dürüstlükle» yönetmeye razı olabilecek bir sol hükümet varyantını da göze alıyor. Ve Komünist Partisinin politik hayat-taki oransal gücünü sınırlıyarak ve olanağını bulabilirse zayıflatarak, kendi plânlarını gerçekleştirmek için, gelecekte en elverişli koşulları yaratmayı düşünüyor.

FKP 21. Kongresi, sırf sol güçlerin birliğini güçlendirme kaygısıyla hareket ederek gericiliğin bu bağlaşmayı parçalama manevralarının suya düşürülmesine yardım etme ve hükümeti başarısızlığa uğratma, ortak programı gerçekleştirme düşüncesiyle, kamuoyu önünde Sosyalist Partinin tutumuyla ilgili bazı sorunları açıklamak zorunda kaldı.

Bizim tespitimiz odur ki, bağlaşmadaki partnörlerimiz, ortak ödevlerimizi ve karşılıklı yükümlerimizi anlamada bizim gösterdiğimiz inanmışlık ve açıklıkla hareket etmiyorlar. Bundan ötürü, kongremiz, bağlaşıklarımızın bazı adımlarının, gericiliğin sol güçleri ve FKP'yi zayıflatma denemelerini kolaylaştırabileceği endişesini de belirtmiş bulunuyor. Biz her şeyden önce sol güçler bağlaşımının neyi amaçlıyacağına, bugünkü savaşımızın ve bağlaşıklarımızın ödevlerinin neler olacağına ilişkin sorunlar üzerinde durduk. Ortak program, bir savaş programıdır, imzalayan partilerin hem birbirlerine, hem de memleketeye karşı yükümünü belirleyen bir belgedir. Bu nedenle, doğal olarak, yükümlendiğimiz ödevlere uymayan görüş ve davranışlar ortaya bazı sorunlar çıkıyor. Bizce, memleketi bunalımdan kurtarıp selâmete çıkarabilmek ve hükümetin manevralarını başarısızlığa uğratabilmek için, ortak program temeli üzerinde birleşmiş olan partiler, bu programı propaganda eylemlerini artırmalı, ileri sürdükleri önerilerin değerini, güttükleri politikanın ardıcılığını her günkü mücadele ve eylem içinde inandırıcı kanıtlarla ortaya koymalıdır. Biz, hedeflerde açıklığın, bağlaşıklar arasındaki ilişkilerde de açıklık gerektirdiği kanısındayız.

FKP 21. Kongresinden sonra, Sosyalist Partinin yöneticileri ve tanınmış eylem adamları, şimdiki bunalım karşısında sol güçlerin sosyal ve ekonomik dönüşümler isteklerinde daha insaflı davranmaları gerektiği yolunda yazılar yayımladılar ve demeçler verdiler. Emekçileri yeni çaba ve katlanmalara çağırdılar. Sol hükümetin, şimdiki Cumhurbaşkanı'nın görev süresi içinde, şimdiki parlamento çoğunluğuna dayanılarak kurulabileceği düşüncesinde olduklarını açıkladılar. Bütün bunlar, FKP Kongresinin ortaya koyduğu sorunların reel karakterli olduğunu gösteriyor. Ve

bundan ötürüdür ki, kongreden sonra yapılan Merkez Komitesi Plenumu'nda J. Marş e şunu sormak zorunda kaldı: «Partnörlerimiz, ortak yükümler altına girdiğimiz politikanın başarıyla gerçekleştirilmesi için gereken koşulları yaratmak üzere her şeyi yapmaya niyetli midirler, yoksa ileride ortak programın istemlerine uymayacak ve bundan ötürü de çok karmaşık ciddi durumlara yol açabilecek bir başka politika adına iktidara gelme yolunu mu tutmaktadırlar? ... Ana sorun, conolıcı nokta budur.»

Kongre, partilerimiz arasındaki ilişkilerin özlüğüne de değindi. Biz, bu ilişkilerin, kabullendiğimiz yükümleri dürüstlikle yerine getirmek üzere, haklarda ve ödevlerde eşitlik temeline dayanması gerektiği düşüncesindeyiz. Sol partilerin kendi etkenlerini artırma çabaları yasaldır, amma partnörlerden birinin diğeri hesabına daha fazla güçlenmeyi hedef tutması ve daha sonra da ona kendi iradesini dayatmaya kalkışması bağlaşma kurallarını bozar. Ortak programın başarıya ulaşabilmesi için uyumlu eylemler gereklidir. Ancak bu takdirde, bir bütün olarak sol güçler bağlaşımı ve aynı zamanda bunu oluşturan ayrı ayrı bölümler üstün gelebilir.

Partimiz bağlaşma problemlerini emekçiler ve memleket önünde daima apaçık ortaya koymuştur. Partimizin bütün deneyi, engellerin ancak böyle aşılabileceğine ve bağlaşmanın bu yoldan daha da güçlendirilebileceğine tanıklık etmektedir. Bağlaşmanın korunması ve geliştirilmesi genel-kurmayların işi değil, emekçilerin ve demokratların işidir.

Kongre, aynı zamanda, Fransoda halk birliği yaratmanın, sadece sol güçler bağlaşımının nitelikçe yükseltilmesi demek olmadığını, aynı zamanda demokratik dönüşümler fikir ve hedeflerinden yana *yeni sosyal tabakalar kazanılması* anlamına da geldiğini gösterdi. Bu birlik ve bağlaşmanın merkezi işçi sınıfıdır. O sınıf ki, memleketin gereksindiği değişmeler için savaşta devinim gücü ve öncüdür. O sınıf ki, büyük sermayenin politikasına karşı, demokratik dönüşümlerden yana geniş bir bağlaşmaya temel olabilecek biricik sınıftır. Bundan ötürü, kongremiz, işçi sınıfının başlıca kollarının birliğini güçlendirmenin, ortak eylemlere yeni yeni emekçileri, işçileri, özellikle şimdiye dek savaşa karışmadan kenarda kalan ücretli işçileri çekmenin ertelenmez bir zorunluk olduğunu belirtmiştir.

Kongrede de belirtildiği gibi, bütün halkın çeşitli sosyal tabakaları büyük sermayenin kurbanı oluyor. Funlar birleşebilir, ortak menfaatleri temeli üzerinde beraberce hareket edebilirler. Burada muazzam ücretli emek yığını (hizmetliler, teknisyenler, mühendisler, yönetim görevlileri, aydınlar), küçük ve orta çiftçiler, zanaatçılar ve tüccarlar, küçük ve orta işverenler, aynı tipten bir sosyal tabaka olmasalar bile, demokratik dönüşümlerde yine de menfaatleri olan yığınlar söz konusudur.

Kongrenin kararında şöyle deniliyor: «Ana ayırım çizgisi, bir yanda

emekleriyle geçinen, yurtlarına hizmet eden Fransızların muazzam yığını, öte yanda ekonomiye ve devlete egemen olan ve bunların içinde istediği gibi hüküm süren sayıca küçük seçkinler kast'ı arasından geçiyor ... Biz, bir avuç büyük spekülâtör ve bunların politik uşakları bir yana, bütün emekçilerin, bütün büyük sermaye kurbanlarının, bütün Fransa halkının birlik ve bağlaşıma kurmalarını öneriyoruz.»

FKP çeşitli sosyal tabakaların birleşmelerini öneriyor ve bu birleşmenin amacını şöyle özetliyor: Tekelci sermayenin egemenliğine, halkı soyuma politikasına, emekçileri her araca başvurarak baskı altına alma çabalarına son vermek; herkesin güven ve özgürlük havası içinde çalışabileceği koşulları yaratmak.

Özcesi, Fransada halk birliği kurma dâvası, çeşitli felsefi ve politik akımlara mensup, fakat istenilen değişimlerde menfaati olan milyonlarca Fransızın yeni politikayı desteklemelerini gerektiriyor.

Bugün Fransa'da hristiyan-demokrat emekçiler arasında belirgin bir evrim göze çarpıyor: Gitgide daha büyük sayıda hristiyan-demokrat, komünistlerle bağlaşımdan yana olduklarını açıklıyorlar. Kongremiz, hem bu hristiyan-demokrat emekçilere, hem de büyük mülk sahibi olmadıkları veya işleri pek de tıkrında gitmediği halde, gerici propagandaya şu veya bu ölçüde kapılarak sol güçlerden uzak duran erkek ve kadın emekçilere, demokratlara ve yurtseverlere seslenmiş bulunuyor. Bu da boşuna değildir. Çünkü bunların çoğu, Golizm yanlısı sayılan ve bugün işbaşındaki hükümetin uyguladığı ulusal bağımsızlığı kısıtlama politikasından hoşnutsuzluğu yansıtan «merkezciler»e ve «reformcular»a belbağlamışlardır.

Kongrenin kararında, uğrunda savaştığımız halk birliğini nasıl tasarladığımız şöylece belirtiliyor: «Komünist Partisi Fransada halk birliğini, demokratik değişimlerde menfaati olan çeşitli parti ve örgütlerin bağlaşıklığı temeli üzerinde, aynı zamanda bugün uğrunda savaştıkları programa dayanarak elele vermiş sendikaların, meslek, toplum ve aile örgütlerinin işbirliği temeli üzerinde kurulmuş güçlü bir halkçı ve ulusal hareket olarak tasarlıyor. Sözkonusu programın gerçekleştirilmesi, insanın yararı ve selâmeti adına büyük sosyal kazanımların sağlanmasına olanak verecektir. Kurulmasına çalıştığımız halk birliğinde, bunu oluşturan yanlardan her biri, karşılıklı hak ve ödevler temeli üzerinde kendi kişisellik ve bağımsızlığını koruyacaktır.»

Fransada halk birliği ancak savaşla meydana getirilebilir. Bu birlik ve bağlaşmanın gerçekleştirilmesi, halk yığınlarının yaşamsal ekonomik isteklerini savunmak için, emekçilerin gereksinmelerine ve toplumun gelişme istemlerine cevap verebilecek yüce hedeflere ulaşmak için, şimdiki bunalımdan kurtulmak için Komünist Partisinin önerdiği ivedili tedbirlerin alınması için yürütülen savaştan ayrılmaz. Birliğin gerçekleştirilmesi,

bağlaşmanın sınıfsal içeriği ve amaca yönelik eylemi için savaştan da ayrılmaz. Bu da, tekeller egemenliğinin bütün kurbanlarının kaderlerini ayırdeden veya ayıran ezginin üstüne çıkabilmeleri, menfaatlerde ve ulaşılması herkesin yararına olumlu değişmeler sağlayacak olan hedeflerde beraberliğin bilincine varabilmeleri için, ideolojik ve politik savaşın güçlendirilmesini gerektirir.

Demokratik değişimlerin gerçekleştirilmesi saatini yaklaştırmak için her şeyi yapmanın anlamı, sadece sol güçler programında belirlenen politika etrafında en geniş bir bağlaşıklığın yaratılması için çalışmaktan ibaret değildir. Bu aynı zamanda Komünist Partisinin etkisinin gelişmesi ve örgütünün güçlenmesi için mutlaka çaba gösterilmesi anlamındadır.

Komünist Partisi, büyük sermayenin en amansız düşmanı, demokrasi ve sosyalizm ülkülerinin en ardıcıl savaşçısı, işçilerle demokratik ve ulusal güçlerin bağlaşıklığını yaratma dâvasının yorulmak bilmez savunucusudur.

Bu parti, ortak programın hazırlanmasına ve programın ana hükümlerinin geçen yılın Mayıs'ında 13 milyon Fransız tarafından onaylanmasına olanak veren koşulların yaratılmasında kesin bir rol oynadı. Böylelikle, işçi sınıfının, halkçı, ulusal savaşa öncü olma yeteneğine sahip bulunduğunu yeniden ispatladı. Onun varlığı, gücü, eylemi, bugün sol güçler bağlaşımının güçlendirilmesinde, Fransada memleketi bunalımdan kurtarmak ve demokratik yoldan yenilenmesini sağlamak için gerekli halk birliğinin yaratılmasında belirleyici bir rol oynuyor, yarın da oynayacaktır. Gerçek politik değişmelere susamış olanlar, en iyi ve en büyük güveni onun varlığında, gücünde ve eyleminde görüyorlar. Emekçilerin ve bütün halkın selâmeti için memleket politikasına etki yapabilmek üzere, Komünist Partisinin her ahvalde yeterince otorite ve itibara sahip olması gerekiyor.

Kongre, bu otoritenin, özellikle halk hareketinde ve bağlaşmanın ortak program hedeflerini gerçekleştirmede başarıların artmasıyla oranlı olarak yükseltilmesi gerektiğini belirtti. Komünist Partisinin etkisinin durmadan artırılması bütün emekçiler için daha iyi bir geleceğin garantisidir.

Yeni durum ve koşullar partimize yeni bir sorumluluk ve yeni ödevler yüklediğinden, kendisine düşen rolü oynayabilmesi için partiye araç ve maddi olanak gereklidir. Bu her şeyden önce partimizin yeni güçler kazanması anlamına gelir. 1974 yılında partiye 80 bin yeni üye alındı. 1947 yılından beri böyle bir artış görülmuş değildir. 1974 Ekimi sonundaki duruma göre, partinin 21.163 taban örgütü vardır. Bunların 6.512'si fabrika ve işletmelerde, 9.340'ı konum yerlerinde ve 5.311'i köylerde. 1974 yılı sonunda partimizin üye sayısı 450 bini buluyordu.

Buna karşın, bugün çok daha cesurca hedefler belirlememiz, daha boyutlu atılımlar göstermemiz gerekiyor. FKP Kongresi, partiye cesaretle yeni üyeler alma ve alım koşullarına ilişkin sorunların birçoğuna cevap vermiş bulunuyor.

Memlekette üretim alanında çalışan işçi ve emekçilerin sayısı, bir yandan da sorumlu görevlere getirilen kadınların sayısı durmadan artıyor. Son yıllarda mücadeleye celbedilen birçok genç komünist, partinin düşünce ve eylemlerine gereken katkıda bulunmakla ödevli daha tecrübeli militanların yanısıra nice parti organlarının sorumlu görev katlarında yerini aldılar.

Kongre, yeni üyeleri daha çabuk yetiştirme, erkek ve kadın yeni komünist gençleri daha büyük bir cesaretle sorumlu görev katlarına yükseltme gereğini önemle belirtti. Ayrıca bu gençlerin çalışmalarında daha çok girişim yeteneği gösterebilmeleri için, taban örgütlerinde demokratik yaşamı sürekli olarak yetkinleştirmenin önemine işaret etti.

Fabrika, işletme, kurum, yalnız ekonomik savaşın değil, aynı zamanda politik savaşın da esas eylem alanı oldu. Buralardaki ideolojik ve politik savaşta işçi sınıfının partisine büyük bir sorumluluk düşüyor. Parti öncelikle buralarda çalışmalarını geliştirmelidir. FKP Genel Sekreteri şöyle dedi: «Memleket hayatında partimizin kendisine yaraşır bir yer sağlama savaşının sonucu, her şeyden önce fabrika ve işletmede belirlenecektir.» İşte bundan ötürü, kongremiz, fabrika ve işletme taban örgütlerinin gösterdikleri eylemin, henüz örgütlenmemiş olduğumuz yerlerde parti örgütleri meydana getirmenin kesin önemini belirtmiş bulunuyor. Fabrika ve işletmedeki parti taban örgütü sekreterinin nitelikleri sorunu üzerinde de dikkatle duran kongre, bunu şöyle özetliyor: Parti sekreteri «en aktif üye ..., fabrika ve işletmedeki savaşı yönetmeye en yetenekli kişi olmalıdır.»

Kongre, bugün ekonomik ve sosyal ilerleme, demokrasi ve sosyalizm adına yürüttükleri eylemi politik bir uzantıyla bağdaştırıp sürdürme gerekmesi duyan sendika üyelerine ve militanlarına da partiye girmeleri çağrısında bulundu.

Kongre, propagandamızın nitelikçe iyileştirilmesini salık verdi ve parti örgütlerini, partinin sahip olduğu bütün araç ve olanakları daha iyi, daha süratli ve daha yetkin biçimde kullanmaya çağırdı. Ve partinin, «l'Humanite» gazetesini başlıca savaş araçlarından biri haline getirmesini istedi.

FKP şimdi parti üyeleri ve halk yığınları arasında 21. Kongrenin varlığı değer yargılarını ve sonuçları açıklamak üzere geniş bir enformasyon kampanyası yürütüyor. Bu kampanyayı, girdiğimiz yeni dönem çalışmalarının merkezi haline getiriyor. Sözkonusu kampanya ile cevabı ara-

nan sorun da şudur: Memlekette ortak programın belirlediği köklü demokratik değışmeleri sağlayacak halk çoğunluğu hareketi nasıl yaratılabilir?

Komünist Partisi bunalım içinde kıvranan memleket karşısında sorumluluk bilinciyle hareket ederek ve enternasyonal dayanışma ödevinden ayrı tutmadığı ulusal ödevine sadık kalarak, makûl bir iyimserlik duygusuyla, bütün enerjisini gerekli demokratik dönüşümleri gerçekleştirmeye yetenekli güçleri birleştirme dâvasına hasretmektedir.

TÜSTAV

Devrim ve yeni toplum kuruculuğu bilimi

«Dünyayı açıklayan ve değiştiren öğretiyi», «Tarihsel materyalizm ve çağdaş ideolojik savaş» başlıklı yazılar dergimizin 1974 yılı 2. ve 6. sayılarında yayımlanmıştır.

Bu diziden olan yazılar, Marksist-Leninist öğretiyi, bu öğretiyi oluşturan bölümleri ve bunların çağdaş ideolojik savaşdaki rolünü konu ediniyor. T. Görög'ün aşağıda okuyacağınız yazısı bu diziden yazıların sonuncusudur.

Tibor Görög

Felsefe bilimleri adayı (Macaristan)

İnsanlar, tabiatlarının bir özelliği olarak, her zaman dünyanın geleceğini düşünmüşlerdir. Bazıları bu geleceğin tablosunu siyah, bazıları da pembe süslerle çizerler. Kimileri insanlığı öbür dünyanın amansız güçlerinin kurbanı sayarlar. Kimileri de, insanların kendi iradelerine göre yaratılabilen ve yaratılması gereken âdil ve giderek gelişen bir toplum düşerler. Geleceğe dair ve onu sosyal eşitlik, özgür emek, menfaat uyumu ve genel mutluluk ideallerinin bilinçle gerçekleştirilmesi olarak gösteren tasarımlar ileri sürme şerefi esinli bir düşünüşle ortaya çıkan sosyalist-ütopistlere düşmektedir.

Bunlar, burjuvazinin ilerici yükseliş çağına özgü dinç bir mâneviyatın ve toplumsal iyimserliğin dolgunlaştırdığı parlak ideallerdi. Bu idealler aynı zamanda burjuva gerçekliğine karşı açık bir protestoyu içeriyordu. Ütopik sosyalizm görüşlerinin gelişmesi, kapitalizmden ayrılmı ve onun illetlerinden azat bir başka sosyal düzen yaratılması yolunu gösterebilecek bir teoriye olan toplumsal gereksinimin ortaya çıktığına tanıklık ediyordu.

Toplumun gelişmesini öngörebilen ve buna yön verebilen, ideal ile kaçınılmazlığı, istek ve emellerle objektif kanunları, tarihi yaratanların iradesiyle bizzat tarihsel sürecin gücünü bir bütünde birleştiren teoriyi Marksizm ortaya koydu. Bir başka deyişle, ancak K. Marks ve F. Engels'in yüce felsefi, ekonomik ve sosyolojik bulguları sonucunda, topluma ve onu değiştirme yollarına ilişkin tasarımlar, bir ütopi olmaktan çıkarak bir bilim haline, yani daha sonra V. İ. Lenin'in dâhiyane çalışmasıyla zenginleştirilip geliştirilen, proletaryanın devrimci savaş deneyiyle, sosyalizm

ve komünizm kuruculuğu pratiğinin senteziyle zenginleştirilip geliştirilen bilimsel sosyalizm teorisi halini aldı. (!)

Marksizm-Leninizmin ayrılmaz bir bölümü olan bu teorinin içeriği genel çizgileriyle, işçi sınıfı dikatörlüğünün kurulmasına kadar ulaştırılan sınıf savaşı öğretisi, sosyalist devrim ve sınıfsız toplum kuruculuğu yasallıkları öğretisi olarak özetlenebilir.

Bundan yüzyılı aşkın bir zaman önce, bilimsel sosyalizm teorisi, ana fikirleri ilk defa olarak ve daha sonra da ta günümüze kadar birçok defalar tanımlandığı zaman, karşısındaki düşmanları tarafından «komünist ütopyası» olarak gösterilmişti ve gösteriliyordu. Fakat pratik, gerçeğin kriteriyumu (ölçütü) olduğu için, bu teori elbette tarihsel pratik boyunca bilimsellik sınavına dayanmış bulunuyor.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin üstün gelmesiyle, sosyalizmin, artık teorik ve politik bir istek olmaktan çıkarak, reel biçimde varolan bir toplumsal ve devletsel-hukuksal sistem, durmadan büyüyen ve güçlenen bir sistem haline geldiği bir gerçek değil midir?

Bugün, sosyalizmin, ulusal çerçeveleri aşmış bir devletler ve sosyalist ülkeler sistemi olduğu ve buralarda, bilimsel sosyalizm teorisinin temel prensip ve ideallerinin simgeleşerek canlı bir sosyal varoluş halini aldığı, işçi sınıfının diğer emekçi yığınlarıyla bağlaşıma dayanan egemenliğinin pekiştiği ve olumlu sonuçlar vermekte olduğu bir gerçek değil midir?

Bilimsel sosyalizm teorisinin vardığı sonucun, yani dünyayı devrim yoluyla yenileme sürecinde işçi sınıfının ana güç olduğu yargısının bugün bütün gezegenimiz çapında tutunup pekiştiği bir gerçek değil midir? K. Marks ve F. Engels «Komünist Partisi Manifesti»ni yayımladıkları zaman, proleterler ordusu ancak 9 milyon kişiden ibaretti. Yirminci yüzyılın başına doğru, yalnız kapitalizmin gelişmesiyle çağdaş işçi sınıfının oluşmaya başladığı memleketlerde bu sayı 30 milyona çıktı. Bugün ise,

(¹) Şunu da belirtmeliyiz ki, ütopyizm (bilimselliğin karşıtı olarak) toplumsal gelişme perspektiflerine hasredilen bütün burjuva görüşlerinin temeli olarak kaldı. Yoğun biçimde ütopyizm, hayal kırıklığına uğramış XX. yüzyıl burjuva bilincinin doğurduğu mahut anti-ütopyiler, yani uygarlığın kaçınılmaz batımına, insanlığın soysuzlaşmasına ve gidecek mahvolmasına dair belirsiz ve gizemli tablolar çizen görüşlerde ifadesini buldu. Son onyılda içinde burjuva ideologları topluma bakış denemelerine bilimsel karakter verme çabasına düştüler. Bunun sonucu olarak, sosyolog O. Flechtheim'in epeyce bilimsel yankılı fütüroloji adını koyduğu düşünce akımı güç kazandı. Fakat fütürolojik şemalar çizenler (kimileri bile bile, kimileri de güdüssel olarak), derhal yeniden bilimsel olmayan, fantastik karakterli dogmalara (örneğin, insanın kaçınılmazlıkla tekniğe tabi olması fikri veya kapitalizmin ölümsüzlüğü tasarımı gibi) esir duruma düştüler.

bütün dünyada işçilerin ve sosyal durum bakımından onlara yakın diğer emekçilerin toplam sayısı 600 milyona yaklaşıyor. Bundan başka, proletaryanın meslek ve genel öğrenim düzeyi görülmedik ölçüde yükselmiş, sınıf bilinci ve politik aktifliği alabildiğine artmış, uluslararası işçi sınıfının savaş öncüsü (komünist hareketi) zamanımızın en etkili politik gücü haline gelmiş bulunuyor.

Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da nüfusça kalabalık halkların bağımsız gelişme alanına çıkmaları, dünya çapında toplumsal ilerleme için, ulusal kurtuluş devriminin sosyal dönüşümler yolunca derinleşmesi için elverişli yeni olanaklar yarattı. V. İ. Lenin'in, ulusal kurtuluş hareketinin emperyalizme ve kapitalizme karşı savaşta işçi sınıfının kaçınılmaz bağlaştığı olduğu, ezgi ve sömürünün her tür ve biçimine karşı yönelen, yeni toplumun kurulmasına doğru yönelen dünya devrimci sürecinin yasal bileşik bir bölümü olduğu öngörüsü doğrulandı.

Demek ki, bilimsel sosyalizm, reel sosyal süreçleri özü ve yasal belirtileri içinde son derece objektif bir isabetle ortaya çıkardı. Fakat bilimsel sosyalizm aynı zamanda, proletaryanın, emekçilerin, sömürülen ve ezilen yığınların gerçek toplumsal menfaatlerini yansıtan bir teoriydi. Proletaryanın, emekçilerin, sömürülen ve ezilen yığınların devrimci pratiğidir ki, bilimsel sosyalizme dünyayı değiştiren bir teori gücü kazandırdı.

F. Engels'in deyimiyle «proletarya hareketinin teorik ifadesi»ni ⁽²⁾ teşkil eden bilimsel sosyalizm, hareketin kendi gelişmesiyle durmaksızın gelişiyor, onun deneyini genelleştiriyor, tarihinin her yeni dönümünde doğru bir strateji ve taktik belirleyip ortaya koyabilmek, ileri hareketin daha da başarıyla gelişmesi için doğru bilimsel yönler gösterebilmek üzere, devrimci mücadelenin, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunun değişen koşullarını teşkil ediyor. Bilimsel sosyalizm, daima, halk yığınlarının devrimci yaratıcılığı sürecinin, bu karmaşık ve çok yönlü sürecin durmadan geliştiği iki karşıt sisteme ayrılmış, komünist biçimlenmenin olduğu, kapitalizmin bunalımının derinleştiği, çağdaş dünyanın kendi gerçekliği tarafından ortaya konulan yeni teorik ve pratik problemlerin çözümü yönünde atılım gösteriyor.

Gezegemizin önemli bir bölümü üzerinde sosyalizmin gerçekleştirilmiş olması, bugün, dünya olaylarının akışı üzerinde, çağımızın içeriği ve tüm uygarlığın yazgısı üzerinde sosyalizmin gerçekleştirilmiş olması, bugün, dünya olaylarının akışı üzerinde, çağımızın içeriği ve tüm uygarlığın yazgısı üzerinde belirleyici bir etki yapıyor. Sosyalist ülkeler halkları, artık bir tür gelecek istihbaratçısı olarak beliriyor, tarihte ilk defa olarak, bilimsel teorice belirlenmiş prensipler gereğince tümel bir toplumsal ilişkiler sistemini bilinçle ve amaca yönelik olarak değiştirip yeniden kur-

(2) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 19, s. 230.

makla, insanlık için yeni yollar açıyorlar. Reel sosyalizm, bir yandan bu teorinin simgeleşmiş sonucu; öte yandan, yaratıcı düşünceyi harekete getiren yeni yeni sorunlar ortaya atmakla, bu teorinin daha ileri doğru gelişmesine elverişli son derece zengin bir temeldir.

Sosyalist ülkelerin geçegeldikleri yola bir göz attığımız zaman, bunların her birinde toplumun yeniden kurulması somut tarihsel durum ve koşullar gözönüne alınarak yapılmış ve bu durum ve koşullar da sosyalist kuruculuk üzerine damgasını vurmuş olsa da, yine de bütün sosyalist ülkeler için şu uygulamaların ortak olduğunu açıkça görürüz:

- Temel üretim araçlarının kamulaştırılması ve bu temel üzerinde insanın insanı sömürmesine son verilmesi;

- Sosyalist üretim ilişkilerinin, ekonominin bütün veya en belirleyici alanlarında egemen kılınması;

- İşçi sınıfının ve bu sınıfın öncüsü Marksist-Leninist partinin yönetimlik rolünün sağlanması;

- Proletarya diktatörlüğünün pekiştirilmesi, ve her çeşit sosyal ve politik eşitsizliğe son verilmesi temeline dayanan, toplum yönetiminde emekçilerin sürekli artan rolünü güven altına alan sosyalist demokrasinin etraflı olarak geliştirilmesi;

- Eski egemen sınıfların kültür üzerindeki tekeline son verilmesi ve sosyalist kültür devriminin gerçekleştirilmesi;

- Uluslararası ilişkiler sisteminde sosyalist enternasyonalizm prensiplerinin yerleşip pekişmesi . . .

Sosyalizmin ve komünizmin kurulması, her biri belirli özelliğe, kendi başarı ölçüsüne ve oldukça karmaşık kendi problemlerine sahip birçok aşamalardan geçen bir süreçtir. Sosyalizmi kurmakta olan ülkelere, örneğin Macaristan'da, toplumsal ilerlemenin her türlü standardı bakımından muazzam olduğu inkâr edilemeyecek değişimler gerçekleştiriliyor. Halk ekonomisinin yükselmesi de, halkın maddi ve kültürel düzeyinin yükseltilmesi de, bütün politik, toplumsal ve tinsel hayat biçimlerinin gelişmesi de hep bu cümledendir. Dünyanın ilk sosyalist ülkesi olan SSCB'de sosyalizmi ve komünizmi kurma süreci boyunca, evrensel-tarihi çapta büyük başarılar elde edilmiş bulunmaktadır.

Marksist-Leninistler, reel (gerçekleştirilmiş) sosyalizmin başarılarıyla kıvanç duyarken ve bunların insanlığın yazgısı bakımından ne kadar önemli olduğunu belirtirken, sosyalist devletlerin tarihini ve bugünkü pratiğini hiç de istenilen ile ulaşılabilen arasında tam bir uyumu içeren yetkin bir ülkü olarak düşünmüyorlar.

Reel (gerçekleştirilmiş) sosyalizm durmadan gelişen canlı bir toplum-

dur. Onun yaşamında ve bilincinde, ilericiğin gericilikle mücadelesi boyunca çözülen kendi çelişkileri vardır. Bu toplumun ileri hareketinde belirli güçlükler olabilir ve netekim pratikte de olmaktadır, hatalar da olağandır. Bunlar, bu durum, bilimsel sosyalizm teorisiyle bağdaşır mı? Evet, elbette bağdaşır. Zira Marksizm-Leninizm, hem bütünüyle, hem de bileşen bölümleriyle, bir soyutlamalar toplamı değil, bir 'canlı gerçeklik sentezi ve yansımasıdır.

V. İ. Lenin, sosyalizm hakkında, bunun «ölü, donuk ve sürgit olduğu gibi kalan bir şey olarak» ⁽³⁾ gösterildiği tipik bir burjuva tasarımı bütünü içyüzüyle açığa vuruyordu. Ve bugün de, Marksist-Leninistler, sosyalizm teori ve pratiğini böyle hileli ve yanlış yorumlamalara karşı savaşıyorlar. Çağdaş burjuva ideologlarının ve revizyonist ideologların, sosyalizme karşı girişilen hücum tarzları arasında, bu sistemin toplumsal-politik gerçekliği ile (ya bizzat kendilerinin yakıştırdıkları, ya da Marksizmin belirlediği bir teorik kalıp olarak gösterdikleri) somut şemalar arasındaki ayrımları özellikle belirtmeye meraklı oldukları için bu savaş çok önemlidir.) ⁽⁴⁾

Bilimsel sosyalizm ve komünizm teorisi, ancak yaratıcı karakteri sayesinde, peşinen ve bütün ayrıntıları içeren reçetelerle prensip itibarıyla ilişiksiz olması sayesinde, sosyalist devrimin yapıldığı memleketlerde varolan en değişik koşullarda yeni toplumun kuruculuğunun en sağlam yönelim pusulası olabildi. Bu teori, sosyalizmin, yalnız varlığına son verilen sömürücü düzenin oransal olarak yüksekçe gelişimli bir ekonomi ve kültür bıraktığı ülkelerde değil, aynı zamanda halk ekonomisini ve yaşamı topyekün sürâtle kaldırıp çağdaşlaştırma sorununun birarada çözülmesi gerektiği ülkelerde de etkinlikle kurulmasına olanak verdi. Bu teori, bir yandan, sömürücü sınıfların direnişini kırma savaşında, sosyalizmin ileri

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 33, s. 99.

⁽⁴⁾ Sözü geçen ideologların bu gibi tarzlardan yararlanmalarının sayısız örneklerinden biri de, ABD üniversite çevrelerinde Marksizm uzmanı olarak ün yapmış bulunan Adam Ulam'ın düşünceleridir. Ulam, sosyalizmin artık, K. Marks ve F. Engels'in ideolojik mirasında öngörüldüğü üzere devleti ortadan kaldırmadığı için, pratikte kendi teorisinden gerilemiş olduğunu büyük bir dirençle belirtiyor. Böylece, ya kendisi alabildiğine bilgisizlik göstermiş oluyor, ya da okuyucularının bu işlerden pek o kadar haberleri olmadığına güveniyor. Zira, örneğin, K. Marks'ın «Gota Programı Eleştirisi»nde, kapitalist toplumu devrim yoluyla komünist topluma dönüştürme politik biçimi olarak proleterya diktatörlüğü devletinin gerekliliğine özel surette dikkati çekmiş bulunduğunu suskunlukla geçiştirmek istiyor. Ulam tipinden sakar «uzmanlar»a, böyle bir suskunluk, herhalde, kendi savları, yani «iktidarda Marksizmin devrimde Marksizme tamamen karşı olduğu» savı yararına adamakıllı inandırıcı bir kanıt olarak görünüyor. (A. Ulam. The Unfinished Revolution. An Essay on the Sources of Influence of Marxism and Communism-N.Y., 1960, p. 195).

hareketini içten ve dıştan baltalama denemelerine karşı savaşta şaşmaz bir pusula oldu (bu denemeler arasında, Beyaz Orducu karşı-devrim, genç Sovyet Cumhuriyetine karşı 14 devletin giriştikleri müdahale hareketi, Hitler Almanyasının SSCB'ne saldırısı, ABD'nin Viyetnama saldırısı vardı; emperyalist çevreler, sosyalist topluluk ülkelerine karşı baltalama eylemlerine bugün de ara vermiyorlar). Nihayet, yine bu teori temeli üzerinde ki, sübjektivist karakterli nice hataların ve bunların zararlı sonuçlarının başarıyla giderilmesi olanağı bulunabildi.

Sosyalist ülkelerin bu teoriyle silâhlı komünist ve işçi partileri, bugün, olanca çabalarını, gelişmiş sosyalizmin ve komünizmin sağlam bilimsel-teknik ve üretimsel temelini kurma işi üzerinde yoğunlaştırıyor, bu temel üzerinde de halkın durmaksızın artan maddi ve kültürel ihtiyaçlarının sözün tam anlamıyla giderilmesine çalışıyorlar. İnsanlar arasındaki ilişkiler ve sosyalist toplu yaşam normları alanında komünist ahlak prensiplerinin yerleşmesi için büyük çalışmalar yapıyor. Mânen ve maddeten ilgilenme tedbirleriyle üretimsel ve toplumsal aktifliği teşvik metotları yetkinleştiriliyor.

Bundan başka, toplum ve devlet yönetiminin bütün halkalarına işçilerin çekilmesi işine de özel bir önem veriliyor. Netekim, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK Mart Plenumu (1974), toplumda işçi sınıfının yönetmenlik rolünü güçlendirme gereğini belirtmiş bulunuyor. Plenumun kararında özetle şöyle deniliyor: «Merkez Komitesi, parti üyeleri arasında işçilerin payının ve her kademede parti yönetim organları seçimlerinin yenilenmesinde kol emeği işçilerinin parti yönetim organlarına katılımının genişletilmesini gerekli bulmaktadır. Merkez Komitesi, toplumsal-politik eylem deneyine sahip işçilerimizin toplumumuzda yasal olarak yöneticilik görevleri alacakları sürecin güçlendirilmesi gerektiği kanısındadır.»⁽⁵⁾ Sosyalist topluluk ülkeleri komünist ve işçi partileri, bu sorunların çözümünde, yığınların yaratıcı aktifliğine ve kendiliğinden gösterecekleri eylemlere güveniyorlar.

Sosyalizm kuruculuğu pratiğinin genellenmesi, yaratıcı Marksist-Leninst düşüncenin, bilimsel sosyalizm ve komünizm teorisinin gelişmesinde ana yönlerden biridir. Bu teoriye, örneğin, sosyalist toplumda yönetimin yetkinleştirilmesiyle, bu alanda pratik tavsiyeler hazırlanmasıyla bağlı bir dizi problemler üzerindeki çalışmalar önemli bir katkı oluyor. Bir yandan, teorinin, çağdaş bilimsel-teknik devrimde özlüğü, ana çizgileri, eğilimleri ve sonuçları bulup ortaya çıkarmakla görevli dallarında, bu devrimin başarılarını sosyalizmin üstünlükleriyle organik biçimde birleştirme gereğiyle bağlı sorunlar üzerinde başarılı çalışmalar yapıyor. Sovyetler Birliğinin artık gelişmiş sosyalist toplum aşamasına girmiş olması ve diğer

(5) «Nepszabaldság», marcius 22, 1974.

birçok ülkenin de gelişmiş sosyalizm kuruculuğu süreci içinde bulunmaları olayı, komünist toplum biçimini kurmada bu önemli aşamanın çizgi ve özelliklerinin etraflı olarak çözümlenmesi ödevini ortaya koyuyor. Proletarya diktatörlüğünün genel halk devletine dönüşme somut yol ve biçimleri de inceleme konusu oluyor. Bilimsel komünizm teorisi alanında çalışmakta olan SBKP ve Sovyet bilginleri, sosyalizmden komünizme geçiş bilimsel ve perspektif problemlerinin, yeni, komünist tipten kişiliğin, ulusal ilişkilerin oluşması problemlerinin incelenmesi alanında büyük çalışmalar yapıyorlar.

Sosyalizm ve komünizmin pratikte kurulması ve uygulama deneyine Marksist-Leninist teori açısından gereken anlamın verilmesi ikili bir süreçtir ki, bunun akışı boyunca, sosyalist toplumun ekonomik ve politik mekanizmi yetkinleşir, bunun kendine özgü çelişkileri çözüme kavuşturulur, yetersizlikler, hatalar ve geçmişin kalıntıları bulunup ortaya çıkarılır ve giderilir. Bu süreç karmaşık, ama sözün tam anlamıyla yaşamsaldır. Sosyalizmi «iyileştirme» adına yozlaştırma ve onu keyfe göre çatıştırılmış «yeni modeller» ruhunda «yetkinleştirme» denemeleriye, bu süreçten ve dolayısıyla hayattan alabildiğine uzaktır. ⁽⁶⁾ Son onyıllar içinde sosyalizm hakkında üretilen oportünist ve revizyonist görüşler, soyut dogmalar üzerine, en iyi ahvalde de çağdaş dünya toplumsal ve politik olaylarının çokyanlılık ve çelişkinliklerini gözönüne almayan iyiniyet ve hayaller üzerine kurulmuş bulunuyor. Eğer K. Marks ve F. Engels'in büyük hizmetleri sosyalizmi bir ütopya olmaktan çıkarıp bilim haline getirmek olmuşsa, insan şimdiki «demokratik», «insancıl», «ulusal» ve diğer sosyalizm «modellerine» baktıkça, bunların sahiplerinin âdeta ağız birliği ederek bunun tersini yapmaya, yani sosyalist toplumun teorisini bilim olmaktan çıkararak bir ütopya haline getirmeye ahdetmiş olduklarını düşünmekten kendini alamıyor.

İşte, bu görüşlerin bilimsel-metodolojik açıdan başlıca kusuru budur.

(6) Gerek doğal, gerekse sosyal süreçleri incelemeyi uğraş edinen bilimlerin, «model» kavramını ve «modelleme»nin kendisini bol bol kullanıyorlar. Sosyalizmi revizyonistçe «modelleme»ye gelince, bu, genelin zararına bireysel, kanunun kendisi zararına somut belirtilerini metafizik olarak mutlaklaştırmak suretiyle, daha kendi çıkış noktasında bilimsel olmayan bir tutum alıyor. Sosyalist toplumun oluşma ve gelişmesi, somut tarihsel duruma, şu veya bu ülkenin ulusal koşullarına bağlı olarak çeşitli biçimler alabilir. Bununla beraber, sosyalizmin özlüğü ve sosyalizm yasallıkları genelliğini korur. Bunun gibi, kapitalizm de, örneğin kanunları bir ABD, bir İtalya, bir Danimarka için aynı biçimde geçerli tek bir toplumsal düzendir, ve bu o kadar söz götürmez ki, kapitalizmi inceliyen ve ciddi denilebilecek hiç bir bilim adamı bunları sözcüğü Amerikan, İtalyan, Danimarka vb. «modeller»ince birer dizgi olarak ele almayı kalkışmayacaktır.

Fakat bunların açık ideolojik-politik yüzü de vardır ve belirli sınıfsal çıkarları yansıttıkları da bir gerçektir. Çünkü bunlar, bütün sayısız türleri ve çeşitleriyle, devrimci proletaryanın, emekçilerin başlıca kazanımı olan reel sosyalizme karşı yönelmişlerdir. Demek ki, sosyalizmin, Marksist-Leninist teorinin temel prensiplerini inkâr veya revize etmek suretiyle «modellenme»si burjuvazinin ek olarak sarıldığı bir ideolojik propaganda silâhından başka bir şey değildir.

Marksist-Leninistler, bilimsel sosyalizm teorisini yaratımla geliştirerek ve sözde sosyalist doktrinlere karşı amansız bir savaş yürüterek, hem yeni toplum kuruculuğu pratiğine, hem uluslararası komünist hareketi stratejisinin oluşmasına, hem de sermaye egemenliğine karşı ideolojik taarruzun gelişmesine önemli bir katkıda bulunmaktadır.

Burjuva düzeninin yerini sosyalizmin alması kaçınılmaz mıdır? Kapitalist toplumun kendi gelişmesi, proletarya devriminden gayri bir yolla çözümlü olanaksız çelişkiler doğurmakta mıdır? Kapitalizm, kendisini hem ekonomik sarsıntılardan, hem de sonunu yaklaştıran politik krizlerden koruyabilecek istikrar rezervlerine sahip değil midir? İşte bunlar, daha bilimsel sosyalizm teorisinin doğuşundan itibaren etrafında çetin bir ideolojik savaşın yürütülegeldiği başlıca sorunlardır.

XIX. yüzyılda ve XX. yüzyılın başında, kapitalizmin sarsılmazlığını ve her türlü devrimci baskıya dayanabileceğini düşüncelerine çıkış noktası yapan teorik ekol ve politik akımlara tarihin kendisi en inandırıcı cevabı verdi. Bütün dünya ve bu arada kapitalizm hiç de az değişikliğe uğramadı. Bu değişikliklerin en belirginleri kapitalizmden sosyalizme geçişin insanlığın gelişmesinde ana yol haline geldiğini açıkça göstermekte olsa da, burjuva düzeninin savunucuları, kapitalist sistemin içinde yalnız kendilerince bu sistemin tükenmez yaşamsallığı yararına kanıt olabilen değişimlere ilgi göstermeyi tercih ediyorlar. Kâh «post-endüstriyel» toplum biçiminde, kâh «teknotronik yüzyıl»ın özel formasyonu, kâh da «genel refah devleti»ni doğuran sistem olarak beliren kapitalizm onların imgesinde garantili parlak geleceğe sahip bir düzen olarak görünüyor. Bilimsel-teknik devrimi geliştirmenin, ekonomik ve kısmen de sosyal süreçleri devlet eliyle düzenlemenin kapitalizmin en keskin çelişkilerini hafifletebileceği ve giderek tamamen giderebileceği düşüncesi bütün bu gibi görüşlerin ortak yanıdır.

Bu görüşler arasında en belirgin ve yaygın olanlarının 1960 yıllarında ortaya atılmış olması dikkate değer. O yıllarda, kapitalist Batı'nın ileri-gelen ideolojik otoriteleri arasında, bu görüşlerin ünlü sahipleri olan Amerikalı J. Galbraith, W. Rostow, D. Bell, Z. Brzezinski vb. gibi niceleri ön plâna geçtiler. Bu, gelişkin kapitalizmin sosyal-politik hayatında hiç

de *sakin bir dönem değildi.* (7) Ama burjuva düzeninin savunucuları, ekonominin oransal olarak kararlı gelişmesi konusunda iyimser olmak için yine de yeterince dayanak bulabiliyorlardı.

Bugün Kuzey Amerika'da, Batı Avrupa'da, Japonya'da burjuva toplumunun içinde bulunduğu durumda kapitalizmin sağlıklı gelişmesine ilişkin öngörüler gerçekleşiyor mu? Ekonomik gerileme, görülmedik enflasyon, döviz sarsıntıları, petrol sıkıntısı vb. gibi olgular, çağdaş kapitalizmin iktisat sisteminin sürüklendiği derin iç istikrarsızlığı apaçık ortaya koyuyor. Ekonomiye saran illetlerin yıkıcı etkilerini artırması, derhal (ve tekellerin politikasına karşı yığinsal protesto çıkışları, işçi sınıfının grev mücadelesinin ve köylü gösterilerinin yükselmesi gibi belirtileriyle) sosyal gerginliğin keskinleşmesi sonucunu doğurdu. Bu yılın başında, İngilterede *Tutucular Hükümeti'nin düşürülmesiyle sonuçlanan maden işçilerinin ulusal grevi, sosyal çatışmaların şiddetlenmesinin doğrudan doğruya burjuva toplumunda ciddi politik sarsıntılara yol açtığını en inandırıcı biçimde gösterdi.* Azınlık hükümetlerinin kurulması ve hiç birinin tutunamaması, muhalefetin giderek güçlenmesi, yürütüm ve yasama organları arasında çekişmelerin büyümesi vb. gibi hususlar 1970 yıllarının ayırıcı vasfını belirliyor ve burjuva devlet-politik mekanizmasında bir bozukluk olduğuna tanıklık ediyor. İlk bakışta oturmuş gibi görünen rejimler olarak Portekiz'de faşist diktatörlüğün çöküşü ve Yunanistan'da gerici askersel cuntanın düşürülmesi, burjuva politik egemenlik biçimlerinin yıkıma yüz tuttuğunu gösteriyor.

Bunun sonucu olarak, kapitalizmin hem ekonomisini, hem sosyal ilişkiler alanını, hem de politik yapısını yeni bir güçle altüst eden ağır bir hastalık tablosu ortaya çıkıyor. Kapitalizmin genel bunalımı *günden güne derinleşmektedir.* Bu da emperyalizm aşamasında burjuva topluma özgü tüm çelişkilerin kaçınılmaz olarak keskinleşeceğini, *bu toplumda sosyal dönüşüm için objektif ve subjektif koşulların büsbütün olgunlaştığını* belirten Marksist-Leninist yargıları açık olarak doğrulamaktadır.

Bununla ilgili olarak bilimsel sosyalizm teorisinin açıklığa kavuşturduğu *en önemli sorunlardan biri ortaya çıkmaktadır.* Bu da sosyalist devrimin başarısını belirliyen objektif ve subjektif etkenlerin orantısı problemidir. Bu *problemin derinlemesine incelenmesi ve çözüme kavuşturulması V. İ. Lenin'in Marksist düşüncüyü geliştirme konusundaki çok değerli hizmetlerinden biridir.*

(7) Amerikan yorumcularında biri, bu onyılın ABD bakımından sonuçlarını şöylece genelliyor: «1960 yıllarına başlangıç olan aydınlık perspektifler, söz konusu onyılın sonunda şaşkınlığa ve hemen hemen ümitsizliğe dönüştü. Bu onyıl içinde genel ulusal akış yeni yeni gruplar yitirdi, ve memleketi coşkun bir protesto ve devrim deklârasyonları dalgası kapladı ...» («Time», December 19, 1969.)

Lenin, devrimin objektif koşullarının olgunlaşmasını değerlendirmede, her şeyden önce bütünüyle burjuva toplumu ve bir sistem olarak kapitalizm tarafından ulaşılan gelişme noktasının gözönüne alınması gerektiğini ileri sürüyordu. Bu yargı, Ekim Devrimi'nin hazırlanması bakımından olağanüstü önemli bir rol oynadı. Aynı yargının uluslararası komünist hareketi stratejisi bakımından bugünkü güncelliği de söz götürmez. Ve bunun, kapitalist dünyayı oluşturan memleketlerin ve kesimlerin ekonomik ve politik gelişmesinde istikrarsızlığın durmadan artması koşullarında, endüstriyel burjuva devletleri ile gelişme halindeki ülkeleri birbirinden ayıran uçurumun derinleşmesi koşullarında ne kadar önemli olduğu da apaçık ortadadır.

Ne var ki, bu kadarı sorunun yalnız bir yanındır. Öbür yanı, devrim objektif koşullarının olgunlaşmasının gerekli, amma devrimin üstüngelmesi için yetersiz oluşundan ibarettir. Lenin'in öğretisinde, sosyalist devrimin gerçekleşmesi, ancak, özünü komünist partisi başta olmak üzere proletaryanın örgütlü ve bilinçli savaşının oluşturduğu en geniş halk yığınlarının aktif politik eylemi olarak beliriyor.

Devrimin subjektif etkeninin rolüne olan münasebet, bilimsel sosyalizm teorisini sağ ve «sol» oportünizmin kanıt olarak dayandıkları şemalardan ayırıyor. Bu akımların birincisi, kapitalizmin az veya çok otomatik transformasyonu (biçim değiştirmesi, dönüşmesi) fikrine yakınlık gösteriyor, zira bu sistemin kendine özgü çelişkileri, burjuva düzeninin ardıcıl olarak «ıslah»ı ve ileride sosyalist tipten bir topluma dönüşmesi sürecinde olgunlaşan reformlar gerektiriyor.

Bu böyle olunca, yığınların, sınıfların ve partilerin devrimci aktifliği sorunu âdeta ortadan kalkıyor. ⁽⁸⁾ Dıştan bakıldığında reformizmin karşıtı görünen sol doktrinler içinse, tam da böyle bir önemsemezlik, devrim için halk yığınlarının örgütlü hazırlık ve politik eğitimi problemini doğrudan doğruya hafife alma karakteristik çizgidir. «Sol» oportünizm mevzilerinden çağdaş burjuva toplumu nasıl en küçük, amma kesin bir itmeyle yıkılıp gidiverecek balçık ayaklı bir dev olarak görünüyorsa, aynı görüş açısından birkaç sabotaj ve terör çıkışı da kapitalizmin devriliş gitmesi için bir zincirleme tepki yaratmaya öylece yeterlidir. Böylelikle, «sol» oportünistler, gerçekte, sağların görüşünü, yani kapitalizmin otomatikman ortadan kalkacağı görüşünü benimsemekte, buna yalnızca önceden itileme koşulunu eklemektedirler.

⁽⁸⁾ Reformizm ideoloji ve politikasının ünlü temsilcilerinden, İngiliz Ley-bristlerinin lideri Harold Wilson, örneğin, İngiliz emperyalizminin «bütün tarihinde, devrimci amaçlarla silâhlı güce başvurma veya grev mücadelesini politik hedeflere ulaşmak için kullanma fikrini reddetmediği bir dönem bulunamayışı»nı, bu sosyalizmin, onun «evrimsellik»inin en yüksek erdem çizgisi olarak belirtmektedir. (Bak: H. Wilson. *The Relevance of British Socialism*. London, 1964, P. 2.)

Devrimde sübjektif etkenin oynadığı rolün etraflı olarak incelenmesi, bilimsel sosyalizmi, proletaryanın, iktidarı ele geçirmek, toplumu sosyalist temeller üzerinde yeniden kurmak uğrındaki sınıfsal savaşının örgütleyici ve yönetici öncüsü olarak devrimci parti hakkındaki Leninci öğretiyile zenginleştirdi. Fakat Lenin şunu da belirtiyordu: «Yalnız öncü ile zafer sağlanamaz. Yalnızca öncüyü, bütün sınıflar, bütün geniş yığınlar gerek doğrudan doğruya kendisine destek olacak, gerekse en azından hoşgörülü bir tarafsızlık gösterecek bir tutum takınmadan ... öncüyü savaşa sürmek, yalnız aptallık değil, aynı zamanda cinayete eşit bir suçtur. Gerçekten, bütün sınıfın, geniş emekçi yığınlarının ve sermayenin ezgisi altında inliyenlerin böyle bir eylemsel tutum takınabilmeleri için, sadece propaganda, sadece ajitasyon da yeterli değildir. Bunun için bu yığınların kendi politik deneyleri gereklidir. Bütün büyük devrimlerin temel kanunu budur ...»⁽⁹⁾ Marksist-Leninist partiler bu kanunu biliyor, bütün anti-emperyalist güçlerin eylembirliğini genişletme savaşını örgütlerken, tekellerin egemenliğine karşı, emperyalizme karşı sınıfsal ve politik bağlaşımlar devrimci stratejisini işlerken, hep bu kanunu bilmekten aldıkları güce dayanıyorlar.

Komünist ve işçi partilerinin 1969 yılında yaptıkları Uluslararası Danışma Toplantısı şunları belirtti: «Anti-monopolist ve anti-emperyalist birleşik eylemler boyunca, bütün demokratik akımların, belirli bir memleket ekonomisinde tekellerin rolünü kesinlikle sınırliyabilecek ve bir yandan sosyalizm uğrındaki savaşın sürdürülmesi bakımından en elverişli koşulları sağlayacak köklü politik ve ekonomik dönüşümleri yapabilecek bir politik bağlaşımda birleştirilmesi için elverişli önkoşullar yaratılmaktadır.»⁽¹⁰⁾

Bu suretle, bilimsel sosyalizm, burjuva toplumunda sosyalist topluma geçiş yolunca rastlanan güçlükleri zerrece küçümsemeden, proletaryayı, devrimcileri, yeni sosyal-politik düzen için, ensonu komünist idealleri gerçekleştirmek için savaşı öngören gerçekçi ve eylemsel bir programla donatıyor.

V. İ. Lenin 1913 yılında şunları yazmıştı: «Marksizmin ortaya çıkmasından sonra, dünya tarihinin üç büyük devrinin her biri, ona yeni onay ve utkular getirmiştir. Fakat Marksizme, proletaryanın öğretisi olarak, bundan sonraki tarihsel devir çok daha büyük bir utku getirecektir.»⁽¹¹⁾ Zaman, bu peygamberce sözleri tamamiyle doğrulamış bulunmaktadır.

Bilimsel sosyalizm ve komünizm teorisi, dünya devrimci sürecini daha fazla yaygınlaştırma ve derinleştirme süreci boyunca gelişip zenginleş-

⁽⁹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 77-78.

⁽¹⁰⁾ Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı, Moskova, 1969, s. 28.

⁽¹¹⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 23, s. 4.

yor. Böylelikle, bu süreci fikir bakımından örgütleme ve yöneltmedeki rolü de artıyor. Örneğin, yeryüzünde güçler oranının değişmesi, Marksist-Leninist fikre, emperyalizm saldırgan ve yayılıcı niteliğini korumakta olsa bile, insanlığın bir harp felâketinden kurtarılabileceği yargısına varma olanağı vermiş bulunuyor. Bu yargının da, sosyalist topluluk ülkelerinin ve dünya komünist hareketinin barış uğrunda, sosyal sistemleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları prensiplerinin yerleşmesi uğrunda aktif ve atılımlı savaşının teorik temelini oluşturma bakımından büyük bir önem taşıdığı apaçık ortadadır. Bir başka örnek de, çağdaş koşullarda emperyalizm zincirinde «zayıf halka»nın ve dünya devrimci süreci merkezinin birbirine uymadıkları yargısıdır. Çağımızda artık reel (gerçekleştirilmiş) sosyalizmin kendisi böyle bir merkez olmuştur. Bu durum, zamanımızın devrimci, anti-emperyalist savaş stratejisinin işlenip belirlenmesinde en önemli rolü oynamaktadır.

Yığınları sarıp kazanmış olan bilimsel sosyalizm teorisi, gerçekleşen sosyalizmin ekonomik, politik ve askersel gücünü olduğu gibi, uluslararası işçi sınıfının sosyal ve politik etkisini de içeren çok büyük bir maddi güç haline gelmiş bulunuyor. Bu teori, ardıcıl olarak çağımızın bütün ilerici, kurtuluşçu, devrimci hareketlerine katılanlar için eylemsel savaş kılavuzudur. Ve bilimsel sosyalizm teorisi, zamanımızın yeni olgu ve süreçlerini Marksist-Leninist açıdan, zamanında, cesaretle ve yaratıcı olarak genellediği için, bu işlevini böylesine başarı ve etkinlikle yerine getirmektedir.

Yeni yollar araştırma, prensiplere bağlılık¹

Ib Nörlund

*Danimarka Komünist Partisi MK Yürütme Komitesi
ve Sekreterliği üyesi*

Son yıllarda Danimarka dünya kamuoyunun dikkatini çekmesiyle ve bazılarında hayret uyandırmasıyla ilginç bazı olaylara sahne oldu. Bunlar, memleketin Ortak Pazar'a girmesine karşı gitgide güçlenen grev mücadelesi ve yığinsal halk hareketi, politik seçimlerde görülen önemli ve beklenmedik güçler dengesi değişimleri, Komünist Partisinin mevzilerinin hissedilir derecede güçlenmesidir. Bazıları artık Danimarkayı bir «örnek kapitalizm» devleti, «sosyal barış» ve politik istikrar memleketi olarak göstermeye çalışıyor ve «Danimarka devleti»nde her şeyin yolunda gittiğini savlıyorlar. Burjuva propagandası ve sosyal-demokrat propaganda, kapitalizmde güya sınıf savaşına gerek kalmadığını ispatlamak için, böyle bir yalancı tablo ve iyimserliğe gereksinme duyuyor. Fakat Danimarkadaki olaylar bunun tersini gösteriyor.

Doğal olarak, bunların kendi objektif nedenleri vardır, fakat bir yandan da Komünist Partisinin (işçi sınıfının ve bütün halkın en bilinçli birliği olan gücün), tekellere karşı, demokrasi uğrunda savaşı esinliyecek ve buna yön verebilecek yeteneğe sahip olduğu gerçeğini doğrulamaktadır. Bununla ilgili olarak, burada, çağdaş Marksist-Leninist partinin ortaya çıkan yeni toplumsal problemlere temelli ve politik bakımdan isabetli bir tepki gösterebilme, zamanımızın günlük sorunlarını yankılama hünerinin ve aynı zamanda ilkesel program hattını titizlikle uygulamasının ne kadar önemli olduğunu bazı somut örneklerle göstermek istiyorum.

Her şeyden önce kapitalizmin durmadan derinleşen genel bunalımı tekellere karşı savaşın önkoşulu oluyor. Danimarkada bu bunalım, 1960 yılları ilk yarısında görülen geçici kalkınma memleketin artık bunalımlardan sonsuz kurtuluşu gibi abartılarak gösterilmiş olsa da, tüm devlet-tekel ekonomi yönetimi mekanizmasının altüst olması sonucunu doğurdu. Hemen şunu belirtelim ki, son zamanlarda kapitalist ülkelerin daha büyük kesimini saran çevrimsel bunalım, birçok ahvalde, Danimarkada da, kapitalist «partnörler»in daha zayıfları arasında olduğu gibi, özel problemler ortaya çıkardı. Sistemin oturmuşluğu ve sağlamlığı konusunda memlekette yaygın hayallere gelince, bunlar bunalımın kötücül

(¹) «Çağdaş Marksist-Leninist parti» konulu uluslararası fikir değiş-tokuşuna devam ediyoruz. Bak: Sayı 2, 5, 6, 10, 1974.

etkisini daha da keskinleştirdi. Bunun sonucu olarak, memleket hemen hemen kesintisiz politik krizler yaşıyor. Öyle ki, her an yeni seçimler veya hükümet değişimi beklenebilir. Yönetici çevrelerin politik hareket hattı büsbütün belirsiz ve karar tutmaz görülmektedir.

Ekonomik bunalım, ödeme dengesi açığının görülmedik ölçüde büyümesinde (1974 yılında yaklaşık olarak 7-8 milyar kronu bulacak), niteliğini hemen hemen % 15 oranındaki genel fiyat artışmalarının yansıttığı enflasyonun gelişmesinde büyük bir kuvvetle belirdi. Toprağın ve diğer taşınmaz malların fiyatları bir yandan 10 milyar krona yakın artış gösteriyor, ipotek kredisi ölçüleri neredeyse % 17-18'i buluyor, vergiler ağır bir yük olarak çoğunun aylık kazancının yarısını yuttuğu emekçilerin sırtına yüklenmiş bulunuyor, buna bir de yakın gelecekte daha da artma eğilimi gösteren % 15 «ek değer vergisi» bindiriliyor. Kiralarda durmadan yükseliyor, yeni yapılarda bir evin kirası işçinin kazancının üçte birini götürüyor. Bunalımın ayrı bir belirtisi olarak, üretim de azalıyor, nice işletmeler birbiri ardınca kapanıyor. Bu yüzden işsizlik iyice belirginleşiyor (yüz bin kişi kadar, kışın bunun % 10'u bulması bekleniyor). Üstelik, epeyce şişirilmiş resmi verilere göre de, reel iş ücretlerinin hissedilir derecede düşürülmesi öngörülüyor.

Memlekette bu gibi süreçlerin daha da ilerlemesini önlemek ancak büyük sermayenin egemenliğine karşı kesin eylemlere geçilmesine bağlıdır. Gelgelelim, hükümet bambaşka bir politika izlemektedir. Doğrudan doğruya kapitalistlerin çıkarlarını savunan hükümet, toplumsal gereksinme, özellikle sosyal yardım, eğitim-öğretim ve aynı zamanda konut yapımı ödeneklerinden kesintiler yaparak, büyük sermayecilere parasal yardımlarda bulunuyor. Sürekli fiyat yükselişleri karşısında işçilerin kendi ekmek ücretlerinin artırılması için savaş olanağı her suretle ellerinden alınmak ve kendilerine devletin «gelirler politikası» dayatılmak isteniyor. Bu yüzden birçok işçi ailesi felâkete sürükleniyor.

Memleketi AET'ye girmeye büyük sermayeciler sürüklediler. Bununla onlar, devlet-tekel yönetiminin mevzilerini güçlendirmek üzere AET örgütlerinden yararlanma maksadı güdüyorlardı. Fakat bu politika beklenen sonuçları vermedi. Danimarkanın Ortak Pazara girmesiyle (1 Ocak 1973) memlekette bunalım hissedilir şekilde şiddetlendi. AET'nin uluslararası organları, dışardan bunalım olgularını yumuşatabilecek etkin tedbirler alınmasını engelliyordu. AET içindeki ekonomik sarsıntıların artması boyunca, ortaya çıkan ek güçlüklerin yükü Danimarkanın da omuzlarına çöküyordu.

Danimarkanın AET'ye katılması sorunu etrafındaki çatışma, büyük sermayenin politikasına karşı yürütülen savaşın dönüm noktası oldu. Referandum sırasında (ki bu, anayasaya göre, devletin egemenliği söz konusu olduğu zaman zorunluydu), Danimarka toplumunda «paranın egemen-

liği»nin «halkın egemenliği»ne karşı durduğu bilincine varmış olan geniş halk tabakaları eyleme geçtiler. Danimarkayı AET'ye sokabilmek için, «para egemenliği», toplum üzerinde şimdiye kadarkinden daha kaba ve açık biçimde bir baskı yapmaktan başka çare bulamadı. Referandumda halkın daha büyük bir bölümü memleketin AET'ye girmesinden yana oy kullanmış olsa da, bu durum, büyük sermayenin kendisinin halkın gözlerini açması, Ortak Pazar'a bağlanan ümitlerin ne kadar gerçek dışı olduğunu görmesi sonucunu doğurdu. Danimarkanın AET'ye girmesinden yana ve bir hayli pahalıya malolan kampanyanın olanca yalan-cılık ve aldatıcılığı apaçık ortaya çıktı.

Bu olay, yalnız memleket ekonomisini olumsuz yönde etkilemekle kalmadı, Danimarkanın politik ve askersel bağımsızlığını da daha büyük bir şüphe altına düşürdü. Bunun sonucu olarak, seçmenlerin güven bunalımı daha da artarak eşi görülmedik bir seviyeye ulaştı. Bu bunalım artık memleketin Ortak Pazar'dan çıkması için gitgide genişleyen harekette yankısını buluyor. Ve geniş halk yığınlarının sosyal ilerleme için yeni yollar aradıkları gerçeği daha da göze çarpar bir hal alıyor. Bazıları bunu esnafça bir dağınıklık ve örgütsüzlük içinde yapıyor, bazıları da büyük sermayeye karşı günden güne daha çetin bir direniş gösteriyorlar.

Halkın psikolojisinde oluşan değişimler, 1973 Aralık ayında yapılan olağanüstü parlamento seçimlerini de etkiledi. Eski Folkenting'de temsilcisi olan bütün partiler epeyce sandalya kaybettiler. Ve seçimlerde hayli başarı sağlayan yeni partiler ortaya çıktı. Bu, daha çok, onların, seçimöncesi kampanyasında, yığınların bilincindeki gerikalmışlık ve gerici unsurlarından zaman zaman yararlanmış olanlar da, genellikle memleketteki durum konusunda eleştirisel bir tutum takınabilmiş olmalarından ileri geliyordu. Daha önceki seçimlere kıyasla, Komünist Partisi üç kat fazla oy aldı ve parlâmentoda 6 üyelik kazandı. Böylece de, uzun zamanlar partimizin parlâmentoya girme yolunu kapayan seçim kanununun anti-demokratik engelini aşmış oldu.

Son seçimlere kadar Folkenting'de çoğunluğa sahip olan iki reformist parti, yani işçi hareketiyle bağlı olan Sosyal-Demokrat Partisi ve Sosyalist Halk Partisi bu defa başarısızlığa uğrayan partiler arasına düştüler.

Komünistler seçimlerde 110 bin oy, yani bütün oyların % 3,6'sını kazandılar. İlk bakışta bu sonuç herhalde şaşırtıcı değildir ve burjuva politikacılarını ürkütmemiş olsa gerektir. Fakat çok geçmiyecek, bu politikacılar yarıldıklarını itiraf etmek zorunda kalacaklardır. Bu sonuçlar, sadece küçük partilerin sayılabileceklerini öteden beri engelliyen anti-demokratik seçim kanununa karşı komünistlerin bir etkisini değil, aynı zamanda Danimarkada Komünist Partisinin politik alanda yeni bir başarısını belgeliyor. Seçimlerden sonra komünistlerin etki ve itibarı bir hayli arttı. 1974 Martında yapılan ve örneğin Kopenhag'da alınan oy sayısı bakı-

mından komünistlerin ikinci geldiği yersel yönetim organları (belediye) seçimi bunun açık bir kanıtı oldu. Kamuoyu yoklama anketleri ve diğer bazı belirtiler, belediye seçimlerinden sonra komünistlerin etki ve itibarlarının artmaya devam ettiğini gösteriyor.

Bu başarının, seçimlerden önceki olayların fonu üzerinde gözden geçirilmesi gerekir. 1958 yılında revizyonistlerin çabaları, Komünist Partisinin (parlâmentodaki üyelerinden de yoksun kalarak) bölünmesine ve yukarıda sözünü ettiğimiz Sosyalist Halk Partisinin kurulmasına yol açmıştı. 1960'ların ilk yarısında devlet-tekel kapitalizminin güçlenmesi döneminde neo-refarmist akımların gelişmesi için elverişli koşullar meydana geldi. O zamanlar, birçokları, komünistlerin çok geçmeden etkilerini yitirecekleri ve Danimarka politik sahnesinden büsbütün silinecekleri düşüncesindeydiler. Böyle propaganda, revizyonistlerin özgürlüğünü iyice kavrayamayan halk tabakaları arasında yayılıyor ve epeyce etki yapıyordu. Parti, bu durumda, ya gerilemek, uysallık, uyuşkanlık göstererek yeni reformist akımlarla «uzlaşmak» ve bundan o an için dolaysız yararlar sağlamak, ya da Marksizm-Leninizm prensiplerine titizlikle bağlı kalmak ve bunlar için dirençle savaşmak gibi iki şıktan birini seçmeliydi. Bu o zaman proletarya enternasyonalizmi ile (mevzilerine revizyonistlerin sürüklendikleri ve Marksizm-Leninizmden el çekmelerini «bağımsızlık» sloganıyla gizlemeye çalıştıkları) anti-sovyetizm arasında bir yeğleme yapmak demekti. Gerçekte bu, Marksizm-Leninizm fikirlerine sadık parti için bir ölüm-kalım savaşıydı; Leninci parti kuruluş prensipleri ile devrimci güçleri hayli belirsiz prensiplere sahip ve henüz biçimini bulmamış politik örgütlerle birleştirme (ki böyle bir şey işçi hareketine burjuva ideolojisinin sokulması için elverişli bir ortam yaratabilirdi) arasında bir seçme yapmak demekti.

Danimarka komünistleri kesinlikle Marksizm-Leninizme ve Leninci parti hayatı prensiplerine bağlı kalmaya karar verdiler. Bu adımı bilinçle attılar. Çalışmalarında derhal karmaşık sorunlarla karşılaşacaklarını ve çeşitli güçlükler ortaya çıkacağını biliyorlardı. Fakat, attıkları bu adımın, yakın gelecekte gerek partinin eylemlerine, gerekse işçi sınıfının ve bütün demokratik güçlerin savaşına yeni bir güç katacağı ve ardıcılık kazandıracacağı kanısındaydılar. Bunu başka hiçbir yol sağlayamazdı. Olayların gelişmesi, bu görüşün ve seçimin, Danimarka komünistlerinin yaptığı yeğlemenin doğruluğunu söz göstermez biçimde gösterdi.

. Prensipere bağlı kalma, prensipleri kesinlikle savunma, bunu sekterlik soyan ve bazı suçlamaya kalkışanlar eksik olmasa bile, hiç de sekterlik değildi. Tersine, komünistler, parti prensiplerine bağlılığın, işçi sınıfı ve bütün demokratik güçler birliğini sağlamlaştırmak için bir gereksinme olduğu ve bu süreçte kesin bir rol oynayabileceği görüşünü benimsiyorlardı. Parti ilk önce olanca enerjisini işçi sınıfını kazanmaya yöneltti. Her

şeyden önce, sermayeye ve devlet-tekel kapitalizmine karşı her günkü savaş sürecinde bu sınıfın güçlerini artırmakta kararlıydı. Fabrika ve işletmelerde, sendika hareketinde aktif bir eylem gösteren komünistler, daha politik seçimlerde partinin henüz bir varlık göstermediği zamanlarda yeni ve sağlam mevziler kazandılar.

Danimarkanın AET'ye girmesine karşı savaş günün konusu olduğu zaman, Komünist Partisi hemen hemen bütün partilerin temsilcilerini birleştirici bir geniş demokratik cephe kurulması girişiminin öncülerinden biri oldu. Bu cephede, komünistlerin, işçi sınıfının, en aktif ve savaşkan birliği olmaları çok büyük bir rol oynadı. Partimizin, eylemlerinde birlik, bunun özlüğü ve temelleri konusundaki açık ve sağlam görüşü, ortak harekete büyük ölçüde yardım etti. Komünistler bu cephede çağunca birleştirici güç rolü oynuyorlardı. İzledikleri politika saygıyla karşılanıyor ve kendilerine karşı ilişkilerde uzun zaman hüküm süren önyargıların giderilmesine yardım ediyordu. Bu sonuçlar, partinin uluslararası komünist hareketiyle kopmaz biçimde bağlı ilkesel görüşleri ve politikayı dört elle tutan başlıbaşına örgütlü bir güç olarak geniş demokratik birliğe girmesi sayesinde elde edilebildi.

İşçi sınıfının ve halkın mücadelesinin güçlenmesiyle, işçi hareketinde ve sol güçler hareketi içindeki oportünist akımlar yelkenleri indirdiler. Sosyal-demokratlar güttükleri reformist politikayla kendilerini çıkmaz sokakta buldular. Bu sürecin ilk tepkisi olarak beliren «sol» sektör akımlar da çıkmaza saplandılar. Bunun tersine, Komünist Partisinin çekim gücü arttı. Yığınlar, partimizin politikasının, hem devrimci ardıcılığıyla, hem de politik olaylara derinlemesine nüfuz etme ve artık ulaşılmış olan savaş aşamasının mevzilerinden bunlara karışma yeteneğiyle ötekilerden ayrıldığını daha iyi anlamaya başladılar. İlerleme yolu arayanlar, özellikle genç kuşak, zaten böyle bir politika istiyorlardı.

Bundan ötürü, Danimarka Komünist Partisi XXIV. Kongresi (Ocak 1973), bir yükseliş atmosferi içinde geçti. Kongrenin ortaya koyduğu en önemli sorunlardan biri, işçi sınıfının, halkın ve gençliğin savaş içinde artık eylem halindeki kümeli katlarının ilerliyecekleri yolu çizecek anti-monopolist politikanın belirlenmesiydi. Kongre ödevini yerine getirdi. Bu, partinin politik ve ideolojik bakımdan Marksist-Leninist temelini güçlendirmesi ve ilkesel bakımdan da demokratik santralizm prensipleri temeline oturtulması sonucunda gerçekleştirildi.

1973 yılı Aralık ayı seçimleri başarısı, Danimarka Komünist Partisinin güttüğü politikanın doğruluğunu belirleyen ilk büyük politik yoklama oldu.

Seçimlerden sonra, bir sürü karmaşık danışma ve görüşme, kulis arkası çeşitli manevralar sonucunda, oyların ancak % 12'sini kazanabilmiş olan Liberal Parti (Venstre) bir parlamento azınlık hükümeti kurabildi. Komü-

nistler, seçimlerde ciddi bir yenilgeye uğramış olmasına karşın, yine de en büyük parti olarak kalan Sosyal-Demokratlara yeni politika izliyecek bir hükümet kurmalarını önerdiler. Fakat sosyal-demokratlar buna yanaşmadılar.

Liberaller hükümeti, derhal büyük sermayenin sınıfsal çıkarlarını savunma politikası uygulamaya başladı. Hükümetin ilk adımları, işçileri, zaten kırılmış haklarından, iş ücretlerinin artan fiyatlara göre ayarlanmasını isteme olanağından yoksun etmeye, öte yandan da büyük toprak sahiplerine vergiden bağışıklık ayrıcalıkları tanımaya yönelikti. Fakat, bir azınlık hükümeti olarak, liberaller, öteki partilerin desteğini güven altına alabilmek için sürekli manevralar çevirmek zorunda kalıyorlardı. Hükümet, işçi sınıfının direnişini zayıflatmak üzere, yararları olocağını umduğu sosyal-demokratlarla «uzlaşma»ya varabilmek için büyük çabalar harcadı.

Sosyal-demokratların liderleri, seçimlerde uğradıkları ağır yenilgiden gerekli ibret dersleri çıkarmaya kulak asmadan (önceki seçimlerde oyların % 39'unu almışken, bu defa % 25'i geçemediler), hükümete hemen yardım eli uzattılar. Hükümetin sermayecileri kollayan ve emekçilerin zararına olan birçok ekonomik tedbirlerini desteklediler.

Bunun tersine, komünistler, bu politikaya karşı işçi sınıfının mücadelesine hız vermesini istediler. Bu yolda, yığınları, sağa yönelen hükümete karşı birleşik eylemlere girişmenin başarıya ulaştıracağına inandırmaya çalıştılar. Komünistler bazı somut öneriler de ileri sürdüler. Bu öneriler, yalnız parlâmentoda değil, halk arasında, fabrika ve işletmelerde, işçi ve gençlik örgütlerinde görüşülüyordu. Parti, halka, giderek artan endişe ve hoşnutsuzluğunu dile getirecek yol ve yöntemler bulmasında yardımcı oldu. Netekim, birbiri ardınca nice heyetler parlâmento kapısına dayanmaya ve işçilerin isteklerini parlâmento parti gruplarına duyurmaya başladılar. Daha önceleri bu gibi heyetler parlâmentoya başvurabilirlerdi, ama isteklerinin hepsi cevapsız kalırdı. Bugünse, parlâmentoda komünistlerin varlığı, diğer partiler temsilcilerini bu heyetleri kabul etmek, kendileriyle görüşmek ve isteklerine kulak vermek zorunda bırakmaktadır.

Halkın aktifliğinin gitgide artmakta olduğunu sezen sosyal-demokrasi yöneticileri, ilkönce eski metotlarına başvurdular, yani «komünistlere karşı savaş» açmaya ve böylelikle de birliğin güçlenmesi sürecini engellemeye çalıştılar. Fakat bu hesaplarında yanıldılar. Hükümetin politikasından hoşnut olmıyan işçiler bölünmeye karşı çıktılar. Sözü geçen ve sosyal-demokratları yeniden kayıplard uğratan yersel yönetim organları seçimleri, bu partinin yöneticilerine eski metotların artık sökmediğini gösterdi.

Hükümetin kendini destekliyenlerle birlikte aldığı tedbirler, memlekette bunalımın daha fazla derinleşmesini önleyemedi. AET'nin yardımını

sağlama umutları boşa çıktı, zira bu topluluk şiddetli bir iç bunalım geçiriyordu. Hükümetin her şeyden önce sosyal yardımlar ve eğitim alanını kapsayan «tüketimi sınırlama» ve kredileri kısıtlama önerileri işçi sınıfı ve gençlik tarafından kesin bir direnişle karşılandı. 1974 Mayısında bütün ülkeyi bir grev ve protesto gösterileri dalgası kapladı. Bu durumda sosyal-demokrasi yöneticileri uzlaşma politikasında daha ileri gitmeyi göze almadılar, fakat yığinsal protesto hareketine katılma çağrısını da cevapsız bıraktılar. Sendika hareketi yönetim kadrosu içindeki sağcı sosyal-demokratlar da örgütlerinin üyeleri karşısında güç durumda kaldılar.

Bu koşullar altında, hükümet, en gerici politik çevrelere dayanarak işçi aleyhtarı politikasını devam ettirmeye çalıştı. Bizde geçerli deyimiyle «kara» anlaşmalar, yeni bir yığinsal protesto dalgasının kabarmasına yol açtı. En değişik politik görüşlere sahip bir grup sendika yöneticisi, yeni protesto gösterilerine önyak oldular. İşçiler işi bıraktılar, ve bir hafta boyunca, parlamento binası önünde ve bütün memlekette, hükümetin istifası ve yeni bir politikaya geçilmesi istekleriyle eşî görülmelik birkaç gösteri yapıldı. Mayıs olayları böylece emekçilerin ortak eylemlerinin gücünü ortaya koymuş oldu.

Sınıf savaşının güçlenmesi her iki sosyal-demokrat partisi içinde çelişkilerin keskinleşmesine yol açtı. Bu partilerin bazı çevreleri, artık politikalarını yeniden gözden geçirmeleri gerektiğini ve bundan böyle komünistlerin savaş birliği çağrılarına uluorta kulak tıkamak olamayacağını anlamaya başladılar. Bu böyle olsa da, her iki partinin yöneticileri çağrılara dolaysız cevap vermekten hâlâ kaçınıyorlar. Sosyal-demokratlar, konut yapıcılığı sorunlarıyla ilgili olarak hükümetle yeni bir anlaşmaya giriştiler. Bu tutum parti içindeki anlaşmazlığı daha çok artırdı. Burjuva partileri sosyal-demokratlar üzerinde sürekli bir baskı yapıyor ve onları politik deklârasyonlarına taban tabana zıt anlaşmalara yanaşmak zorunda bırakıyorlar. Sosyalist Halk Partisi yöneticileri bir yandan gayet kurnaz neo-reformist «program»lar kalıplıyor, öte yandan «sol» sekterlerle anti-komünist temel üzerinde çeşitli kombinezonlara giriyor. Ve her iki sosyal-demokrat parti, kapitalizmin yarattığı problemlerin sözömona «ekonomik demokrasi» yardımıyla çözülebileceğini savlıyorlar. Bu da gerçekte bütün ücretli işçilerin vergilendirilmesi yoluyla sermaye birikimini ve bunun merkezsel olarak ayarlanmasını öngörüyor. Ve bu gibi tedbirlerin uygulanması pratikte devlet-tekel kapitalizminin güçlendirilmesi anlamına geliyor.

Komünistlerin politikası, tekellere karşı savaşta emekçilerin aktifliğini daha fazla geliştirmeyi hedef tutuyor ve emekçilerin emellerine uygun olarak bu savaşın başarısı için yeni yollar aramasını öngörüyor. Komünist Partisinin 1974 Haziranında yapılan Ulusal Konferans'ında kabul edilen «Büyük sermayeye karşı savaşta emekçi halkın birliği için» başlıklı manifeste, çağdaş aşamada bu politikayı uygulama özellikleri saptanmış bulunuyor.

Emekçi halkın menfaatleri uğrındaki savaşta güçleri birleştirmek birincil bir ödevdir. Bununla ilgili olarak, komünistler, bunalımın emekçilerin omuzlarına çöken ağırlığını hafifletecek ve toplumdaki iktidar savaşında onların haklarını garantileyecek bazı tedbirler öneriyorlar. Komünistler, büyük sermayeye karşı somut bir eylem programı ileri sürüyor, bunun halk arasında geniş ölçüde görüşülmesini istiyorlar. Ve emekçilerin isteklerini oluşturma demokratik sürecini, şimdiki hükümet politikasına reel bir alternatif göstermeyi, savaşın başarıyla geliştirilmesinde olumlu bir yol ve araç sayıyorlar.

Ulusal Konferans ve aldığı kararlar, toplumda ve öncelikle işçi hareketinde olağanüstü bir ilgi uyandırmış bulunuyor. Gerçi, bizim eylem programımızı «gösteriş politikası» diyerek, «ulusal ekonomi bakımından tutarsız» diyerek karalamaya kalkışanlar da vardır. Fakat Danimarkada sınıf savaşının sertleşmesiyle (ki memleket halen bu dönemin arifesindedir), ancak emekçilerin kendi ortak temel isteklerini gerçekleştirmek için yürütecekleri savaşın memleket politik hayatında gerçek demokratik dönüşümü sağlayacağı halkın geniş çevrelerince daha iyi anlaşılacaktır.

Konferans partimizin saflarını güçlendirme gereğine de önemle işaret etti. Bu olmadan, büyük sermayeye karşı savaşta halkın birliğini sağlama işi, bu karmaşık problem başarıyla çözülemez. Konferansın kendisi partimizin sıkı birlik ve topluluğunun parlak bir ifadesi oldu. Düşmanlarımız, saflarımızın yeni ve özellikle genç üyelerle dolgunlaşmasının, partide bir görüş ayrılığı ve kararsızlık yaratacağını ümit ediyorlardı. Ama bu ümitler de boşa çıktı.

Şimdi, artık yeni başarılarla ulaşıldığı ve toplumun harekete getirildiği günümüz koşullarında, karşımıza yeni yeni problemler çıkıyor. Bu, ideolojik bakımdan birliği daha fazla güçlendirme sorunudur. Hayat, partinin ancak Marksizm-Leninizmi kavradığı ve prensiplerine titizlikle bağlı kaldığı, her boydan ve soydan oportünist akımlara karşı hücumla geçtiği takdirde, zamanımızın güncel sorunlarını doğrulukla ve aktif olarak yanıtlayabileceğini gösterdi. Bundan ötürü, Konferans'ta parti üyeleri arasında Marksizm-Leninizm öğrenimi için geniş ve sıkı bir çalışmanın örgütlenmesi kararlaştırıldı.

Bütün bunlar, doğallıkla, partinin örgütsel yapısının güçlendirilmesini ve yetkinleştirilmesini gerektiriyor. Konferansta bu konu da görüldü. 1974 yılındaki olayların şeridinde, Komünist Partisi, bağımsız bir örgüt olarak (komünistler, öteki partilerin ve grupların örgütsel dağınıklığına, sektörlerin boş lafazanlığına kendi örgütlülükleriyle karşı koydular), mücadelenin en yakın ödevlerinin yerine getirilmesi ve geniş yığınların hareketi bakımından kesin bir rol oynadı. Deney, partinin demokratik santralizm prensipleri temeli üzerinde kurulması gereğini bir kere daha doğruladı.

Konferans'ta, savaşın belirli aşamada ne suretle sosyalizm savaşına geçtiği, bunun uluslararası sınıfsal savaşla, dünya komünist hareketiyle nasıl bağlı olduğu sorununun açıklanması üzerinde özel bir dikkatle duruldu. Bu bağının iyice kavranması, komünistlerin, her günkü karmaşık ve güç problemleri çözerken, bunda perspektif ödevlerinin çözümüne ilişkin katkılarını görmelerine ve kendilerinde çokyanlı eylem programını yerine getirmek üzere yeterli güç ve enerjiyi bulmalarına yardım ediyor. Bu dediğimiz, özellikle sosyalizm ve komünizm fikirlerinin çekim gücü altına giren genç kuşak için geçerlidir.

Birçok ülkede devrim hareketlerinin zengin gelenekleri vardır. Komünist partileri, kendi deneyleriyle somut durum ve koşullarından hareket ederek, işçi sınıfının ve bütün halkın savaşının bundan sonraki gelişme yollarını belirtiyorlar. Bu savaş, koşullara bağlı olarak en çeşitli biçimler alabilir ve alıyor. Fakat bundan başka, diğer memleketlerde düşünüp taşınma temeli olabilecek kadar ilkesel ve önemli bir deney daha vardır. Bu deney, temel Marksist-Leninist savaş prensiplerinin kalımlı değerini en inandırıcı biçimde pekiştirmekte ve bizzat savaş koşullarının değiştirilmesine yardım etmektedir. Danimarka komünistleri, kendi pratiklerinde işte böyle bir deneyin elemanlarının biriktiği kanısındadırlar.

Bir zamanlar partimizin tutunup tutunamayacağından bile şüphe edenler vardı. Fakat partimiz tutundu ve bunu ancak Marksçı-Leninci tutumuyla başarabildi. Ve bizce, işçi sınıfının partisi yalnızca Marksçı-Leninci olabilir. Bu görüş açısının savunulması bazen ne kadar zor olursa olsun, böyle bir partinin varoluşu, yalnız komünistlerin değil, bütün emekçi halkın gelecek dâva ve başarılarının temelidir.

Biz bazı ayartmalara kapılsaydık, Marksist-Leninist prensiplerden vazgeçerek partiyi biçimsiz ve omurgasız bir örgüte çevirebilir, onu burjuva demokrasisi koşullarında kendimiz için mevziler elde edebilmek üzere belirsiz genel hareketlere katarak eritebilirdik. Bunu yapmadık ve bu yolu seçenlerin ne kadar acıklı duruma düştüklerini de gördük. Partimiz ideolojik birliğini ve saflarının savaşkanlık yeteneğini pekiştirerek, beliren yeni olanaklardan daha dolgun biçimde yararlanabilecek güçler yetiştirmektedir.

Bu görüş ve tutum, bizim işçi sınıfımızın birliğini güçlendirme çabalarımızla hiç bir zaman çelişmedi. Tersine, gerçek savaşkan birliğin pekişmesinde başarının garantisi oldu.

Bu görüş ve tutumu, demokratik kapanıklıkla karıştırmak da doğru olmaz. Politik deney, komünizm fikirleri için yorulmak bilmez bir örgütlü savaş yaşamsal güce sahip bir partinin gitgide kuruluşunun bütünlenmesine yardım eder ve ediyor.

Bizim deneyimiz, bunun ancak ideolojik temele bağlılık ve partinin

örgütsel yapısını güçlendirmek için sürekli bir savaş yürütüldüğü takdirde mümkün olduğunu gösteriyor. İki anlama gelen kaypak demeçlerle, karışık fikirler ve belirsiz eylemlerle buna ulaşmanın olanağı yoktur.

Uluslararası sınıf savaşının şimdiki gelişme aşamasında, işçi sınıfı Marksist-Leninist partisinin rolü daha fazla büyüyor. Bu Danimarka komünistlerine de güç veriyor ve onların ödevlerini yerine getirmelerini kolaylaştıran iyimserlik ve savaşkanlığının kaynaklarından biri oluyor.

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi adına Portekiz'i ziyaret eden bir heyet, yazı kurulumuzun sorularına cevap vermeleri ricasiyle Cumhurbaşkanı'na ve Silâhlı Güçler Hareketi Koordinasyon Komisyonu'na başvurdu. Aldığımız cevapları aşağıda yayımlıyoruz.

Güçlükleri yeneceğiz

Fransisko Kosta Gomeş

Portekiz Cumhuriyeti Başkanı

Soru: Bay Başkan, Portekiz ekonomisinin şimdiki durumu hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Cevap: Durum şimdilik çok ağır, amma potansiyel bakımdan ümitverici perspektifler vaadediyor. Ve gerçekten, bugünkü durumda şu özellikleri görüyoruz:

– Yaptığımız devrim, Avrupada ve dünyada ekonomik bunalımın şiddetlendiği bir sıraya rastlamış bulunuyor;

– Hürriyetlerine kavuşan emekçi sınıfların savaşı yasal olarak güçleniyor, ve bu durum kapitalist-patronlar arasında korku ve endişeyle izleniyor;

– Az gelişmiş endüstriyel strüktür, ana niteliği hammadde sağlama ve hazır mamul tüketiciliği olan geleneksel sömürge pazarlarıyla ilişkilerinde ciddi zararlara uğruyor;

– Gündelikleri düşürmek suretiyle savunudan yoksun emekçileri sömüren bazı yabancı işletmeler, bunların Portekiz topraklarında bulunmakta olanları eylemlerine son verdiler;

– Ensonu, parasal işlem alanında, bütün dünyada turizmin azalması, göçmenlerin gönderdikleri dövizlerin birden ve hissedilir derecede düşmesi, küçük yatırım sahipleri ve aynı zamanda yerli ve yabancı büyük yatırımcılar arasındaki kararsızlık sermaye birikimi alanında bir bunalım yarattı ...

Görüldüğü gibi, bugünkü durumumuz gerçekten çok ağırdır. Fakat nispeten uzak sayılamıyacak bir perspektif plânında konuşacak olursak, şunları söyleyebiliriz:

– Biz şimdiki güçlüklerle boğuşma koşullarında yaklaşık olarak üç yıl dayanabilecek kadar altın ve döviz yedeklerine sahip bulunuyoruz;

– Politik olayların gelişmesi, önümüzde, dünyanın bütün ülkeleriyle elverişli koşullar içinde bir diyalog yürütme olanağı açtı; diğer halklarla olumlu bir ekonomik işbirliği atmosferi yarattı;

– Portekiz'in artık diplomatik ilişkiler kurmuş olduğu ülkeler ticaret alışverişini iyice artırmak niyetinde oldukları için, sosyalist ülkeler pazarlarının bizim mamullerimize geniş ölçüde açılacağını umuyoruz ve bekliyoruz;

– Yabancı krediler ve sermaye yatırımları, emekçilerimizi sömürme amacı gütmedikleri sürece, memleketimizde, gelecek daimi hükümete güvenin pekişmesinden sonra, son derece elverişli politik koşullar bulacaklardır;

– Biz üç yıl boyunca askersel bütçemizi 800 milyon – 1 milyar dolar kadar azaltabileceğimizi ve bunun da büyük sermaye yatırımları yapmamıza, emekçilerimizin yaşama düzeyini yükseltmemize olanak vereceğini umuyoruz.

– Proletaryanın satınalma gücünün yükselmesinin, iç pazarımızın gelişmesine ve sermaye tedavülünün artmasına yol açacağı kanısındayız...

Bu koşullarda, sanırım ki, geleceğimize endişe duymak yersizdir. Gerçi şimdi ekonomide ciddi bir kriz dönemi yaşıyoruz, fakat üç yıl sonra bu kriz giderilecek, Portekiz'de bütün halkı kapsıyacak bir yeni hayat atılımına herhalde geçilebilecektir.

Soru: Memleketiniz şimdi daha başka ne gibi ciddi problemlerle uğraşıyor?

Cevap: Sözü ettiğim ekonomik problemlerin yanı sıra, bugün en önemli problemimiz sömürgeciliğe son verme işidir. Bunun çözümünde birçok güçlüğü aşmamız gerekiyor. Bundan başka, memlekette, devrimi insanların kafalarında yapmaya ve bunu çabuklaştırmaya gerekseme var. Memleket, halk hürriyeti koşulları içinde yeni hayatın düzene konulabilmesi için bir an önce gereken kanunlara kavuşturulmalıdır. Öğrenim sistemi halka ve hayata dönük biçimde demokratikleştirilmelidir. Partilerin ve emekçi sınıfların savaşı, gerek aşırı sağcı gericilerin, gerekse sahte devrimci grupların ve diğer halk düşmanlarının azıtmasına meydan vermiyecek bir toplumsal disiplin çerçevesi içinde geliştirilmelidir.

Soru: Bay Başkan, memlekette demokratikleşme sürecinin gelişmesi ve faşizm kalıtımının ortadan kaldırılması konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Cevap: Demokratikleşme süreci her şeyden önce iki alanda çaba gösterilmesini gerektiriyor. Birincisi, yasama alanında (demokratik özgürlükleri sınırlayan kanunları bir an önce kaldırmak, kişinin gerçek özgürlüğünü ve toplumsal özgürlüğü garantileyecek normlar yaratmak); ikincisi,

mânevi alanda, insanların kafalarında (bütün gerekli araçlardan ve öncelikle yığınsal toplumsal enformasyondan yararlanarak gerçek devrimi başarmak).

Bugüne kadar yapılabilenin niteliği ve yeğinliği bakımından eleştiride elbette oybirliği olduğunu söyleyemeyiz. Ama bugün memleketi yönetmekte olanların iyiniyet ve çalışma yeteneğinden kimsenin kuşkusu yoktur.

Diktatörlük kalıtımının ortadan kaldırılması ek ödevdir. Bu ödev, ihtiyatlı ve dikkatli davranış gerektirdiğinden, çabucak gerçekleştirilemiyor. Bu sorunu daha büyük çabalarla çözmeye girişmek, herhalde üst makamların, karar yetkisine sahip kurumların pek çok vaktini alırdı.

Diktatörlük kalıtımını ortadan kaldırma işi, şimdilik, yürürlükteki sınırlamalar çerçevesinde, elden geldiğince süratle yerine getirilmeye çalışılıyor. Bu konuda, eski rejimin yöneticileri ve kurumlarıyla demokratik Portekiz'in kurulamayacağı da söz götürmez bir kesin kanı olarak paylaşılıyor.

Soru: Memleketinizde son zamanlardaki politik durumdan, yapılacak seçimlere hazırlık sürecine katılan partilerden de biraz söz edebilir misiniz?

Cevap: Politik durumun gelişmesinde son zamanların en dikkate değer olgusu, memlekette politik bilincin artmakta olmasıdır. İnsanlarımız uyanıyor, çalışıyor, yiye içiyor, dinleniyor, konuşuyor, okuyor ve aynı zamanda düşünüyor ve memleketteki politik durumu serbestçe tartışıyorlar. Seçimleri daha yüksek bir bilinç düzeyiyle ve daha belgin perspektiflerle karşılama gereğini herkes duyuyor.

Gerçek demokratik ilerici partiler ve bu arada hükümet koalisyonuna girmiyenlerden bazıları, halkımızın politik eğitimi yolunda önemli bir ödevi yerine getiriyorlar.

Bu koşullarda, güçlükleri yenebileceğimizi, seçimlerin serbest ve gerçek seçimler olacağını umuyorum.

Soru: Sömürgeciliğe son verme yolunda ciddi adımlar atıldığını biliyoruz: Gine Bisau artık bağımsız bir devlet olmuş bulunuyor; Mozambik'te bir geçici hükümet kuruluyor; Angola da aynı yolda yürüyor. Ama bir yandan Angola ve Mozambik'te nice kayıplara malolan bazı ciddi çatışmalar oluyor. Bu koşullarda, sizce, Afrika topraklarındaki sömürgeciliğe son verme işi nasıl gidiyor?

Cevap: Mozambik ve Angola'da, bu iki büyük Afrika ülkesindeki durum hiç de aynı değildir. Bazı ırkçılık belirtileri, büyük ekonomik güçlükler ve düzinelerle etnik grupun varlığı, Mozambik'te oldukça karmaşık bir durum meydana gelmesine yol açtı. Buna karşılık, bu ülkede birtek

büyük kurtuluş hareketinin varlığı, politik istikrarı sağlama çabalarını kolaylaştırıyor.

Angola, oransal olarak, daha zengin, kültürcü daha gelişkin, daha az sayıda etnik grupun bulunduğu bir ülke. Bu ülke, sömürgeciliğe son verme işinde daha iyi olanaklar bulacağımız ümidini veriyordu. Ne yazık ki, kurtuluş için mücadele edegelen çeşitli partiler, aralarında birtürlü anlaşmaya varamıyor ve böylece de bizim geliştirmeye çalıştığımız sömürgeciliği kaldırma işine zarar veriyor, çalışmalarını geciktiriyorlar.

Dekolonizasyon, sömürgelere bağımsızlık tanıma işi, her zaman olduğu gibi, varlığı bilinen ciddi sınıfsal çelişkileri ortaya çıkarıyor, gayet gergin sosyal durumlar meydana geliyor. Bu koşullarda yer yer patlak veren olaylar, şehirlerde, daha çok veya daha az ciddiye alınabilecek çatışmalar doğuruyor.

Kısacası, bizce, gereken sosyal ve politik istikrar sağlanıncaya kadar, bu halkların daha nice acılara katlanmaları gerekebilir.

Şu var ki, eninde sonunda, yeryüzünde, Portekizce konuşan ve gelecekte iki büyük halk olarak uluslararası hayata katılacak olan iki devletin daha belireceğinden kuşkumuz yoktur.

Sömürgeciliğe son verme işini yürüten komisyonumuz, Yeşil-Burun, San Tome ve Prinsipi adaları konusunda da tedbirler alıyor. Bu sorunun çözümündeki genel ölçümüz, bu adalar halklarının da, istedikleri gibi, gerçek iradenin belirtilmesine dayanan serbest seçimlerle kendi yazgılarına buyruk olmalarıdır.

Bunun dışındaki durum bir hayli değişiktir. Şöyle ki, Yeşil-Burun, çok kurak ve çok yoksul bir takım adalar dizisidir. Şimdilik, ekonomik bağımsızlığı söz konusu olamaz. Biz bu adalar halkının politik bağımsızlığı kararını kabul edecek ve daha sonra imzalanacak anlaşmalar gereğince kendisine ekonomik yardımda bulunacağız. Bu adalarda çeşitli politik akımların varlığı, bizi, burada geçici koalisyon hükümeti kurulurken epeyce güçlükle karşılaşacağımız kuşkusuna düşürüyor.

Diğer iki adanın (San Tome ve Prinsipi) sağlıklı bir ekonomileri var. Fakat, ne de olsa, bu ekonomi, bura halklarının gereksemelerini giderebilecek kadar ürün veriyor. Bu adalarda birtakim resmi politik akım eylemdir. Ve biz her ikisinde de sömürgeciliğe son verme sürecinin daha kolay oluşacağını ümit ediyoruz. Netekim, yakında buralarda geçici hükümet kurulacaktır. (!) Bağımsızlığın tanınmasından sonra, biz kendilerine,

(!) Portekiz ile San Tome ve Prinsipi Adaları Kurtuluş Hareketi heyetleri, bu Afrika sömürgelerine bağımsızlık tanınması konusunda artık bir antlaşma imzalamışlardır. Bu adaların bağımsızlığı 12 Temmuz 1975'te ilân edilecektir. Adalarda, iktidarın devredilmesine kadar çalışacak bir geçici hükümet kurulmakta ve Portekiz adına bir yüksek komiserlik görevine yer verilmektedir. (Not. red.)

eğitim ve sağlık alanlarında, hükümetler arasında özel anlaşmalarla saptanacak ölçüde yardım edecek, ayrıca da teknik yardımlarda bulunacağız.

Soru: Sayın Başkan, Portekiz'de demokratikleşme sürecinin gelişmesi için halkın silâhlı güçlerle bağlaşmasının önemi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Cevap: Halk-Silâhlı güçler bağlaşımı kesinlikle zorunludur. Yaptığımız devrimin temel görüşüne göre, silâhlı güçler kaput giymiş halk çocuklarıdır ve halkın çelik yumruğudur. Ne var ki, bu çelik yumruk, düzen ve dirliğin hizmetinde ve buyruğundadır. Silâhlı güçler, halkın, kanun ve demokratik haklar hizmetinde ve buyruğunda olan güçlü ve bükülmez elidir.

Bu büyük bir bağlaşmadır

Silâhlı Güçler Hareketi Koordinasyon Komisyonu, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin sorularına cevap veriyor.

Soru: Portekiz'de demokratikleşme sürecinin şimdiki durumunun, Silâhlı Güçler Hareketi görüş açısından, karakteristik çizgileri nelerdir?

Cevap: Gerçek demokratikleşmenin temel taşı, garantisi, dekolonizasyondur. Faşizm ve sömürgecilik ayrılmaz bir bütündür. Portekiz'de faşizm, büyük ölçüde, sömürge halklarının sömürülmesine, sömürgelerin talan edilmesine dayanıyordu.

Gine-Bisau Cumhuriyetinin resmen tanınmasından ve bu ülke topraklarından bütün Portekiz silâhlı birliklerinin çekilmesinden, öte yandan iktidarın Mozambik halkının biricik yasal temsilcisi olan FRELIMO'nun eline geçmesi sürecinin başlangıcı olarak Lusaka'da taraflar için gayet önemli anlaşmanın imzalanmasından sonra, dekolonizasyon sürecinde ilerleme kaydedildi.

28 Eylül 1974'ten sonra, Angola'nın, Yeşil-Burun, San Tome, Prinsipi ve Timor adalarında sömürgeciliğe son verme işinde Silâhlı Güçler Hareketi'nin olumlu rol oynayabilmesi için daha elverişli koşullar meydana geldi. Kurtuluş hareketlerinin ve somut olarak MPLA ve San Tome ve Prinsipi Adaları Kurtuluş Hareketi'nin yakın geçmişte görüşmelerde temsilciler olarak tanınması sömürgeler probleminin çözümü yolunda yeni bir ileri adımdır.

Faşist rejimin 48 yıllık egemenliğinden sonra demokratik özgürlüklerin canlandırılması, sömürge halklarının silâhlı savaşı ve Portekiz halkının sürekli savaşı sayesinde, bütün dünya halklarının anti-emperyalist ve

anti-faşist desteğiyle devrilen faşizmin, sömürgeciliğin tam yenilgisinin sonucudur.

Faşizm ve emperyalizmin bütün tehditlerine karşı, devrilen rejimi hangi biçimde olursa olsun tekrar canlandırma amaçlı bütün denemelere karşı özgürlüğün ve şimdiki demokratik rejimin savunulması, şimdiki durumda, çözümünü için, Portekiz halkının açık desteğine dayanan Silâhlı Güçler Hareketinin büsbütün kendini hasrettiği ödevin ruhuna uygundur.

Soru: Silâhlı Güçler Hareketi programını hayata geçirme işleri nasıl gidiyor?

Cevap: Çeşitli gerici güçler, programımızın gerçekleştirilmesine karşı çıktılar. Bunlar, programın hayata geçirilmesini şimdi de engellemeye çalışıyorlar.

Sözü geçen gerici güçler, sömürgeciliğe son verme sürecinin ardıcıl olarak sonuçlandırılmasına engel olmaya çalışıyor, hükümeti hep yeni-sömürgecilik ruhunda kararlar almaya, emperyalizmle uzlaşmalara doğru itiyorlardı.

Bu güçler, özgürlüklerin geliştirilmesine karşı da direnmeye çalışıyor ve yeni bir dikta rejiminin kurulmasına elverişli koşullar yaratılmasına can atıyorlardı. Bunların, geniş halk yığınlarına temel hürriyetlerin tanınmasına karşı savaştıkları ve bununla da halk yığınlarının örgütlenmesine, bilinçlerinin yükselmesine engel olmak istedikleri bir gerçektir. Bu güçler, eski Cumhurbaşkanı general Spinola'yı destekleme gösterisi maskesi altında bir silâhlı darbe hazırlıyacak ve böylece iktidarı elde etmeyi amaçlıyacak kadar da ileri gitmişlerdir.

Aynı güçler, ekonomik alanda da, programın hedeflerini yozlaştırma ve anti-monopolist savaşı engelleme çabalarından geri durmadılar.

28 Eylül olayları, ilerici güçlerin yeni taarruzlara açılmaları için elverişli koşullar yaratmış olsa bile, programın bütün sonuçlarıyla ve etkinlikle yerine getirilmesi yolunda hâlâ ciddi engeller ve güçlükler vardır. Ve gerçekten de, bugün, ilerici güçlerle, faşizmin devrilmesinden sonra kurulan demokratik rejimi ne pahasına olursa olsun yoketmek isteyen gerici güçler arasında sürekli bir savaş yürütülmektedir.

Soru: Gericilik güçleriyle savaşta, memleketin demokratikleşmesi bakımından, 28 Eylül olaylarının ne gibi bir rol oynadığı sorunu üzerinde biraz daha ayrıntılı olarak durabilir misiniz?

Cevap: 28 Eylül olayları, Silâhlı Güçler Hareketi'ne ve ilerici güçlere, 25 Nisan kazanımlarını sağlamlaştırma bakımından, yeni bir atılım gücü verdi.

Yaşamsal önemi olan bazı alanları güçlendirme çabalarında karşılaştı-

lan engeller ensonu ortadan kalktı; şimdiki rejimi büsbütün lekeleyip batırmaya niyetli bazı gerici elemanlar iktidardan uzaklaştırıldı.

Fakat, ne olursa olsun, Portekiz'de kendi egemenliğini kurmaya can atan ve sömürgeciliğe son verme sürecinin halkların yararına gelişmesini engellemek isteyen emperyalizmin desteklediği ve mütemadiyen galvanizlediği demokrasi düşmanlarının kökü kazınincaya kadar savaş devam edecektir.

Sömürgelerde emperyalizmin manevraları devam ediyor. Luanda'daki kanlı çatışmalar, Lorensu Markiş'teki sürekli galeyan ve kargaşalıklar, bir yandan da Kabinda'da ve Yeşil-Burun, San Tome ve Prinsipi adalarındaki yeni-sömürgeci grupların eylemleri, dışarıdan müdahaleye ve emperyalizmin sokulmasına elverişli koşullar yaratmayı amaçlayan manevralardır. Emperyalizm, bu kargaşalıklardan yararlanıyor, bunları derinleştirmeye bakıyor; buralarda bölünmeler yaratmaya, savaşmakta olan halkları birbirinden ayırmaya, bunların ulusal birliğini bozmaya çalışıyor. Şu da var ki, demokratik güçlerin her yeni utkusuyla, savaş sona ermiyor, bazan daha karmaşık ve çetrefil yeni biçimler alarak devam ediyor.

Soru: Aşırı sol grupların eylemiyle ilgili problemler hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Cevap: Bu kategori kavramını tanımlama konusunda epey karışıklık var. Bir kere, hangi akıma mensup olurlarsa olsunlar, demokrasiyi, demokratik özgürlükleri ve sömürgeciliğe son verme sürecini savunan örgütlerle, gerçekte demokratikleşme sürecine karşı savaşan gruplar arasında açık bir ayırım yapılması gerekiyor. Öte yandan, emekçilerin bazan iftiracılar tarafından gericiliğin ve emperyalizmin entrikası olarak gösterilen eylemleriyle, bazı grupların düpedüz yığınlardan kopuk olan eylemleri isabetle ayırdedilmelidir.

Gerçekten de, eylemleri objektif olarak çırpıplak provokasyon olan, hürriyet düşmanlarının değirmenine su taşıyan gruplar vardır. Bunun açık bir örneği, meşlekette, yakın geçmişte, Sosyal-Demokrat Merkez Partisi gençlik örgütünün bir mitingini boykot ederek, işi polis ve silâhlı güçlerle çarpışmalara vardırarak, toplanma ve kanıları serbestçe belirtme özgürlüğüne el uzatmanın kötü bir emsalini ortaya koyduktan başka, büyük bir galeyan ve kargaşalığa sebep olan ve böylelikle ulusal ekonomimiz için çok önemli bir ziyaretin öncesinde gayet gergin bir durum yaratan grupların eylemleridir. ⁽²⁾

Bu gibi somut eylemlere karşı kesin ve amansız bir savaş yürütülmesi,

⁽²⁾ Burada, herhalde, Kasım başlarında özel bir misyonla Portekize gelmesi kararlaştırılmış olan ABD temsilcisi Robert Makloski'nin ve ayrıca bir Amerikan ekonomik heyetinin ziyareti sözkonusudur.

böylelerinin demagojiye kapılmadan açığa vurulması ve zararsız hale getirilmesi, ancak hürriyet düşmanlarının yararına olabilecek bir panik ve «kim vurdu» havası yaratılmasına yol vermemek için her şeyin ayık kafayla değerlendirilmesi gerekmektedir.

Soru: Ordu ile halkın balaşıklığı konusunda Silâhlı Güçler Hareketi'nin görüşü nedir?

Cevap: Bugünkü durumda, Şilâhlı Güçler Hareketi, şimdiki rejimin devam etmesinin güvencesi ve başlıca savunucusudur. Halk, 28 Eylülde gösterdiği uyanıklığın ortaya koyduğu gibi, uyumakta değil, tetiktedir. O halk ki, 28 Eylül olaylarında, şehirlere silâh gönderilmesine, çeşitli serkeşler gönderilmesine engel olmak üzere somut bir girişimle ortaya atılmış, faşizmi ve gericiği, 48 yıllık anti-faşist ve anti-kolonyal savaştan sonra elde edilen özgürlüklerin geri alınması veya sınırlandırılması tehditlerinde bulunanları apaçık suçladığını göstererek, şimdiki rejimin yazgisiyle candan ilgilendiğini kanıtlamıştır.

Halk ile silâhlı güçler arasındaki birlik büyük bir bağlaşmadır. Bu bağlaşma, 25 Nisandan başlayarak «Ulusal emek günü» olan 6 Ekime kadar, demokrasi ve özgürlük için savaş günleri boyunca oluşmuştur.

Halk ile Silâhlı Güçler Hareketi'nin birliği, bugünkü durumda önemi çok büyük bir ilerici bağlaşmadır. Bu birlik ve bağlaşma, demokrasiyi savunma adına ortak düşmana karşı savaşta doğmuştur ve gelişmektedir.

Devrimin silâhlı güçlerini meydana getirmede Bulgaristan Komünist Partisi'nin deneyi

Tsola Dragoyçeva

BKP MK Politbüro üyesi

Komünistler, devrimci savaşta bütün uygulama biçimlerini, politik duruma göre bu savaşın metotlarını vakitlice değiştirme biçimlerini kavrama problemleri üzerinde, ordunun gerici güçler tarafından kullanılmasına yol vermemek ve onu demokratik halk hareketinden, devrimden yana kazanmak amacıyla ordu içinde çalışma sorunları üzerinde daima özel bir dikkatle durmuşlardır.

Bulgaristan Komünist Partisi'nin hem yenilgi, hem de utku ürünü olan ve kanımca her iki ahvalde de aynı derecede değer taşıyan deneyi, bu zengin deney, komünistlerin ordu içindeki çalışmalarının devrimci savaş stratejisi bakımından ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Bulgaristan Sosyal-Demokrat İşçi (dar sosyalistler) Partisi'nin (BSDİP) politikası, harp ve ordu konularında Oktobr'dan önceki görüşleri, Bulgaristan için sosyalist devrimin yakın ve dolaysız ödev olamayacağı, çünkü memleketin ekonomik bakımından geri bırakılmış durumda, proletaryanın da halk içinde bir azınlık olduğu düşüncesine dayanıyordu. Parti, Birinci Dünya Savaşının haksız, emperyalist karakterini açıklamış ve ordu içinde çalışmış olsa da, somut durumu Bolşevikler gibi değerlendirmedikten başka, iktidarın ele geçirilmesi gibi bir ödev de ortaya koymamıştı. Öte yandan, parti yönetimi, burjuva hükümetlerinin milliyetçi ve militarist politikasının etkisine karşı tek tek komünistlerin ve parti militanlarının eylemlerine de gereken dikkati göstermedi, Bulgaristanın Balkan savaşlarına (1912–1913) ve Birinci Dünya Savaşına katılmasına karşı asker yığınlarının direnişini örgütleyemedi ve patlak veren askeri ayaklanmalarına da baş olamadı. Ordu içindeki anti-militarist hareket, öncelikle ajitasyon ve propaganda karakteri taşıyordu.

Rusya'da Şubat Devrimi'nden ve özellikle Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nden sonra, memleketimizde asker ayaklanmaları sıklaştı. Bunlara bazan yedek subaylar, yani o zaman sayıca az olmayan dar sosyalistler önayak oluyorlardı. Rusya'daki Asker Komiteleri deneyinin etkisi altında ve partinin örgütlemeye çalışmaları sonucu olarak, Bulgar ordusunda, alay, tabur ve bölük birimleri içinde asker komiteleri oluşmaya başladı. Fakat parti bu dönemde bir merkezsiz yönetim kuramadı. 1918 Eylülünde patlak veren asker ayaklanması, emperyalist harbi vatandaş harbine çevir-

meye yönelik Rus deneyisinden sonra, Bulgaristan ortamında ilk çıktı. BSDİP (d. s.), bu ayaklanmanın patlak vermesinde büyük bir hizmeti olsa da (gerçekte ayaklanma politik ve askersel yönetiminden yoksun olarak geçti), onu memlekette yığınların savaşıyla bağlayamadı. Bu da ayaklanmanın başarısızlığa uğramasının önemli nedenlerinden biri oldu.

Devrim hareketi tarihimize Bulgaristan Komünist Partisi (d. s.) Birinci Kongresi (1919) olarak giren kongrenin kabul ettiği «Program Deklârasyonu»nda, Bulgaristan'da proletarya devriminin zafere ulaştırılması artık yakın bir ödev olarak ele alınıyor ve partinin bütün devrimci savaş araçlarından («yığınsal çıkış ve yığınsal politik grevden silâhlı ayaklanmaya kadar») yararlanması gerektiği belirtiliyordu. ⁽¹⁾ Böylelikle, parti, bütün legal eylem biçimlerini en geniş ölçüde kullanmaktan vazgeçmeksizin, illegal savaşa doğru, kendi askersel örgütünü kurmaya ve çarlık ordusu içinde daha aktif bir devrimci eyleme doğru yöneldi.

Parti Merkez Komitesi'ne bağlı olarak bir Yüksek Askeri-Devrim Kurulu meydana getirildi. Bu kurula, bütün memlekette gizli bir askersel örgütün kurulması ve güçlendirilmesi işini doğrudan doğruya yönetme, emekçi yığınlarının silâhlandırılmasına çalışma, burjuva daire ve kurumlarında istihbarat işini örgütleme ve aynı zamanda görevli ordu içinde ve yedek askerler arasında çalışma ödevi verildi. Yine bu kurulun içinde, yükümlendiği çokyanlı ödevi gereği olarak, bir örgütleme-seferberlik komisyonu, bir de silâhlanma, istihbarat ve ordu içinde çalışma komisyonu meydana getirildi. Parti Merkez Komitesi, Yüksek Askeri-Devrim Kurulu'nun eylemini daimi olarak kontrol ediyor, aldığı kararları ve verdiği direktifleri onaylıyordu. Illerde, büyük şehirlerde, ilçelerde ve bölgelerdeki askersel örgütler, üçer kişiden oluşan askersel komisyonlar tarafından yönetiliyordu. Bu komisyonlar da bulundukları yerlerin parti komitelerine bağlı olarak çalışıyorlardı.

Askersel örgütün ilk basamağı ve temel birimi, legal parti grupları çevresinde oluşturulan gizli savaş grupları idi. Savaş grubuna, titiz bir seçimden sonra, parti grubunun hemen hemen bütün üyeleri alınıyordu. Bu kuruluş, askersel örgütün gizli karakterine uygun, esnek ve kolay kolay açık vermez bir sistemdi. Savaş ödevlerini yerine getirmek üzere çabucak toplanabilmesi için bölgesel prensip gereğince kurulan bu grupların, silâhlı ayaklanma öncesinde ve ayaklanma boyunca hızla geliştirilerek, devrim ordusunun savaş mangaları, takımları ve giderek bölükleri haline getirilmesi gerekiyordu. Parti üyeleri, ellerindeki silâhları kullanmayı ve değişik durumlarda savaş hareketatını yönetme metotlarını örgütüyorlardı. Sık Sık alârm talimleri, seferberlik, silâhbaşı provaları yapılıyor, konum yerlerinde savaş taktiği inceleniyor, hazırlığı geliştirilen

(1) BKP öneri ve kararları, c. II, s. 6.

ayaklanma boyunca belirecek şu veya bu duruma göre eyleme geçmeye örgütün hazır olup olmadığı yoklanıyordu.

Askersel örgüt harıl harıl silâh topluyor ve bunların korunması için gizli depolar meydana getiriyordu. Partinin, bu silâhlanmada, biri el konulan burjuva silâh ve cephanelikleri, diğeri de başka memleketlerden gizlice silâh sağlanması gibi iki kaynağı vardı. En önemlisi, Sovyetler Birliğinden silâh sağlanması işiydi; bu silâhlar Karadenizden motorlu kayıklarla taşınıyordu. Parti, bir yandan, burjuva devletin belibaşlı silâh depolarını gizliden gizliye göz altında bulunduruyor, ayaklanma boyunca devrimci yığınları silâhlandırmada bunlardan da yararlanmayı örgütlüyordu.

Parti, proletaryanın, ancak sınıf düşmanını bütün güçlü ve güçsüz yanlarıyla iyi tanıdığı, silâhlanma derecesini, çalışma biçim ve metotlarını, özellikle ordunun ve polisin durumunu iyi bildiği takdirde, başarılı bir savaş yürütülebileceği düşüncesinden hareket ediyordu. Bundan ötürü, askersel örgüt, devlet cihazının ve aynı zamanda faşist örgütlerin durumu, çalışması ve plânları hakkında yeterince bilgi sağlayan bir istihbarat cihazı meydana getirdi. Ve askersel örgüt, artık kendi istihbaratıyla, düşmanın devrimci hareketi vurmayı hedef tutan bütün plân ve niyetlerini öğrenebiliyordu.

V. İ. Lenin'in direktiflerini, somut olarak «ordu dezorganize edilmeden» bugüne kadar «hiç bir büyük devrimin yapılmamış olduğu ve yapılamayacağı» ⁽²⁾ öğüdünü kılavuz edinen partimiz, askerler ve özellikle bir bölüm komuta kadrosu arasında yoğun bir devrimci çalışma yürütüyordu. Silâhlı birlikler ve tek tek garnizonlar içinde, er, subay ve assubay gizli komünist grupları oluşturma yolunda ilk adımlar atıldı. Bu gruplar partinin politikasını erlere açıklıyor, taraftarlar kazanıyor, istihbarat eylemi yürütüyor, partinin silâh sağlama işlerine yardım ediyorlardı. Bunların eyleminin özü ve amacı, ayaklanma sırasında askeri birliklerinin halktan yana geçmelerini hazırlamak, buna olanak bulunmadığı hallerde de hiç olmazsa bu birlikler içinde düzeni bozarak, bunların ayaklanmayı bastırmakta kullanılmasına engel olmaktı.

Açık ve gizli basında yürütülen Marksist-Leninist propaganda ve ajitasyon büyük bir rol oynuyor, silâhlı sınıf savaşının anlam ve önemi basın yoluyla de açıklanıyor, partinin direktifleri yayımlanıyordu. O dönemde legal «Halk Ordusu» gazetesinin halk arasında yaygın bir ünü vardı. Savaşın en ağır dönemlerinde bile, Parti Merkez Komitesi, beyannameler ve özel broşürler bastırıp yayma olanakları bulabiliyordu. Bunlar partimizin ve geçlik örgütümüzün savaş hazırlığı için gayet etkili bir araçtı.

Askersel örgütümüz, Kırım'da bozulduktan sonra Bulgaristana aktarılan

(2) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 37, s. 295.

Vrangel silâhlı birliklerinin içeriden çökertilmesi için elinden geleni yapmıyor, bu birlikleri oluşturan erlerin yurtlarına dönmelerini propaganda eden harekete yardımda bulunuyor, faşistlerin niyet ve plânlarını açığa vuruyor ve birçok aksiyonlarını suya düşürüyordu. BKP'nin askersel örgütüne Merkez Komitesi'nin ve «İşçi gazetesi» yazı kurulunun barındıkları Halk Evi'ni savunmak, parti klüplerini ve kitabevlerini korumak, işçi gösterilerine, toplantılara, mitinglere ve tek tek parti militanlarına kanat vermek görevi verilmişti.

Askersel örgütün bu çokyanlı eylemi, partinin, gizli savaş biçim ve metotlarını bir hayli kavradığını gösteriyor.

Ne yazık ki, büyük burjuvazi ordunun, da yardımıyla 9 Haziran 1923 askersel-faşist darbesini yaptığı ve 1920'den beri iktidarda olan Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği (BHÇB) demokratik hükümetini devirdiği zaman, parti tarafından yaratılmış olan düzenli askersel örgüt, komünist devrimci güçler harekete geçirilmedi. Nedeni de şuydu: Parti yönetimi, durumu ve yapılan darbeyi yanlış değerlendirerek, partinin savaş güçlerine tarafsız kalma direktifini vermiş, BHÇB üyeleriyle işbirliği yaparak faşist iktidara karşı harekete geçmiş olanların da silâhlı savaştan el çekmelerini istemişti.

Partinin ayık ve sağlam devrimci güçleri, Komintern'in yardımıyla, bu hatayı çabucak düzelttiler. Merkez Komitesi, 5-7 Ağustos 1923 tarihsel toplantısında, silâhlı ayaklanma hazırlığına geçilmesini kararlaştırdı. Ayaklanmanın harekât ve teknik plânı hazırlandı. Ayaklanma arifesinde Merkez Komitesi bir Yüksek Devrimci Savaş Komitesi kurdu. Taşrada da devrimci komiteleri meydana getirildi. Artık eldeki askersel örgüt temeli üzerinde süratle savaş birlikleri ve taburları, bazı yerlerde de alaylar kuruluyordu. Bu kuruluşta da bölgesel prensip gözetiliyor, semtlerde, köylerde ve bazı bölgelerde ayaklanma birlikleri üretim prensibine göre de, madenciler ve fabrika işçileri çapında da oluşturuluyordu.

Devrimin silâhlı güçlerinin yaratılmasına paralel olarak, parti, askerler arasındaki çalışmaya hız verilmesi yönünde de ek tedbirler aldı. Bu da boşuna değildi. Zira ordu düşmanın başlıca dayanağıydı. Fakat, daha sonraki olayların gösterdiği üzere, bu tedbir ve çalışma yine de yetersizdi.

Bulgaristan Komünist Partisi tarafından örgütlenen ve yönetilen silâhlı Eylül Ayaklanması (23 Eylül 1923) başladığı zaman, halkın bağrından yetişme yiğit komutanların komutası altındaki ayaklanma birlikleri, iyice silâhlanmış olmasalar bile, yine de 10 şehirde ve 440 kadar köyde işçi iktidarı kurmaya muvaffak oldular. Faşistlerin silâhlı kuvvetlerine karşı verilen savaşlarda, devrimci ayaklanma ordusunun temel prensipleri ve karakteristik çizgileri de oluşuyor ve yoklamadan geçiyordu. Bu temel

prensip ve karakter çizgileri, komünist partisinin yönetmenlik rolüydü, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin menfaatlerine bağlılık ve yüksek politik bilinçlilik, her fedakârlığa hazır bulunuş ve halk düşmanlarından nefret duygusuydu. Silâhlı ayaklanma birlikleri Kızıl Ordu deneyi temeli üzerinde kuruluyar ve savaşıyorlardı.

Ayaklanma düşman tarafından gaddarca bastırıldı. Bilindiği gibi, parti bu yenilgiden ibret dersleri çıkardı. Bu arada, askersel işlerdeki zayıflıklara da (ordunun ayaklanan halktan yana kazanılması için yeterince çaba gösterilmemiş olması, ordunun ezici çoğunluğunun halk yığınlarından gelmesinin taşıdığı önemin haddinden fazla büyütülmesi ve bu ümitle askerlerin çabucak ayaklanmadan yana geçeceklerine bel bağlanması, silâhlı ayaklanma birliklerinin başlıca darbesinin her yerde öncelikle kışkırtıcı ele geçirme hedefine yöneltilmiş olmaması vb.) özel bir dikkatle tahlil edildi. Ve deney şunu gösterdi: Orduyu düşmanın elinden sökmek için, askerler arasında sürekli ve aktif bir devrimci çalışma, ilerici düşünceli komutanlar arasında da destek sağlama gereklidir. Aksi halde askerlerin çoğu işçi ve köylü çocukları olsalar bile, bunlar devrimci hareketin bastırılması için de kullanılabilirler. Netekim, ordunun faşist hükümetin elinde her buyruğu yerine getiren bir âlet olarak kullanıldığı Eylül Ayaklanması da bunun böyle olduğunu gösterdi.

V. İ. Lenin savunmanın bir ayaklanma için ölüm demek olduğunu söyler. Eylül Ayaklanmasında da bazı birliklerin savunma hareketiyle yetinmeleri olayların gelişmesini olumsuz yönde etkiledi. Öyle ki, devrime kalkmış komşu iller arasında gereken eylem birliği sağlanamamıştı; düşmanın cephegerisini altüst edebilecek bir çete hareketi de yoktu. Üstelik ayaklanmanın kendisi memleketin her yerinde aynı zamanda başlamamış ve bu da tek tek ayaklanma ocaklarının faşistler tarafından birbirini ardınca bozguna uğratılmasına olanak vermişti.

1924 Mayıs'ında yapılan Vitoşa Parti Konferansı, memlekette Eylül Ayaklanması'ndan sonra meydana gelen durumun ve güçler oranının analizini yaparak, devrimci coşkunun eksilmediği sonucuna vardı ve yeni bir ayaklanmaya doğru hazırlığa geçilmesini kararlaştırdı. Hemen girilen çalışmalarda, yeni ayaklanmanın askersel-teknik yönü üzerindeki hazırlıklara özel bir dikkat gösterildi. Askersel örgüt süratle canlandırılıyordu. Yeni faşist terör koşullarında, bu örgütün ödevi artık hem hacim, hem de önem bakımından alabildiğine arttı. Bunları kısaca şöyle sıralayabiliriz: Askersel-teknik cihazın canlandırılması, genişletilmesi, örgütsel bakımdan güçlendirilmesi; savaş gruplarının askersel-teknik öğrenimden geçirilmesi; ayaklanma birliklerinin yeniden derlenip toparlanması ve silâhlandırılması; daha etkin bir askersel ve politik istihbarat ağı kurulması; askersel-teknik ilişkileri süratle ve aksamaz sağlanabilecek bir mekanizma meydana getirilmesi . . .

Askersel örgüt, dolaysız olarak, Parti Merkez Komitesine bağlı Merkez Ordu Komisyonu tarafından yönetiliyordu. Komisyonun, örgüt kolu, silâhlanma kolu, ordu içinde çalışma kolu, istihbarat ve askersel-teknik itibat kolu vardı. Memleket birkaç askersel kesime ayrılmıştı. Her kesimde birer askersel örgüt karargâhı meydana getirilmişti.

BKP, Eylül Ayaklanması'ndan çıkarılan ibret derslerini dikkate alarak, ordu içindeki çalışmasını genişletti ve derinleştirdi. Artık ajitasyon ve propagandadan doğrudan doğruya askersel devrim örgütü kurulmasına, orduyu burjuvazinin elinden çekip almak üzere sıkı bir çalışmaya geçti. BKP Merkez Komitesine bağlı Merkez Ordu Komisyonu yanında bir de bu işin yönetimiyle görevli özel komisyon kuruldu. Bölgelerde ve illerde bu eylemden sorumlu kişiler belirlenip görevlendirildi. Ordu birlikleri içinde anti-emperyalist eylem grupları, garnizonlar içinde de asker komiteleri meydana getirildi. Faşizmin göz açtırmıyan terörü ve derin gizlilik koşulları, sözkonusu grupların küçük tutulmasını, biri sekreter olmak üzere 3-5 kişiden oluşmasını gerektiriyordu. Birkaç ordu birliği kışlasının bulunduğu şehirlerde, grupların çalışmasının yönetimi ve eylem kordinasyonu için garnizon asker komiteleri kuruluyordu.

Askersel örgüt ile parti arasında karşılıklı ilişkiler, ilkesel olarak, aynen Eylül Ayaklanmasından önceki temel üzerinde, yani askersel örgütün bütün karar ve direktifleri ancak Parti Merkez Komitesinin onayından sonra yerine getirilecek biçimde kuruluyordu. Askersel örgütün daha aşağı halkalarının çalışması, bulundukları yerlerin parti organlarının denetiminde yürütülüyordu.

Askersel örgütün bütün eylemi sıkı bir gizlilik içinde geçiyordu. Örgüt üyelerinin seçimine ve yoklanmasına özel bir dikkat gösteriliyordu. Örgüte ancak komünist fikirlere bağlılıklarını ispatlamış ve askersel hareket için fiziki bakımdan da elverişli olanlar alınıyordu. Örgüte çoğu hallerde BHÇB'nin kanadına mensup olanlar, aynı zamanda dürüstlükleriyle tanınmış olup, faşizme karşı fedakârca savaşmak isteyenler de alınıyordu. Yönetim kadroları çoğunca cephelerde savaşmış olanlar, yedek subaylar ve bazı hallerde de görevli subaylar arasından seçiliyordu.

1925 yılı başında, kapitalizmin kısmen istikrar bulma ve devrimci hareketin gerileme dönemiyle ilgili olarak, Merkez Komitesi Yurtdışı Bürosu, silâhlı ayaklanma hattının bırakılarak, emekçilerin günlük önemli menfaatleri savunulmak üzere faşizme karşı yığın hareketini yaygınlaştırma yolunun tutulması direktifini verdi. Ne yazık ki memleket içindeki parti yönetimi ve askersel örgüt yöneticileri yeni durumu zamanında ve isabetle değerlendirmeyi başaramadılar; örgütlü ileri hareketi, devrimci güçleri düşmanın darbesi altından çekip kurtarmayı ve bunların yığınlar arasındaki eylemini yeniden ayarlamayı sağlayacak doğru bir strateji ve taktiğe geçemediler. Memlekette devrim durumu olmadığı halde, askersel

örgüt silâhlı ayaklanma hazırlığına devam ediyordu. Faşist iktidarın kanlı terörüne karşılık olarak giriştiği bazı aksiyonlarla, eldeki güçleri, düşmanın darbelerine uğrama olasılığını artıran bir duruma getirmişti.

1925 yılında askersel örgüt çok ağır kayıplara uğradı. Partinin çalışma koşulları alabildiğine güçleşti. Ama savaş azmi yine de sarsılmadı. Daha sonraki yıllarda partinin başlıca çabası, yığınlarla ilişkilerini genişletmeye, sendika, gençlik, kültür ve eğitim-öğretim örgütlerine nüfuz etmeye, faşist olmayan çeşitli parti ve örgütlerle, bu arada askersel örgütlerle de emekçilerin menfaatlerini ve demokratik haklarını savunmak üzere ilişkiler kurmaya doğru yöneltilmişti. Bu eylem yurtsever güçlerin geniş bir Vatan Cephesi'nde birleştirilmesini hazırladı ve bu da faşizme karşı savaşta çok büyük bir rol oynadı. Halkımızın 1941–1944 yılları dönemindeki silâhlı direnişi, bu savaşın ayrılmaz bir parçası, yükselişinde tepe noktası, partimizin memlekette devrimin silâhlı güçlerini yaratmayı amaçlayan bütün eyleminin somut sonucudur.

Bulgaristan, her ne kadar büsbütün Alman faşizminin buyruğu altında olsa da, çoğu Avrupa ülkelerinden ayrımlı olarak, bir işgal ülkesi değildi. Devlet cihazı yokedilmemiş, ordusu dağıtılmamıştı. Yöneticiler zümresi, ulusal duyguları ustalıkla sömürüyor, «gerçekleşen ulusal idealler» diye birtakım hayaller ve büyük Bulgar şovenizmi aşılama çabası yapıyordu. Partimiz, büyük güçlükler içinde olsa da, Georgi Dimitrov'un yönetmenliği altında enternasyonal ödevini yerine getirerek, komünistler ve Remsistleri (İşçi Gençlik Örgütü kısaltılmış olarak RMS – rem – diye anılıyordu) savaşa yöneltti ve faşizme karşı yığinsal bir direniş örgütleyebildi. Hitler Almanyasının Sovyetler Birliği'ne saldırmasından hemen sonra, partimiz, Hitlercilere ve memleket içindeki uşaklarına karşı silâhlı savaş yolunu, Bulgar halkını silâhlı ayaklanmaya hazırlama yolunu tuttu. Daha 24 Haziran 1941'de, Merkez Komitesi Politbürosu yığinsal silâhlı savaşı genişletme kararı aldı. Bu karar, şehir ve köylerde sabotajlar ve çeşitli biçimlerde çıkışlar için partizan birlikleri ve savaş grupları kurulmasını, aynı zamanda çarlık ordusu içinde askerler arasında devrimci çalışmalar yapacak gizli gruplar meydana getirilmesini öngörüyordu. Bu kararın alınmasından sadece birkaç gün sonra, ilk partizan birliği kurulmuştu.

Partizan hareketinin ve savaş gruplarınca gösterilen eylemin hızla yaygınlaşması, anti-faşist savaşın silâhlı güçlerinin yeniden örgütlenerek Halk Kurtuluş Ayaklanması Ordusu (NOVA) haline getirilmesini gerektirdi. 1943 yılı ilkbaharında, Parti Merkez Komitesinin kararıyla, memleket 12 ayaklanma harekâtı bölgesine ayrıldı. Her bölgenin kendi kurmaylığı vardı. Her kurmaylık da, bir komutan, bir politik komiser, komutan ve komiser yardımcıları ve bir kurmay başkanından oluşuyordu. Hemen hemen her bölgede Parti Merkez Komitesinin bir temsilcisi çalışıyordu. Bölgeler harekât bakımından NOVA genelkurmaylığının yönetimi

altındaydı. Genel kurmaylık da Parti MK Politbürosunun dolaysız ve sürekliliği yönetimi altında eylem gösteriyordu.

NOVA'nın kurulması, devrimin silâhlı güçlerinin meydana getirilmesinde ve anti-faşist direniş hareketinin geliştirilmesinde yeni bir aşamayı belirliyordu. Gerek şehir ve köylerde eylem gösteren partizan birlikleri ve savaş grupları, gerekse devrimci asker örgütleri NOVA genelkurmaylığının ve bölge kurmaylıklarının yönetimi altında bulunuyorlardı. 1944 Ağustosunda Halk Kurtuluş Ayaklanması Ordusu artık bir partizan tümeni ile 9 tugay, 37 birlik ve birkaç da bağımsız gruptan oluşuyordu. Bundan başka, 200 binden fazla da, partizanlara yataklık eden, onları sığınak vererek koruyan yurtsever vardı. Demek oluyor ki, parti, Halk Kurtuluş Ayaklanması Ordusunu devrimci hareketin, politik iktidar savaşının silâhlı dayanağı olarak, ayaklanmanın başlıca vurucu gücü olarak koruyordu.

Partizan birlikleri, silâh bakımından yeterince donatılmış olmadıkları halde, faşist polist, jandarma ve ordu kuvvetleriyle kahramanca çarpışmalara girişiyor, Hitler ordusuna ait askeri gereçlerle doldurulmuş depolara hücum ediyor, nice konum yerlerini ele geçiriyor, baskı ve işkence tehdidi altında bulunanların yazılı olduğu listeleri yok ediyor, politik mitingler yapıyor, azınlık halk düşmanlarını cezalandırıyorlardı.

Halk Kurtuluş Ayaklanması Ordusu, sosyal bileşim bakımından, gerçekten halkın silâhlı devrimci gücüydü; savaşçıları ve komutanları işçi sınıfının, yoksul ve orta halli köylülerin, halk aydınlarının bağrından yetişmiş kimselerdi. Bu ordu politik karakteri bakımından da, Komünist Partisi tarafından kurulan ve doğrudan doğruya yönetilen sınıfsal ve devrimci orduydü. Savaşçıları ve komutanları, Marksist-Leninist fikirlerle eğitilerek, gerçek yurtseverlik ve proletarya enternasyonalizmi ruhunda, Sovyetler Birliğiyle dostluk ve proletarya devrimi davasına sonsuz sadakat ruhunda yetiştiriliyordu.

Devrimci deneye sahip Bulgar komünistleri, faşizme karşı silâhlı savaş dönemi boyunca (1941–1944), burjuva ordusu içindeki çalışmaya büyük bir önem veriyorlardı. Bu çalışmada izlenecek ilkesel hat, daha Merkez Komitesi Politbürosunun yukarıda sözünü ettiğimiz 24 Haziran 1941 günü yaptığı toplantıda kararlaştırılmıştı. Parti, bu karariyle, partizan birlikleri ve savaş grupları kurulması gereğine işaret etmekte ve ordunun anti-faşist direniş hareketine karşı kullanılmasına engel olmak üzere yalnız içinden çekertilmesini değil, aynı zamanda yavaş yavaş halktan yana kazanılmasını da ödev olarak ortaya koymaktaydı. Lenin'in öğütlerini kılavuz edinen partimiz, orduya yalnız burjuvazinin ve kralcı-faşist devletin elinde bir âlet gözüyle değil, aynı zamanda halk yığınlarının devrimcileştirilmesi ve düşmanla savaşta yararlanılması olanaklı işçi ve köylü çocuklarından oluşan bir bölümü gözüyle bakıyordu. Bunun içindir ki, Georgi Dimitrov Vatan Cephesi'nin ana ödevlerinden biri olarak bu soruna de-

ğınmış ve «Ordu kralcı – faşist zümrenin elinden alınmalı ve bu gücün halka karşı kullanılmasını önlemek için kesin tedbirler öngörülmalıdır»⁽³⁾ demişti. Bir yıl sonra da şunları belirtmişti: «Halk ve ordu, elele vererek, Hitlerci idarecilere karşı kesinlikle harekete geçecek olurlarsa ve gerçek bir Bulgar ulusal hükümeti kurabilirlerse, Bulgaristan kurtarılmış olacaktır.»⁽⁴⁾

Parti Merkez Komitesi, partizan birliklerine ve savaş gruplarına, başlıca darbelerini memleketteki Hitlerci silâhlı kuvvetlere ve bir yandan da polist ve jandarma kuvvetlerine karşı yöneltmeleri, orduyla çarpışmaktan elden geldiğince kaçınmaları direktifini verdi. Bulgar silâhlı birlikleriyle çarpışmaya, ancak bu birlikler partizanlara karşı savaş harekâtına geçtikleri takdirde yol veriliyordu. Parti yönetimi ve partizan birlikleri komuta heyeti, savaşçılara ve partizanlara, Bulgar ordusuyla çarpışmak değil, onunla omuz omuza vererek halkın gerçek düşmanlarına, yani Hitlerci saldırganlara ve kralcı-fişist güruhuna karşı savaşmak istediklerini her araçla anlatmaya çalışıyorlardı.

Eski orduya karşı tutum konusunda böyle bir politika, Bulgaristan halkının kralcı-faşizme karşı giriştiği kurtuluş savaşının gelişme koşullarını derinden derine bilimsellikle tahlil etmenin ve doğrulukla değerlendirmenin yasal sonucudur.

Orduyu faşist yöneticilerin elinden çekip almak ve halktan yana kazanmak, Georgi Dimitrov'un hazırlayıp önerdiği Vatan Cephesi Programının ortaya koyduğu ödevlerden biriydi ve bu ödev ısrarla yerine getiriliyordu. Parti böylece ardu içinde geniş bir komünist ve devrimci işçi gençlik örgütleri ağı meydana getirebildi.

Partimiz, daha İkinci Dünya Savaşının başında, kur'a askeri olarak künyesi okunan geçler arasında, bunların henüz kışlaya varmalarından önce, özel bir çalışma örgütlemek üzere uygun biçimler aramaya başladı. Merkez Komitesi bu ödevi her şeyden önce gençlik örgütümüzün üyeleri olan Remsistlere verdi. Remsistler bu ödevle kışlalara gidiyorlardı. Her şeyden önce, başlangıçta savaşan taraflar bakımından tarafsız kalma politikası propaganda ediliyor, ama aynı zamanda iki grubun emperyalist karakteri gösteriliyor, partimizin Balkanlarda ve bütün dünyada gerçek bir barış uğrunda savaştığı ve bunun da ancak Sovyetler Birliğiyle dostluk ve karşılıklı yardım antlaşması imzalamak suretiyle sağlanabileceği açıklanıyordu.

Anti-faşist gençlik, bir yandan, orduda geçirdiği zaman boyunca, her çeşit silâhı kullanmayı ve savaş sanatını büyük bir dikkatle öğrenmeyi de ödev edinmişti. Ne var ki, Faşist Almanyanın Sovyetler Birliğine saldır-

⁽³⁾ Georgi Dimitrov, Eserler, c. 11, s. 109.

⁽⁴⁾ Yine orada, s. 122.

ması, bu işde bazı ilkesel düzeltmeler yapılmasını gerektirdi. Artık büyük kapışmada tarafsız kalma söz konusu olamazdı. İşçi Gençlik Birliği il komiteleri ve yersel örgütleri, orduda görevli bulunan bütün üyelerin tam hesabını tutarak, kimin nerede ve hangi kıtada olduğunu her zaman isabetle bilme çabası göstermeye başladılar. Böylece, kışlalarda sağlam bağlar kurulmuş oluyor, asker ocağında genç erlerden oluşan çok gizli anti-faşist gruplar meydana getiriliyordu. Bunlar için belgi her birinin kendisini Kızıl Ordu'nun bir eri olarak hissetmesi, ve Doğu Cephesine bir tek er gösterilmemesiydi. Partizan savaşının yaygınlaşmasıyla, Remsistler artık düzenli ordu erlerinin küme küme partizan birliklerine geçmeleri olanaklarını aramaya başladılar. Böylelikle, gençlik örgütümüz, askerler arasındaki çalışmada önemli bir rol oynuyordu.

Komünistler ve Remsistler, asker yığınları arasında politik çalışmanın yanısıra, yeni kurulan partizan birlikleri ve savaş gruplarının gereksinmelerini karşılamak üzere, kışlalardan gizlice silâh, cepane ve donatım çıkarılıp sevk edilmesi işlerini örgütlüyor, tutuklanma tehlikesi altındaki erlerin kaçmalarına yardım ediyor, kışlalarda sabotajlar yapıyorlardı. Böylece, kışlalardan kaçan ve Halk Kurtuluş Ayaklanması Ordusu'na katılan erlerin sayısı durmadan artıyordu. Çok geçmeden, bütünüyle bazı ordu birliklerinin silâhlariyle birlikte ayaklanma güçlerinden yana geçtikleri haller görünmeye başladı. Bu olay, «silâhlı güçler içinden de devrimci ordu birlikleri çıkabildiği» (3) ni gösteriyordu. Öyle ki, artık ordu-dan kaçarak devrim güçlerinden yana geçen askerlerden oluşma bir partizan tugayımız, taburlarımız ve bölüklerimiz vardı.

Faşist hükümet ordunun durumunu açıkça görüyor ve hesaba katıyordu. Hitler güçlü bir baskı yaptığı halde, bu hükümet, Bulgar silâhlı birliklerini Sovyet Ordusuna karşı kullanmayı göze alamadı. Bulgaristan böylece Avrupa'da Hitler blokuna giren, fakat Doğu Cephesine tek bir asker göndermemiş olan biricik ülke olarak kaldı. Bu, Bulgaristan Komünist Partisinin büyük bir başarısıydı.

Üçüncü Ukrayna Cephesi ordu birliklerinin süratli bir ileri hareketle sınırlarımıza doğru yaklaşmalarının etkisi altında, halkın kurtuluş savaşının gitgide büyümesi sonucu olarak, 1944 Ağustosunda ve Eylülün ilk günlerinde memlekette devrim durumu ve koşulları meydana geldi. Partizan hareketlerinin eylemleri son derece kesin ve geniş kapsamlı bir nitelik aldı. Artık memleketin çeşitli bölgeleri bütünüyle partizanların kontrolü altında bulunuyordu. Halkın savaş mâneviyatı da hızla yükseliyordu. Ordu içinde devrimci süreç, yalnız geniş asker yığınlarını değil, yurtsever subayları da sararak, önüne geçilmez biçimde geliyordu.

9 Eylül 1944 Ayaklanması'na öncelik eden günlerde, Sofya garnizonu-

(3) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 10, s. 337.

nun birçok birlikleri, ayaklanma silâhlı güçlerinin genelkurmaylığı emrine girmiş bulunuyordu, faşist iktidara son darbeyi indirmek üzere partizan birlikleriyle, savaş gruplarıyla ve greve geçmiş bulunan işçilerle birlikte yürümeye hazır olduklarını bildiriyorlardı. Ve gerçekten, 9 Eylül 1944 gecesi, başkentte iktidarın ele geçirilmesinde savaş grupları ve partizan birlikleriyle beraber Sofya garnizonundan bir tank alayı, birkaç tabur ve bölük de harekâta katıldılar. Bu durumda, Sovyet Ordusunun muzaffer ileri hareketi ve Halk Kurtuluş Ayaklanması Ordusunun kesin eylemleri sonucu olarak, BKP'nin yönetmenliği altında ayaklanan halk kralcı-faşist diktatörlüğü devirdi ve iktidarı kendi eline aldı.

Ayaklanmanın zaferle sonuçlandığı haberi, askerlerin ve yurtsever subayların yığınla Vatan Cephesi'ne geçmelerine yol açtı. Devrimci askerler, kanlı cinayetler işleyegelmiş bulunan subayları çabucak silâhsızlandırıp tutukladılar. Bütün illerde demokratik halk egemenliğinin kurulmasına partizanlar ve emekçilerle birlikte askerler de aktif olarak katılıyorlardı. Artık hemen hemen bütün ordu birlikleri Halk Kurtuluş Ayaklanması Ordusu Kurmaylıklarının emrine, partizan birliklerinin ve Vatan Cephesi komitelerinin yönetimi altına girmişlerdi. Böylelikle, ayaklanma süresince, yönetici kralcı-faşist zümrenin elinden eski ordu büsbütün alınmış ve yeni, demokratik halk iktidarının hizmetine verilmişti. Kardeş Sovyet silâhlı birliklerinin tüm halk tarafından karşılanmasına ordunun da katılması, bu kurumu da sarmış olan devrimci mâneviyatın parlak bir belirtisiydi.

Burada, partimizin, başarılar ve çetin savaşlarla dolu savaş yolları boyunca biriktirdiği bütün deneyin, nice fedakârlıklar pahasına oluşan ve derin bir anlam kazanan deneyin, o zaman komünistlerin eyleminde yoğunlaştığını ve kazanılan utkunun temeli olduğunu da önemle belirtmek isterim.

Partimiz, anti-faşist savaş boyunca ve 9 Eylül 1944 Ayaklanması'nın üstün gelmesinden sonra meydana gelen memleket içi ve uluslararası durumu gözönüne alarak, eski orduyu dağıtmadı ve onu devrimci temel üzerinde doğrudan doğruya yeniden kurmaya girişti. Bu tutum, memlekette demokratik güçler arasında birliğin korunmasına, Hitler Almanya'sına karşı Anayurt savaşı'nın başarıyla yürütülmesine yardım etti ve sosyalist devrimin tam zaferi için gereken koşulları sağladı. Bu sorunun, yani demokratik halk iktidarının silâhlı gücü olarak Halk Ordusunu kurma ve güçlendirme sorununun çözümünde, partimiz büyük bir politik olgunluk, bilgelik ve uzak görüşlülük göstererek, memleketin somut tarihsel koşullarında Marksist-Leninist genel prensipleri yaratımla uygulama yeteneğini de ortaya koydu.

Bildiri

Emperyalizmin dayanağı işbirlikçi burjuvazi halkımıza karşı faşist saldırıya geçti. Harp açtı. Bu kanlı saldırı, yalnız işçilere, sendikalara, komünistlere, yurtsever gençlere, subaylara, öğretmenlere değil, burjuvazinin liberal koluna, CHP'nin demokratik sola açılan kanadına da yöneliktir. Ortak düşman açıktan açığa kendini ortaya koyuyor. Bütün ulusa meydan okuyor. Açık faşizme gidiyor.

Emperyalizm, bunalımlarının yoğunlaştığı, çöküşünün hızlandığı bugünkü dönemde birçok kapitalist ülkelerde faşizmi hortlatmayı deniyor. Bunu Türkiye'de Demirel, İrmak, Bayar, Feyzioğlu gibi politikacılar, ve Sancar gibi militarist paşalar eliyle uygulamaya çalışıyor. Komandoları silâhlandırıyor, yerli holdingçilerle, toprak-çiftlik beyleri ile birlikte politikacıları, generalleri, polis şeflerini, savcılarını satın alıyorlar.

Bu kanlı saldırının amacı, işçi sınıfının, geniş emekçi yığınlarının, bütün ilerici, devrimci güçlerin yürüttüğü ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal kurtuluş savaşını ezmektir. Sömürü ve talan düzenini sürdürmektir.

Türkiye Komünist Partisi emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin bu kanlı egemenliğine karşı çetin bir savaş yürütegeldi. Bu savaşlar boşa gitmedi. Partimizin ulusal ve sosyal kurtuluş programı, Leninci politikası, tezleri, savaş sloganları geniş yığınlara, ilerici, yurtsever örgütlere mal oldu. Emperyalizme, onun vurucu yumruğu olan bütün örgütlerine, NATO'ya karşı savaş bayrağını ilk açan, bu savaş programlaştıran ve örgütleyen tek parti Türkiye Komünist Partisi'dir.

NATO'dan çıkmak, İkili Anlaşmaları yırtmak, topraklarımızdaki bütün NATO ve Amerikan üslerini kaldırmak, bugünkü halk düşmanı rejimi devirmek, demokratik bir hükümet ve düzen kurmak, bağımsız, tarafsız bir dış politika izlemek, geniş halk yığınlarıncı benimsendi. Bu savaşın kapsamı genişliyor, orta tabakaları, burjuvazinin belli kesimini içine alıyor. Kimi generaller, kimi burjuva politikacıları, bilim adamları, mühendisler, yazarlar, yargıçlar bu savaşta yerlerini alıyor.

Anti-emperyalist, anti-faşist bir eylem birliğinin kurulması için bütün elverişli koşullar meydana çıkmıştır. Bozguncular, oportünistler, ayrırcılar, yıkıcılar foyalarını ortaya döküyor, gericiğin hizmetinde olduklarını iyice açıklıyorlar.

Öte yandan anti-emperyalist, anti-faşist harekete yeni yeni güçler katılıyor, hareket genişliyor ve daha yüksek bir aşamaya ulaşıyor. Bugün, bu

aşamada, Ulusal Demokratik Cephe birliği için somut koşullar meydana-
dadır. Bütün ilerici yurtsever güçlerin somut bir savaş platformu çizmek
amacıyla bir araya gelmeleri tarihsel bir zorunluktur.

TKP'nin, bütün örgütlerinin bu aşamada sorumlulukları artıyor. Bunlar,
yeni yeni sorunlarla karşılaşılıyor. Yığınlardan, değişik politik yönlerden
gelen ve gelişen anti-emperyalist, anti-faşist eylemleri, çıkışları biraraya
getirmek, örgütlemek, derlemek ve savaşa sürmek, bugün komünistlerin
başlıca ödevidir.

20 Şubat 1975

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

Türkiyede sınıf savaşında gelişmeler, kuvvetler dengesinde değişiklik

A. Soydan

Ulusal kurtuluş mücadelelerin ve gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının bağışıklıklarıyla beraber yürüttüğü sosyal kurtuluş savaşının şiddetlenmesi ile emperyalizmin, dünya tekelci kapitalizmin bunalımlarının Türkiye'ye yansması kendine göre özellikler gösteriyor. Bu özelliklerden biri, işçi sınıfının, hem emperyalizme, hem de yerli burjuvaziye karşı iki yönlü bir kurtuluş mücadelesi yürütmek durumunda kalmasıdır. Türkiye'de devrimci kutuplaşma bu yönde gelişiyor. Bunun nedenlerinden biri de, yabancı sermayenin, uluslararası tekellerin, tekelliliğe yönelmekte olan yerli büyük sermayeyle birlikte, dışa, yani emperyalizme ve uluslararası tekellere bağlı bir sanayileşme sürecinin varlığıdır.

Bugün güvenle şu gerçeği söyleyebiliriz: Emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin ve NATO'ya egemen çevrelerin Kıbrıs'ı bir üs haline getirme maksadıyla uygulamak istedikleri plânlar Türkiye'de anti-emperyalist, anti-faşist geniş ve derin birikimlerin günışığına çıkmasına ve daha geniş ölçüde, açıklıkla belirmesine yardımcı olmuştur. Emperyalizmin egemen olduğu ülkelerdeki halklarla, bu arada Türkiye halkıyla mevcut çelişkileri, kendi içindeki çelişki ve çatışmalar bu sonucu vermiştir. Kıbrıs'a karşı tertiplenen emperyalist saldırıların değişik yönü ve yönlemleri vardır. Bunları burada ayrıntılarıyla ele alacak değiliz. Bu olaylar bizzat Amerikan emperyalizminin iç çelişkilerini bileyerek Türkiye'ye silâh «yardım»larının kesilmesine neden olmuştur.

Bu çelişkiler ve menfi oluşmalardan, anti-emperyalist, anti-faşist savaşın daha da belirgin bir hale gelmesi gibi olumlu bir sonuç elde edildi. Orta tabakalarda, geniş emekçi yığınlarında burjuvazinin ilerici, reformcu kolunda anti-emperyalist eylemlere katılanlar genişledi.

Anti-emperyalist cephenin gelişmesinin önemli nedenlerinden biri de emperyalizmin ve Türkiye'deki ortaklarının hegemonyalarını kanlı faşist saldırılarla yürütmeye kalkışmalarıdır. Faşizmin niteliğini tahlil eden ve ona karşı savaş yollarını tespit eden dünya komünist ve işçi hareketinin önderlerinden G. Dimitrov, «faşizm finans sermayesinin en gerici, en şovenist ve en emperyalist unsurlarının açık, terörist diktaturasıdır. Faşizm, emekçi yığınlarına karşı sermayenin en müthiş saldırısıdır» der. Dimitrov'a göre, faşizmin başka bir niteliği de komünistlerden, işçi sınıfından başlayan terörü kısa bir zamanda orta tabakalara, burjuvazinin liberal koluna da yayılmasıdır. Emperyalizmin ve yerli tekelci burjuvazinin İrmak hükümeti, Demirel, Feyzioğlu, Türkeş düzeyindeki politikacılar eliyle uy-

guladığı faşist terörde Dimitrov'un tespit ettiği bu nitelikleri görüyoruz. İlk başta komünistleri hedef alan faşist terör kısa zaman içinde CHP'yi, yani burjuvazinin ilerici kolunu da kapsadı. TOB-DER'in tertiplediği gösterilerde faşist komandolar, hükümetin, ordunun başını tutan generallerin himayesinde Tokat, Malatya ve Erzincan gibi illerde komünistler, anti-faşist, anti-emperyalist, az-çok ilerici, reformcu eğilimli olan herkese bar-barca saldırdılar. Kentleri yakıp yıktılar.

Bu saldırılarda neleri gördük? Neleri tespit ettik?

Herşeyden önce emperyalizm ve işbirlikçiler işçi sınıfına, emekçi yığın-lara karşı dayattıkları sınıf savaşını en barbar ve kanlı yöntemlerle yürüt-mek kararındadırlar. Yani, sınıf savaşını kanlı saldırılara dönüştüren işbir-likçi burjuvazi ve emperyalizmdir.

Gördüğümüz niteliklerden biri de, emperyalizmin ve işbirlikçilerin, Tür-kiye'de minimal bir sosyal-ekonomik programı ortaya koymak, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki sanayi burjuvazisinin düzeyindeki gibi bir programı uygulamak olanaklarından yoksundur. Türkiye'de emperyalizmin egemen-liğindeki yarı sömürge kapitalizmi kanlı faşist yöntemlerle, süngü gücüyle ayakta durmaya mahkûmdur. Emperyalizmin hegemonyasındaki bir ülke-de yarı-sömürge kapitalizmi başka türlü ayakta duramaz, halk yığınlarını, emekçileri daha temelli bir şekilde sömürme yönünde başka yöntemlerle geliştiremez.

Bu saldırılar sırasında tespit ettiğimiz gerçekler arasında emperyaliz-min ve Türkiye'de ona bağlı olanların bunalımları arttıkça, çöküş süreçleri hızlandıkça gaddarlıklarının ve saldırganlıklarının da arttığıdır.

Anti-komünizm, faşizmin ayrılmaz bir parçasıdır. Bugünkü kutuplaş-mada emekçi yığınların anti-komünizmi yürütenlerle faşist saldırıyı örgüt-liyenlerin ve amansız sömürü ve talan düzenini yürütenlerin aynı politik kutuptan, yani emperyalizme bağlı işbirlikçi burjuvaziden, holdinglerin, büyük sermayenin, tekellerin, toprak-çiftlik beylerinin politik güçlerinden geldiğini görüyor. Bu durum Türkiye'deki politik gelişmelerin en önemli yöntemlerinden biridir. Bu gelişme bir yandan da burjuvazideki ayrış-malarla da bağlıdır. Burjuvazi bundan önce anti-komünizmi ve sömürü düzenini ayrı ayrı kollarda yürütmek, birçok halkçı görülen aydınlarını, politikacılarını anti-komünizmin haçlı seferlerine katmak olanaklarını daha geniş ölçüde buluyordu. Fakat bu kutuplaşma süreci içinde burju-vazinin yerli çıkarlara bağlı koluyla tekelleşmeye, holdingleşmeye başla-yarak uluslararası tekellerle bağlaşan burjuvazi arasındaki çatışma ve çelişkiler kuvvetlendikçe anti-komünizm de bu gruplaşma sürecine tabi olarak esas kökeninde, yani emperyalizme bağlı burjuvazinin politik güç-lerinde toplandı. Böylece anti-komünizmin aşırı sömürü düzeninin ve bu düzeni yürütenlerin tertiplediği faşist saldırıların ayrılmaz bir parçası ol-duğu gerçeği daha belirli bir şekilde halk yığınlarının gözünde şekillendi.

Bundan ötürüdür ki, bugün artık anti-komünizm, onu yürütenlerin, Demirel, Feyzioğlu düzeyindeki gerici politikacıların, emperyalizmin ajanlarının istediği, umut ettiği sonuçları vermiyor.

Bununla birlikte faşist saldırıların hedefi değişmiş, tehlikeleri de azalmış değildir. Bu tehlikeler şu noktalarda beliriyor:

1. Askersel açık faşist darbe tehlikesi. İşbirlikçiler, militarist klik Vaşington'un da desteğiyle adım adım yeni bir 12 Marta, yeni daha da açık bir faşist darbeye doğru ilerliyorlar. Seçimlerden kaçınıyorlar. Biliyorlar ki, yeni bir seçim, işbirlikçilerin daha geniş bir yenilgisiyle sonuçlanacak. Büyük sermayenin sömürü politikasını yürüten güçler geniş emekçi yığınlarının gözünde demaske olmuşlardır. Bundan ötürü de parlamenter sistem ağır bir tempoyla da olsa, büyük sermaye gruplarının emperyalizmin ve toprak beylerinin çıkarlarını temsil eden politik grupların, AP, CGP, DP, MSP, MHP yönetici çevrelerinin zararına işlemeye başlamıştır. Bu gerçek altı çizilerek gözönünde tutulmalıdır. Burjuva parlamentarizminin bu niteliğe doğru gelişme göstermesi, öte yandan militarist kliğin hem uluslararası tekellerle, bankalarla hem de yerli tekeli burjuvaziyle bütünleşmesi bugün için silâhlı savaş taktiğini geçersiz, parlamenter yoldan daha birçok demokratik mevzilerin elde edilmesini mümkün kılıyor. TKP hiçbir zaman tek bir savaş yöntemine bağlanmamıştır. Toplum düzeninin mevcut sosyal-politik gelişmesine kuvvetlerin dengesine göre bir savaş taktiği uygulamıştır. Bundan ötürü, tek değil, değişik ve çok savaş yöntemlerinin ve taktiklerinin uygulanmasından yanadır. TKP son yıllarda Türkiye devrim hareketinin öncülüğünü daha sağlam ve güvenle yüklenmiştir. TKP'nin son yıllarda bu ödevi daha geniş ölçüde yığınlara dayanarak başarması, Türkiye'de devrim hareketinin günün koşullarına uygun doğru bir politik hatta gelişmesini sağlamıştır. 12 Mart öncesi, anti-marksist, anti-leninist sapık akımların, burjuvazi hesabına giriştikleri bozgun hareketleri bugün önemli ölçüde önlenmiştir. Emperyalizm, işbirlikçiler bu doğru devrimci gelişmeyi saptırmak, Maoculara, Troçkistlere, MDD'cilere yeniden zemin hazırlamak için delice çırpınıyorlar. Kanlı faşist saldırıları azıttıkça azıtmalarının nedenlerinden biri de budur. Son gayeleri ordunun başını tutan Sancar militarist kliğine açık süngü diktatorasını kurdurmaktır.

İşbirlikçilerin bu taktiğine karşı, demokratik, anti-emperyalist, anti-faşist politik bir taktikle çıkıyor. Gaye, yurdun ulusal kurtuluş hareketini daha geniş ölçüde sosyal kurtuluşa dönüştürmek ve bu mücadeleyi yığınlar bir tabana oturtmak, işçi sınıfının etrafında emekçi yığınlarını, bütün devrimci güçleri anti-emperyalist, anti-faşist politik bir platform temelinde seferber etmektir.

Bu ödevi başarabilmek için TKP militan kadrolarına yeni yeni ödevler, daha büyük sorumluluklar düşüyor. Savaş genişledikçe emperyalizmin ve

büyük burjuvazinin çöküş devrinde saldırganlıklar arttıkça anti-emperyalist, anti-faşist demokratik mücadeleye yeni yeni güçler katıldıkça TKP militan kadrolarının çözülmesi gereken sorunları çağalıyor, bu oranda da sorumlulukları artıyor. Orta tabakaları işçi sınıfının savaş omurgasına bağlamak, fabrikalarda, işletmelerde, mahalle, köy, üniversite, fakültelerde örgütlemek ve bu akımı bütün devrimci, ilerici güçleri birleştirecek bir minimal platforma oturtmak günümüzün başlıca sorunudur. Faşist saldırganlara, emperyalizme, işbirlikçilere verilecek en etkili ve en vurucu cevap demokratik, anti-emperyalist bir hükümet kurmaya yönelik bu ilk hedefe ulaşmaktır.

İkinci tehlike: Devrimci güçleri sabırsızlığa, umutsuzluğa itmek ve onları silâha sarılmaya zorlamak. Kanlı saldırıların yoğunlaşmasının nedenlerinden biri de budur. Emperyalizmin ajanları, CIA'nın kurmayları, yerli işbirlikçiler, devrimcileri ille de 12 Mart öncesi silâhlı savaş taktiğine sürüklemek istiyorlar. Bilindiği gibi, TKP, emperyalizmin ve işbirlikçilerin bu ortak taktiğini demaske etmek, savaşın politik yollarla yürütülmesi gerektiğini, zamanı gelmeden silâha sarılmanın tehlikelerini durmadan belirtiyor. Bu durumda, devrimci potansiyeli, komünist ve öteki devrimci kadroları, anti-emperyalist militanları terörden korumak, onların bölük-pörçük bir şekilde yürütülen savaşlarda harcanmasını, teröre kurban gitmelerini, polis tarafından sicillenmelerini önlemek, yani devrimci kadroları emperyalizme ve büyük burjuvaziye karşı zaferin sağlanacağı büyük «meydan savaşı» için elde tutmak bugün için çok önemli bir sorundur. Devrimciler Leninci taktikle yeri geldiğinde iki adım ilerleyebilmek için bir adım gerilemesini bilmelidirler. Bu gerilemenin panik haline gelmesini, kadroları yıldırmasını önlemek, komünistlerin, komünist yöneticilerinin zor, fakat başarmaları gereken bir ödevidir. Devrim hareketini hiçbir zaman düz bir hat şeklinde ele alamayız. Devrim hareketini zikzaklardan, gerileme ve ilerlemelerden uzak dümdüz bir şekilde gelişen bir akım olarak ele almak, onun sertleşen faşist terör karşısında parçalanması ve güçten düşmesiyle sonuçlanabilir.

Üçüncü tehlike: Anti-faşist, anti-emperyalist savaşta, bütün güçlerin eylem birliğinde, egemenliğin burjuvazinin elinde kalması.

Anti-faşist, anti-emperyalist savaşın esas amacı Türkiye'de emperyalizmin ve ortaklarının hegemonyasını yıkmak, sömürüyü geriletmek, sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen kurmaktır. Bunun için ilk adım olarak demokratik bir hükümete ulaşmak zorunludur. Demokratik hükümet ille de burjuva parlamentarizmi ilkelerine bağlı hükümet demek değildir. Demokratik hükümet parlamenter olan, olmayan yollarla bütün anti-emperyalist, demokratik güçlerin meydana getireceği bir hükümettir. İşçi sınıfının öncü politik ve sendikal örgütlerinin önemli ölçüde katkısı olmadan demokratik bir hükümet kurulamaz. İşçi sınıfının politik ve sen-

dikal örgütlerinin katkısı almadan kurulacak bir hükümet halkçı, demokratik ve devrimci dönüşümleri başaramaz. İşçi sınıfının katkısı olmadan demokratik bir hükümetin kurulabileceğini iddia etmek, halkı, emekçi yığınlarını aldatmaktan, burjuvazinin egemenliğini sağlamaktan ve sağlamlaştırmaktan başka bir anlam taşımaz.

Bugünkü aşamada anti-emperyalist, anti-faşist eylem birliğine CHP gibi, burjuvazinin ileri kolunu temsil eden politik bir akımın da katıldığını görüyoruz. Ayrıca bazı emekli generallerin, burjuva politikacılarının, gazetecilerinin bu eylem birliğine yanaştıkları da bir gerçektir. Ama bu eylem birliğinde köprü başları burjuvazi tarafından tutulduğu taktirde, işçi sınıfının, emekçi halkın sömürüden kurtulacağı ve gerçek bir özgürlüğe kavuşacağı iddia edilemez. Yakın geçmişimizdeki acı ve canlı olayları işçi sınıfının katkısı olmadan burjuvazinin egemenliğinde meydana gelen anti-emperyalist akımların, sonunda sömürü düzeninin devamını sağladığı, daha sonra da emperyalizme kapıların yeniden açıldığı görülmüştür. Milli Kurtuluş Savaşında egemenlik burjuvazide kaldı. Burjuvazi bu egemenliği sürdürebilmek için Komünist Partisine karşı barbarca bir terör politikası uyguladı. Kurtuluştan hemen sonra 1923'te İzmir-Balya hattında demiryolu şirketine karşı grev ilân eden işçilere, 1924'te İstanbul'da Belçika şirketi tarafından işletilen İstanbul tramvay idaresinin grev ilân eden işçilerine karşı polis ve ordu sürüldü. Yabancı çıkarlarını savunmak için işçilerimizin kanını akıttı. Burjuvazi 15 yıl gibi kısa bir zaman sonra emperyalizme kapıları yavaş yavaş açmaya başladı, sonunda memleketi NATO'lara, SENTO'lara, emperyalizme, özellikle Amerikan emperyalizmine bağladı.

İşçi sınıfının katkısı, demokratik bir hükümet oluşturma'nın başta gelen şartıdır. Bu katkıyı sağlayabilmek için TKP'nin işçi sınıfının öncü örgütü olarak daha geniş ölçüde derlenmesi, işçi sınıfının öncülük ödevini her alanda başarması sağlanmalıdır. Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin 20 Şubat tarihli bildirisi, daha önce yayınlanan Tezleri, Program ve Tüzük tasarısı, partinin teorik ve ideolojik alanlarda Marksizmin-Leninizmin kılavuzluğu ile bu gibi bir ödevi başarmaya hazırlıklı olduğunu göstermiştir. Ne var ki, partinin illegal şartlarda savaşmak zorunda kalması, onun örgütlenme alanındaki ödevlerini gereği gibi başarmasını zorlaştırıyor. Bununla beraber, parti, örgütsel alanda da anti-faşist, anti-emperyalist savaşta yığinsal gösterilerin, zincirleme grevlerin örgütlenmesi, sendikalaşma haklarının savunulması, sendikaların sarı yöneticilerden temizlenmesi, referandum haklarının işçi sınıfının yararına kullanılması sorunlarında zor illegalite şartlara rağmen başarılı bir eylem gösterebilmiştir.

Demokratik, anti-emperyalist bir egemenliğin kurulmasında silâhlı kuvvetlerin önemli bir yeri vardır. Bugün emperyalizmin, büyük burjuvazinin

hegemonyasının önemli ölçüde silâhlı kuvvetlere dayadığını kimse görmezlikten gelemaz. Silâhlı kuvvetler, bir avuç generalin, holdingçi paşanın, CIA'nın ajanı durumunda olan bazı komutanların eliyle Türkiye'de bugünkü sömürü düzeninin, emperyalizm ve büyük burjuvazinin hegemonyasının dayanağı haline gelmiştir. Silâhlı kuvvetlerin ezici çoğunluğunu teşkil eden er ve subaylar da bazı komutanların bekçiliğini yaptığı düzenin kurbanları arasındadırlar. Ordu kadrolarının ezici çoğunluğu sömürden, horlanan ve gittikçe yoksullaşan köy ve şehir emekçilerinden, orta tabakalardan gelmedirler. Erlerse, kimi sabanı bırakmış, kimi de çekici, kaput giymiştir. Ordu hizmetlerinden sonra tekrar tarlasına, fabrikasına, işyerine dönecek, sömürü düzeninin kurbanları arasında yerini tekrar alacaktır. Böylece emekçi yığınları, işçi sınıfı büyük tekellerin ve toprak beylerinin sömürsünden kurtulduğu taktirde ordunun ezici çoğunluğu olan emekçi çocukları da sömürden kurtulacak, yurtsever subaylar bağımsız bir orduya kavuşabileceklerdir. Demokratik, anti-emperyalist bir hükümetin yapacağı ilk işlerinden biri de emperyalizmin bütün köleleştirici anlaşmalarını yırtmak, NATO'dan çıkmak, topraklarımızdaki üsleri kaldırmak olacaktır. Topraklarımızdaki üsler yalnız Türkiye'yi nükleer bir harpte hedef haline getirmiyor, aynı zamanda emperyalizm ve ortaklarının Türkiye'deki hegemonyasının basamaklığını da yapıyor. Bundan ötürü ulusal ve sosyal kurtuluşun başarılması emekçi yığınların olduğu kadar, ordu kadrolarını teşkil eden halk çocuklarının, yurtsever subayların da menfaat ve dünya görüşlerine uygundur.

Silâhlı kuvvetlerin, işbirlikçilerin, militarist kliğin elinden kurtarılması, ulusun emrine verilmesi, sosyal kurtuluş hareketinin bir dayanağı haline getirilmesi devrimci hareketin çözümlemek zorunda kaldığı önemli sorunlardan biridir. Bu sorunu ordu içinde ve dışında olan komünistler, Atatürkçüler, ulusal ve sosyal kurtuluştan yana olan bütün devrimciler başa vererek çözümleyeceklerdir.

Bu politik ayrışma ve kutuplaşmanın ardında ekonomik ve politik kutuplaşma ve ayrışmalar yer alıyor. Türkiye'de işbirlikçi kapitalizmin bunaklımları gittikçe yoğunlaşmakta olan emperyalizmle, devlet tekelci kapitalizmiyle ilişkilerinde yeni gelişmeler, oluşmalar vardır. Bu yeni gelişmelerin, oluşmaların başlıca niteliklerinden biri komprador burjuvazinin, işbirlikçilerin, holdingçiliğe, tekelliliğe yönelmeleridir. Holdinglerin, tekellerin yönetimi komprador ticaret burjuvazisinin elinde kalmıştır. Vehbi Koç, Hacı Ömer Sapancı, Fuat Süren gibi kompradorluktan, aracılıktan, büyük ticaret burjuvazisinden gelenler Türkiye'de en büyük sermaye birikimini sağlayan holdinglerin başındadırlar. Bu holdingler artık yalnız ticaretle yetinmiyor, yalnız Amerikan, Batı Alman ve öteki kapitalist ülkelerinin uluslararası tekellerin ürünlerini Türkiye'de pazarlamakla kalmıyor, aynı zamanda sanayi üretimine de yöneliyor. Sanayi üretimine yönelen

holdingler üretimin değişik kollarında ve pazarlamada piyasaya hakim olduklarından, fiyatları rekabetsiz tespit edebildiklerinden tekeli durumundadırlar. Fiyatların artmasında, enflasyonun hızlanmasında bu tekeli holdinglerin çıkarları vardır. Fiyatlar arttıkça kendilerinin ve bağlı oldukları uluslararası tekellerin kârları da artıyor. Kârlar ve sağladıkları sermaye birikimleri arttığı oranda da politik hegemonyaları güçleniyor. Bundan ötürü denebilir ki, Türkiye'de holdingleşme, tekelleşme bir yandan da hayat pahalılığının, enflasyonun kökenlerinden biri olduğu gibi, bir yandan da halk yığınlarına karşı egemen zümrelerin sıkıyönetimler, kanlı saldırılar şeklinde beliren faşist, anti-demokratik yöntemlerin de kökenidirler. Böylece holdingler bir yandan bağlı oldukları uluslararası tekellerle şehir ve köy emekçilerini, orta tabakaları, hatta yerli sanayi burjuvazisinin bir kısmını sömürmekle kalmıyor, memlekette azılı gerici bir politik etken olarak da beliriyor. Silâhlı kuvvetlerin başını tutan militarist klik bu holdingleşme sürecinin içine girmiştir.

Kuvvet komutanlarının, ve bazı başka generallerin doğrudan doğruya OYAK gibi tekeli bir holdingi işletir duruma geldiklerini, bu holdingin de Dünya Bankası, Sanayi Kalkınma Bankası gibi emperyalizmin, büyük burjuvazinin mali hegemonya öbekleriyle sınıksız bağlar kurmalarını gözönünde tutacak olursak, Türkiye'de holdingleşme sürecinin, memleketin demokratik yönde gelişmesini engellemek konusunda büyük bir tehlike olduğu derhal anlaşılır.

Bugün Türkiye'de toplum düzeninin içinde bocaladığı bunalımlar, özellikle işsizlik, uluslararası tekellerin Türkiye'de kolu olan holdinglerin bu ekonomik-politik egemenliğinin sonucudur. Yalnız Koç Holding 31 uluslararası tekelle bağ kurmuş ve onlarla ortaklaşa Türkiye'de işletmeler açmıştır. Bu 31 uluslararası tekelden 16'sının merkezi Birleşik Amerika'dadır. 4'ü Batı Almanya, 3'ü İtalya, 4'ü İsviçre, 1'i Avusturya, 1'i Fransa, 1'i Danimarka, 1'i de Lübnan kökenlidir. Bir de Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası var. Koç Holdingin dayandığı bu banka, International Finance Corporation, Osmanlı Bankası, Selanik Bankası, Banka Komerçiyale Italiana, Banko di Roma, Hollantse Bank Üni. N. V. bankalarından kurulu'dur. Yani uluslararası finans oligarşisinin Türkiye'deki başta gelen düğüm noktalarından biridir.

Holdinglerin emperyalizmle bütünleşmesi, tekelliliğe yükselmesi Türkiye'de sınıf savaşında gözönünde tutulması gereken yeni bir unsurdur. Bu yeni gelişmeyi dikkatle izlemek gerekiyor. Emperyalizmin Türkiye'ye sarkan kolları durumunda olan tekeli holdingler, buzdolabından dış macununa, meyve suyundan demir-çelik dökümüne kadar emperyalizme bağlı bir tüketim sanayii geliştiriyorlar, halk yığınlarının emeğini talan ediyor, bu talanın aslan payını yabancı tekellere aktarıyorlar. Türkiye'nin gerçek ve kendi özel şartlarına göre bir sanayileşme programını uygulamasını ve kalkınmasını engelliyorlar.

İşsizliğin artmasının, geniş emekçi yığınlarının sürekli olarak yoksullaşmasının başta gelen nedenlerinden biri de budur.

Türkiye’de holdingleşmenin sonuçlarından biri de, orta tabakalar, yerli sanayi burjuvazisiyle, holdingçi burjuvazi arasında çatışmaların derinleşmesi ve sertleşmesidir. CHP ile öteki burjuva partileri arasındaki çatışmalar, zaman zaman kanlı bir nitelik alan boğuşmalar, holdingçilerin ellerinde bulunan devlet organlarını, komandoları, CHP’ye bağlı olanlara karşı da Malatya’da, Tokat’ta, Erzincan’da görüldüğü gibi kanlı bir saldırıya geçirmeleri, holdingçilerin milli gelirin aslan payını yutma eylemlerine karşı milli burjuvazinin, işçi sınıfının öncülüğünde yürütülen direnişe katılmasının sonuçlarından başka bir şey değildir.

TKP’nin, işçi sınıfının, holdingçilerin, emperyalist tekellerin elinden milli geliri kurtarma ve onu bütün ulusa adaletli bir şekilde dağıtma savaşına, milli burjuvazinin, orta tabakaların politik gücünü temsil eden akımların katılması, ulusal, demokratik, anti-faşist bir eylem birliğinin geliştirilmesi yolunda geniş perspektifler açıyor. Bu eylem birliği yapısı, komünistlerin fabrikalarda, köylerde, yığınsal akımların bulunduğu her yerde bütün demokratik, anti-emperyalist akımların temsilcileriyle kuracakları dialoglarla adım adım meydana getirilecektir. Bu eylem birliğini yığınsal bir tabana oturtmak, işçi sınıfının öncülüğünde geliştirmek, onun başarıya, hedeflerine ulaşmasının garantisi olacaktır.

Yıkıcılığa karşı

C. İrem

Komünist hareket, bir yandan burjuvazinin doğrudan ve çoğu kez açık teröre kadar varan saldırısını püskürtmek göreviyle, öte yandan da onun dolaylı saldırısını boşa çıkarmak zorunluğuyula karşı karşıyadır. Dünya sosyalist sisteminin son derece güçlendiği ve global ölçüde belirleyici bir güç haline geldiği, kapitalist ülkelerdeki komünist ve işçi hareketinin, devrimci partilerinin öncülüğü altında yeni boyutlara ulaştığı, ve ulusal kurtuluş hareketlerinin emperyalist saldırıları başarıyla geriletmediği ve yeni yeni zaferler kazandığı çağımızda, burjuvazi, dolaylı saldırılarını daha da derinleştirmek ve genişletmek zorunluğunu hissetmektedir. Doğrudan saldırılarında uğradığı her bozgun, onun tarihsel olarak kaçınılmaz olan sonunu daha da yaklaştırmakla birlikte, aynı zamanda, burjuva ideologlarını, yeni tür dolaylı saldırı yöntemleri geliştirmeye zorluyor.

«Dünya arenası, sınıf güçlerinin yeni bir durağan gruplaşmasına tanık oluyor. Bunların dengesi, sosyalizm ve işçi sınıfının devrimci hareketi yararına değişiyor.

«Bu, sınıf savaşlarının yoğunluğunu azaltmaz, tersine artırır. Tekelci sermaye, kendini koruma araçlarını geliştiriyor. O, işçi sınıfını bölmenin, işçi sınıfının (bazı) bölümlerini etkilemenin, sosyal manevra ve demagojiye girmenin yollarını arıyor. Burjuvazi, anti-komünizm mekanizmasını modernleştiriyor, devrimci güçlerin düpedüz ezilmesi ile yüksek derecede safsatalı anti-komünist propagandayı ve komünist hareketi bölmeyi, içinden çöktürmeyi amaçlayan türlü taktikleri ustaca birleştiriyor.» (A. Sobolev, To Strengthen Unity of the Communist Movement, p. 25, Moskova, 1973.)

Bu olgu komünist hareketin, hem enternasyonalist birliğini pekiştirmesi, hem de bütün sapmalara karşı amansız bir mücadeleyi yoğunlaştırması zorunluluğuyula atbaşı gitmektedir.

Bu sapmalar, şüphesiz ki, ülkemizde de mevcuttur. Bunlardan birisini, H. Kıvılcımlı ve müritlerinin çizgisi teşkil etmektedir.

H. Kıvılcımlı, TKP militanları için yeni birşey değildir. O, Partimiz tarihine bir hain, bir likidatör olarak geçmiştir ve öyle kalmaktadır. «Kıvılcımlı komünist morali çamura buladığı, grupçuluk yaptığı, böylece Partiyeye büyük zararlar verdiği, polisin amansızca saldırılarına yaradığı, özellikle TKP'nin İzmir ve İstanbul örgütlerini parçaladığı için, Partiden bundan 30 yıl önce kovulmuştur. Hem kendisi, çok daha sonraları, komünist olmadığına, TKP ile bir bağı bulunmadığına bir duruşmasında polisi tanık göstermiştir. (S. Üstüngel, Likidatör-Bozguncu Akımlarla Savaş.)

Fakat özellikle bazı genç kuşaklar, Kıvılcımlı'nın geçmişteki ihanetlerini bilmedikleri gibi, şimdiki «yeni tahlillerinin» altında yatan likidatörlüğü, oportünizmi de göremiyorlar. Aslında O'nun bütün «yeni» tahlilleri, «eski» ihanetleriyle sıkıca bağlı olup, sadece bunların daha da derinleşmiş halini oluşturmaktadır.

Kıvılcımlı gibi eski provokatörlerin yeniden piyasaya sürülmek istenmesi, Türkiye işçi sınıfı hareketinin nicel ve nitel olarak gelişmesiyle anlatılabilir. Provokatörler, bu gelişimi saptırmak, yalıtım amacını güdüyorlar. «Dönem dönem, taktikler üzerindeki farklılıkların artmasının en büyük nedenlerinden biri, işçi hareketinin aşırı büyümesidir. (...) Daha büyük sayıda yeni acemilerin, emekçi halkın yeni kesimlerinin harekete katılması kaçınılmaz olarak, teori ve taktikler alanındaki dalgalanmalarla, eski hataların tekrarıyla, antika görüşlerin geçici bir geri-dönüşüyle, ... vb. birlikte gitmiştir.» (Lenin, Toplu yapıtlar, c. 16, s. 348.)

Şimdi, ülkemiz işçi sınıfı hareketine sızmak isteyen bu likidatör akımın yeni biçimler kazanması, fakat öz olarak değişmemesi durumuyla karşı karşıyayız. Bu, söz konusu akımın yıkıcı ve anti-enternasyonalist özüne bir kez daha göz atılmasını zorunlu kılmaktadır.

Burada, önce, onun «tali» görünen noktalarda getirdiği yorumlara değinecek, daha sonra esas soruna, parti ve uluslararası komünist hareketi sorunlarına karşı tavrına işaret edeceğiz. Böylelikle onun bütün «tali» hatalarının, öz olarak parti ve uluslararası komünist hareketi sorunlarındaki bozguna tutumuyla belirlenmiş olduğunu göstereceğiz.

1. Kıvılcımcılık, burjuva ideolojisiyle uzlaşmak için bütün kapıları açık bırakan ve Marksist-Leninist ideolojiyi yana itmek isteyen bir akımdır. Onlar, bunu şöyle itiraf ediyorlar: «Gerçekte proletarya sosyalizmi elbet burjuva sosyalizminin ne mutlak anlamıyla düşmanıdır, ne mutlak anlamıyla dostudur.» («İşveren Sosyalizmi-İşçi Sosyalizmi», Kıvılcım, s. 1.)

Bu itiraf, onların batmış oldukları menşevizm çukurunun derinliğini göstermeye yetecektir. Proleter sosyalizmin «burjuva sosyalizmine» karşı tutumu açıklanırken, yalpalamak ya da «mutlak anlamıyla» deyiminin ardına saklanmak yetmez. Herşeyden önce sözkonusu tutum iki düzeyde ele alınmalıdır: İdeolojik anlamda, proletarya sosyalizmi «burjuva sosyalizmi»nin kesinlikle düşmanıdır. Bunu görmezlikten gelmek, burjuva ideolojisine kapıları açmaktır.

Daha 1904'de Lenin, «... Parti bağını korumak için elimizden gelen herşeyi yaparak, diyordu, bütün Parti üyelerine ve özellikle işçilere (...) program ve taktik alanlarında olduğu gibi, örgütlenme alanında da burjuva psikolojisine teslim olan, burjuva demokrasisinin görüşlerini eleştirisiz kabul eden ve proletaryanın sınıf mücadelesi silâhını körleten oportünizmin sonsuz felâketlerini anlatmaya çalışarak savaşa devam etmeliyiz.» (Lenin, «Bir Adım İleri, İki Adım Geri», s. 254.)

Bu tutum, günümüzde değişmiş midir? SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaş, SBKP'nin 24. Kongresi'nde, buna şöyle cevap veriyordu: «Biz, Marksizm-Leninizm temel ilkelerine sadık kaldık ve kalmaktayız, ve ideoloji sorunlarında asla herhangi bir ödün vermeyeceğiz.

Teorik çalışma, ortak enternasyonalist ödevimizin büyük bir ögesidir. Dünya alanında kapitalizm ve sosyalizm güçleri arasındaki mücadele ve her soydan revizyonistlerin devrimci öğretiyi kısırlaştırmak, sosyalist ve komünist kuruculuğun pratiğini çarpıtmak girişimleri, teorinin yaratıcı bir biçimde geliştirilmesini ve sorunlara aralıksız dikkat edilmesini gerektiriyor.

Komünistlerin ideolojik çelikleşmesi, parti saflarında militanların artması için zorunlu bir şarttır.»

SBKP 24. Kongresi'nden az sonra, Bulgaristan Komünist Partisi'nin 10. Kongresi'nde yaptığı konuşmasında da, L. İ. Brejnev yoldaş aynı şekilde, «... eski dünyanın ideoloji ve morallerine karşı uzlaşmaz mücadele»ye dikkati çekiyordu.

Lenin'in 100. doğum yıldönümü üstüne SBKP Merkez Komitesinin yayınladığı Tezler'de, «İdeolojik savaşta tarafsızlık ve uzlaşma için yer yoktur» denilmektedir. Partimizin Merkez Komitesi Organı «Atılım» da da aynı doğru şöyle dile getirilmiştir: «İdeolojik kompromi asla mümkün değildir.» (Atılım, Mart 1974.)

Durum böyleyken, Kuvilcımlicılar ideolojik uzlaşmalara kapıyı açmak, teoriyi yıkmak için olmadık numaralara başvuruyorlar, «mutlak anlam»lar arkasında saklambaç oynuyorlar.

Ortak düşmana karşı, politik anlamda uzlaşma, «dostluk» mümkündür. Fakat bu, partimizin örgütsel ve ideolojik bağımsızlığına hiçbir anlamda ters düşmeyecek olan ve partimiz tarafından kararlaştırılan bir «dostluk»-tur. Ve böylesi uzlaşmalar da, (burjuvazinin sosyalist ve komünist saflara sızdırmaya çalıştığı) Maocular, Troçkistler, MDD'ciler, Kuvilcımlicılar, anarşistler, goşistler, vb. ile yapılamaz. Yapılamaz: zira bunlar, «ortak» düşmanın 5. koludurlar; bunlar de facto hainlerdir.

Bu diyalektiği görmeksizin, «mutlak anlamıyla» ibaresinin ardına saklanmak, bize ister-istemez Rabocheya Dyelo'cuların tavrını hatırlatacaktır. Lenin, onlara karşı yürüttüğü bir polemiginde şöyle diyordu: «... yayılacak tek şey, ya burjuva yada sosyalist ideoloji arasında seçme yapmaktır. Başka yol yoktur.» (Lenin. Ne Yapmalı? s. 52.) Doğada «mutlak anlamıyla» hiçbir şey ya var ya yok değildir ve bu skolastiğin üzerinde tepinmek, havaya kurşun sıkmaktır!

Kuvilcımci'ların ideoloji alanındaki bu yıkıcılığı, teori alanındaki yıkıcılıkta yankısını buluyor. Onlar tam bir seçmecilik çabası içinde «yeni

teoriler» yor atmaya çabalıyorlar. Onlar, «teori»ler uydurmaya devam ededursunlar; SBKP tarihi bize şunu öğretiyor: «... kendisini devrimci (olarak) niteleyen bir parti, bazı nedenlerden ötürü, Marksist-Leninist teoriyi reddeder ya da kendi yarattığı bazı teorileri onun yerine koymaya kalkışrsa, bundan emekçi halk için yararlı hiçbir şey çıkmaz.» (SBKP Tarihi, s. 386, Moskova, 1970.)

2. Kıvılcımlı'cılar, yığın çalışmasını «tekke çalışması» haline getiriyor, ortalığı toza dumana veriyorlar.

Marksist-Leninistler yığınların içinde çalışmak zorunluluğunun altını çizerlerken, parti politikasının yığınları kucaklamasını ve belgilerin gerçek değıştirci güç haline gelmesini belirtirler. Lenin: «Bir öncü ancak, yönettiği insan yığınlarından kopuk olmaktan kaçınılabildiği ve gerçekten tüm yığını yönetebildiği zaman, öncü olarak görevini yerine getirir» diyor. (Lenin. Toplu yapıtlar, c. 33, s. 227.)

H. Kıvılcımlı için ise: İlk iş «işçi-köylü gönüllüleri»nin, «köylüyü tanımak üzere yanına gidip, içten konuşmaktan başka yol aranamaz.» Bu «teorinin kapsamında «çilekeşlik», «ermişlik», «Köy konukluğu», «Türkiye'yi kurtaracak turizm» ve daha binbir şey vardır. Bu turistlerin uğrama-dığı tek istasyon, anlaşılan, Marksizm-Leninizm kampıdır.

H. Kıvılcımlı, büyük bir «bilgelikle», «Kürsü sosyalizminden çıkmayı, işçinin günlük yaşayışına ve aksiyonuna katılmayı» öneriyor.

Lenin'in önerisi ise, bu yığın dalkavukluğundan, bu tekke çalışmasın-dan tümüyle farklıdır: «Komünistler, kendiliğinden-gelmeciliği kışkırtmaz-lar, onlar yalıtılmış patlamalardan yana değillerdir. Komünistler, yığınları örgütlü tekparça, birleşmiş, uygun ve olgun eylem yapmaya itelerler.» (Lenin, Toplu yapıtları, c. 29, s. 396.) Komünistler, bu öneriyi izleyeceklerdir ve izliyorlar. Onlar, yığınlorlo parti ve sınıf arasında doğru bağ-ların kurulması ve güçlenmesi için mümkün herşeyi yapıyorlar. «Lenin'in yüce yönerisi, yığınların içine daha derin gitmek, yığınların olduğu her-yerde çalışmak, onları yönetmek için yığınlarla bağları güçlendirmek her Komünist Partisi için temel bir görev olmalıdır.»

Kıvılcımlı tekke çalışması, yani yığınların karşısında yerlere kapan-mak, onların gençliğe karşı tutumlarında da kendisini ortaya koymakta-dır. Kıvılcımlı'cılar, henüz öğrenci gençliğin yeni yeni örgütlemeye başla-dığı şu dönemde, gençliği «kazanmak» gayretiyle, gençliğe ve özellikle de öğrenci gençliğe etmedik dalkavukluk bırakmadılar. Gençlikle sosya-list hareketi karşı karşıya koymaya, gençlik arasında sapık akımları yay-maya yönelik çabalarına yeniden hız verdiler.

Partimizin tamamıyla doğru olarak tanılacağı gibi, onlar geçmişte de bu çabalarıyla tanınmaktaydılar: «Maocular, MDD'ci denilen bozguncu-lar, MİT'in kışkırtmacılığını yapanlar gençliği yanlış yollara sürüklediler,

burjuvazinin ve ona yumruk olan cuntacıların kurdukları hükümetlerin değirmenine su akıttılar.» (S. Üstüngel, «Türkiye Olayları».)

Kıvılcımcılar, 1971 öncesinde Mihri Belli, Doğu Perinçek gibi hainlerin çabasıyla öğrenci gençlik arasında yayılan kendiliğinden gelme eğilimleri göklere çıkararak, hortlatmaya çalışıyorlar. Yeniden, sosyalist hareket ile gençliği birbiri karşısına düşürmeye çalışıyorlar.

Komünistlerin bu konudaki çizgisi açık ve prensiplidir. «Komünistler, kendi konumlarını savunmada ve emperyalizme karşı verdikleri savaşta tutacakları doğru yolu bulabilmeleri için gençliğin safları arasında bilimsel sosyalizm düşüncesini yaymaya ve onları uyarmaya çalışıyorlar. Onlara gerçekten devrimci bir açılımı, ancak işçi sınıfı hareketi ve onun komünist öncülerıyla sınıksız birleşmek sağlayabilir.» Komünistler, gençliğe sızmak isteyen küçük burjuva ideolojisinin yolunu kesmek ve burjuvazinin etkisini kırmak için çalışmaktadırlar. Onlar, gençliğin «özel bir sınıf teşkil etmediğini ve kendiliğinden devrimci olmadığını . . .» bilirler. Devrimciler, burjuvazinin, gençliği çeşitli yollardan parçalamak ve sosyalist hareketin, komünist hareketin karşısına düşürmek için giriştiği manevraları önlüyor ve boşa çıkarıyorlar.

Ülkemiz gençliği, 12 Mart ile belli bir tecrübe kazanmıştır. Gençlik bu deneyden yararlanmalıdır ve yararlanacaktır. Gençlik hareketinde önemli bir yer tutan öğrenci hareketlerini yönlendiren öğrenci liderlerinin süregelen alışkanlığı, bu sorunda ciddi bir handicap teşkil ediyorsa da, Partimiz ve öteki devrimci, ilerici örgütler, gençliğe ışık tutacak ve bu handicapın etkisini azaltacaklardır. Başta partimiz olmak üzere, bütün devrimci, ilerici örgütler, gençliğe sızmak isteyen sağ ve «sol» akımlara, ajan provokatörlere birer engel teşkil etmektedirler. Partimizin kararlı tutumu, öteki devrimci ve ilerici örgütleri de yüreklendiriyor: «TKP, burjuvazinin, gençlik hareketini parçalamak, işçi sınıfından koparmak, hedefinden ayırmak için giriştiği bütün provokasyonlara, ters akımlara, Maoculuğa, Troçkizme, anarşizme karşı var gücüyle savaşır.» (TKP Programı.)

3. Kıvılcımcılar, Marksizm-Leninizmden, diyalektik materyalizmden çok uzaktadırlar.

Onlara göre, «bilimsel sosyalizmin kendisi bugün tamamlanmış bir bilim değil»miş! (Kıvılcım, s. 2.) Çünkü, «eksiksizlik sosyalizm biliminde ölümle, canlılığı ve hayatıyetini kaybetmekle eş anlamlı»dır! Burada, Kıvılcımcılar kendi seçmecî «teori»lerini, Marksist-Leninist teorinin yerine koymak için «felsefî» bir gerekçe olarak, «eksikliği» ileri sürmektedirler. Onların bu görüşü, tamamıyla idealist bir yaklaşımdır, rölativizm-bağıntıcılıktır.

«Marks ve Engels'in materyalist diyalektiği de hiç şüphesiz bağıntılıdır, ama buna indirgenemez, yani o, bütün bilgilerimizin bağıntılılığını,

objektif gerçeğin inkârı manasında değil, bilgilerimizin bu gerçeğe aşacağı yukarı yaklaşma sınırlarının yaklaşık bağıntılığı manasında kabul eder.» (Lenin, Materyalizm ve Ampiriokritisizm.) Bu anlamdaki bağıntılı bilgi ile Kuvilcımclı «eksiklik» arasında fark nedir? Fark şudur: Birincisi, sözkonusu bağıntılı bilgilerde bir mutlak gerçek yapı olduğunu da kabul ederken, ikincisi herşeyde (yani, «canlılığı ve dirimliliğini kaybetmemiş» herşeyde) genel bir «eksiklik» olduğunu söylemektedir.

Bu sahte görüş, herşeyden önce anti-diyalektik bir nitelik taşımaktadır. Şeylerin bir yanına ağırlık vermekte ve öteki yanını da tümüyle unutmaktadır.

Sosyalizm, şu anlamda tamamlanmıştır ki, bilimsel sosyalizmin temelleri atılmış, çevreni çizilmiştir. Pekçok temel yasası, teorisi belirlenmiştir. Lenin, «Geleceğe ait hal ve şartların hiçbirisi bu teorinin pratiğe uygunluğunu değiştiremez» der. Bu temel ilkeler açısından sosyalizmin tamamlanmamış olduğunu söylemek, bağıntılılığın ta kendisidir. Fransız Komünist Partisi'nin tanınmış militanlarından J. Duclos yoldaş şöyle diyor: «Maddeci diyalektik, genel ilkeleri bakımından tamamlanmıştır. Ama bu onun sürekli gelişme halinde olmasına engel değildir. Doğa ve toplum hakkındaki bilgilerimizin zenginleşmesi, diyalektik ve tarihsel maddeciliğin temel ilkelerini sarsamaz, tersine, bu ilkelerin daha geniş, daha derin bir bilgisine götürür.» (J. Duclos, «Marksist Felsefe Nedir?», S. 9.)

«Marksizm-Leninizm klâsikleri, bize paha biçilmez bir felsefesal miras bırakmışlardır. Zaman onları değiştiremez. Tersine, doğal bilimlerin her yeni bulgu ile, biz, felsefesal materyalizmin temel ilkelerinin daha derin bir anlayışına ulaşırız. Bu ilkeler, Marksist-Leninist felsefe bilimi hazinesinin ve doğal bilimlerin metodoloji hazinesinin bir parçasıdır. Diyalektik materyalizm ilkelerini bırakmak, Marksizm-Leninizmi bırakmakla eşittir.» (F. V. Konstantinov, «SSCB'de Fesefesal Düşüncenin Gelişimi».)

Bilimsel sosyalizm, aynı zamanda, dünya ve toplum hakkındaki bilgilerle sıkıca bağlı bir bilimdir. Engels'in dediği gibi, «modern maddecilik, doğa bilimlerindeki ilerlemelerin bir sentezidir», ve bu yüzden, sürekli gelişim halindedir. Bunu reddetmek de doğmatizm olur.

Görülüyor ki, diyalektik materyalizmdeki yaklaşımla Kuvilcımclı «yaklaşım» arasında ortak hiçbir şey yoktur.

4. Kuvilcımclı yıkıcılar, demokratik savaşımı sosyalizm için yürütülen savaşım ile karşı karşıya getiriyorlar. Demokratik savaşım ve ulusal kurtuluş hareketiyle sosyalist savaşım arasında Çin Duvarı çekiyorlar. S. Üstünel yoldaşın çok doğru olarak belirttiği gibi, «Likidatörler-Bozguncular, memlekette ulusal bağımsızlık direnişini işçi hareketinin karşısına koyuyorlar. Ulusal kurtuluş hareketini işçi hareketinden ayırıyorlar.» (S. Üstünel, Likidatör-Bozguncu Akımlarla Savaş.)

H. Kıvılcımlı, TİP'i «Anayasa'yı tastamam savunma edebiyatı» yapmakla suçluyor! 1961 Anayasası kapitalist düzeni, burjuvazinin konumunu savunuyor. Bununla birlikte, görelilerici yönleri var. Bunun savunulması gereğini, Kıvılcımlı, sosyalist bir parti için «edebiyat» sayıyor! Halbuki Lenin: «Pratikte, her türlü genel demokratik meselenin ortaya atılmasında, öneminin belirtilmesinde ve çözüme bağlanmasında herkesin önüne atılma yükümlülüğünde olduğunu unutan kimse sosyal-demokrat değildir» der. («Ne Yapmalı?», s. 105.)

Çünkü: «Tam demokrasiyi pratiğe geçirmeyen utkulu bir sosyalizm olamayacağı gibi, gene öyle, demokrasi için çok yönlü, kararlı ve devrimci bir savaşım olmaksızın da proletarya, burjuvazi üzerindeki etkisine hazırlanamaz.» (Lenin, Toplu yapıtlar, c. 22, s. 144.)

Onlar, sosyalizm savaşımını, demokrasi savaşımının karşısına koyarak, parti ve uluslararası komünist hareket alanında sürdürdükleri yıkıcılığı demokratik güçlerin ortak eylem çizgisi alanına da yaymaya çalışıyorlar. Kıvılcımlılar, demokrasi için savaşımın, sosyalizm için savaşımın bir bileşimi olduğunu inkâr ederek, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık, sosyal gelişim ve sosyalizm güçlerinin arasına kama sokuyorlar. «Onlar, ulus kaynaşımı, «milli sınıfların birliği», «bütün Türk milliyetçileri elele» gibi sloganlarla sınıfları birbirine katıyor, işçi sınıfının bilincini, sınıf savaşlarını körletiyor.» (S. Üstüngel)

Onların bu iki tutumu, hiç de birbirine zıt şeyler değil, tersine, birbirini tamamlayan şeylerdir, dönekliklerinin iki ucudur.

5. Kıvılcımlılar, Leninci devlet teorisini tümüyle tanımıyorlar. Onlar, burjuva devlet sisteminde bir kurum olarak ordunun yerini, yani burjuvaziye bağlı bir silâhlı güç olduğunu inkâr etmektedirler. Ordunun başını hiyerarşik biçimle tutan paşaların hem ekonomik, hem de ideolojik açıdan, tümüyle büyük burjuva – ağa ikiliyle bütünleşmiş olduğunu görmezlikten geliyorlar.

Ordu'nun içindeki pekçok komünist, sosyalist ve ilerici er ve subayın durumu ile, bir kurum olarak ordunun durumu hayli farklıdır. Ordu içindeki ileri güçler elbette küçümsenemez; tam tersine, ordu içindeki devrimci ve ilerici güçlerin konumu son derece önemlidir. Bu açıdan, ordu içindeki komünist gruplar ve öteki ilerici güçler hızla örgütlenmelidir. Burada, parti çizgisini izleyen komünistlere büyük görevler düştüğü de açıktır. Ordu tekparça olarak burjuvazinin elinde bırakılırsa, bu çok kötü bir hata olacaktır. «Kuşkusuz devrim bir yığın karakteri kazanmadıkça ve askersel birlikleri etkilemedikçe ciddi bir savaşımın söz edilemez. Askersel birlikler arasında çalışmamız gerektiğini söylemeye bile gerek yoktur.» (Lenin: «Moskova Ayaklanmasının Dersleri».)

Fakat bir kurum olarak ordu'nun yanı, egemen sınıfın yanı olacaktır.

Bu konuda hayale kapılmak yersizdir. Kıvılcımcılar bu konuda, adeta, gökte at sürüyorlar. Onlar, orduya özel misyonlar veriyor, «vurucu güç» teorileri kuruyor. Onların bu «katkı»ları giderek, «ordunun öncülüğü teorisi»ne dönüşüyor. Bu, kendisini, 12 Mart olayında açıkça ortaya koymuştur.

12 Mart çıkışından dört gün sonra yayınlanan «Sosyalist» gazetesinde, H. Kıvılcımlı imzalı bir başyazı vardır. Bu yazı 12 Mart'ı «değerlendiriyor». Bu «değerlendirme»de neler deniliyor?

«Şimdi ortada bir muhtıra var. Bu, ordu'nun en azgın alaturka faşist Finans-Kapital ajanı Demirel karbinesini deviren ultimatom'u oldu.» (Sosyalist, s. 20.)

Fakat S. Üstüngel'in de belirttiği gibi, «„Kazan kaldıranı» generallerin AP'ye karşı neden yumuşak davrandıkları, Erim hükümetini tezgahlayınca kadar Demirel kabinesini neden iş başında bıraktıkları, Demirel'in neden Erim hükümetinin danışmanı, akıl hocası durumuna geçtiği iyice ortaya çıkıyor ... Plân gereğince, Demirel hükümeti devrilmedi. Kenara itildi ...» (S. Üstüngel, Türkiye Olayları.)

Kıvılcımlı'ya göre, Muhtıra'nın ilk iki maddesinden ötürü, ordu, «Eyüp Han formülünü değil, „Mustafa Kemal formülü”nü öneriyor»-muş. Kıvılcımcıların 12 Martı, faşist biçimi baskıyı böylesine açık alkışlayışları, onların kimin safında olduğunu bize anlatmaktadır. 12 Mart'ın getirdiği kan ve terör dolu yıllar, bu Muhtıra'nın neyi önerdiğini, bütün komünistlere, bütün ilericilere apaçık göstermiştir. Egemen büyük burjuvazinin ve paşalar kliğinin emperyalizmle ve özellikle ABD emperyalizmiyle nasıl içli dışlı olduğunu, bütün devrimciler, bütün grevci işçiler, bütün haşhaş ekicisi küçük köylüler, bütün ilerici, yurtsever aydınlar, bütün namuslu insanlar çok yakından gözleriyle gördüler, yaşadılar ve yaşıyorlar.

12 Mart faşist çıkışını «hadi hayırlısı» deyip, el oğuşturmayla karşılayan likidatörler, yurtsever güçler faşist baskı mekanizması altında ezilirken, ortalıktan toz olmuşlardır.

Partimiz, Marksçı-Leninçi teorisinin ışığı altında, 12 Mart baskısını açıklıkla değerlendirmesini bilmiştir. «Bugünkü militarizm, emperyalizm aşamasında kapitalizmin doğurduğu bir sonuçtur. Militarizm iki yanı, iki yönüyle kendisini ortaya koyar. Bunlardan biri dışa, ötekisi içe dönüktür. Kapitalist devlet, dış çatışmalarda militarizmi askersel güç olarak kullanır. Bu bir yanı; öteki yanı: Militarizm içerde, proletaryanın, işçi sınıfının her tür ekonomik, politik hareketini, atılımlarını bastırmak için egemen sınıfın, burjuvazinin elinde bir silâh, başlıca araçtır ... Türkiye halkı militarizmle yüz yüze, karşı karşıyadır.» (S. Üstüngel, Türkiye Olayları.)

Partimiz, sadece bu değerlendirmeyi yapmakla kalmamış, likidatörle-

rin, bozguncuların ve her türden sapık akımların ortadan toz oldukları bir sırada, devrimci, ilerici güçlere sahip çıkmış, faşizme ve emperyalizme karşı savaşın en ön saflarında çarpışmıştır, çarpışmaktadır. Ancak, güçlü bir enternasyonalist destek kazanan bu çetin savaşım sonucundadır ki, yığınlar, ilerici güçler kendisini toparlıyor. Şimdi, Demireller, Bayarlar paşalar, İrmaklar faşist komandolarla, panserlerle, kanla, kurşunla işçilere, öğrencilere saldırırken, aynı dönekler, aynı hainler gene sahneye çıkmaya çalışıyorlar.

6. Kuvılcımcıların yarattıkları «teori»ler çelişkilerle, saçmalıklarla doludur.

Bir yerde TIP'in programı «kapitalistten yana»dır diyen Kuvılcımlı, aynı kitabın 21. sayfasında, sosyalist ve komünist partileri arasına nifak sokmak amacıyla, «TIP'i, işçi sınıfının biricik teşkilâtı» olarak gösteriyor.

Başka bir çelişki :

H. Kuvılcımlı, bir yerde, «TIP'de nispet olarak işçi çoğunluk olmalı» diyor. Başka bir yerde, «aydın çokluğundan korkulmamalıdır» diye yazar.

Hangisine inanalım? – Adam bozguncu. TIP'e şövenist eğilimli deyip, bu etiketi TKP'ne takmak ister, TKP, uluslar sorununda Leninizmi savunmuş, her zaman ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi, çözmesi hakkını tanımış, bunu programına almıştır.

Bütün bunlardan, Lenin'in 1904'te belirttiği gibi, oportünizmin kaygan ve çelişkili niteliğini görürüz: «Oportünizmle savaştan söz ederken, bugünkü oportünizmin her alandaki karakteristiklerini, özellikle çapraşıklıkını, biçimsizliğini ve kolay anlaşılmağını hiçbir zaman akıldan çıkarmıyoruz. Bir oportünist, tabiatı gereği, her zaman açık ve kararlı bir tutum takınmaktan kaçınacaktır, her zaman orta yolu arayacaktır, birbirini dışlayan iki karşılıklı görüş noktası arasında her zaman bir yılan gibi kıvranacak ve her iki görüşle de birlik olmaya çalışacak, küçük değişikliklerle, yazıksız ve saygılı öğütlemelerle, varolan görüş farklarını azaltacaktır.» (Lenin, Bir Adım İleri, İki Adım Geri, s. 241–242)

7. Şimdi, onların bütün bu sapıklıklarının, çelişkilerinin pratikteki odak noktalarından biri üzerinde durmaya çalışacağız. Bu nokta, Kuvılcımcıların politik örgütlenme ve özellikle de, parti konusundaki bozguncu, likidatör tutumlarıdır.

Kuvılcımcılar, örgütlenme sorununda tam bir kendiliğinden-gelmecilik izliyorlar. H. Kuvılcımlı, «... suyun başını politikanın kestiğini, politik savaşın ise her şeyden önce sosyal sınıf bilinci ile yöneldiğini, bir saniye unutmamalı» diyor.

İşte, kendiliğinden-gelmeciliğin ve yıkıcılığın «mükemmel bir sentezi»! ...

Işın alfabetesini bilen herkesin görebileceği gibi, bu konserin uvertür kısmında somutlaşan tez, hem menşevizme hem de ekonomizme kapıyı açan bir «düşünceyi» dile getirmektedir.

«Politik savaş, hiç de her şeyden önce sosyal sınıf bilinci ile yönelmez! Politik savaş, «her şeyden önce», bilimsel sosyalizme dayanan ve ancak gerçek bir Marksçı-Leninci Partinin örgütsel girişimleriyle, yığınlara «dışardan» aktarılan politik bilinçle yöneltilir. Lenin, 1902'de, bu noktaya şöyle ışık tutuyordu: «Eğer işçiler, hangi sınıflar gadre uğrarsa uğrasin, her türlü yoksulluklara karşı, keyfi davranışlara, zulmün ve zorbalığın tümüne karşı tepki göstermeye alışmış değillerse; ve işçiler, bunlara karşı, başka herhangi bir açıdan değil de, Sosyal-Demokrat (Marksist-Leninst – C. İ.) açıdan tepki göstermeye alışık değillerse, işçi sınıfının bilinci, gerçek bir siyasal bilinç olamaz.» (Lenin, Ne yapmalı?, s. 88.) Demek ki, işçi sınıfının bilinci, sınıf bilinci, her zaman ve her durumda siyasal bilinç niteliği taşımaz, yani bu iki bilinç, birbiriyle yakından ilişkili olmakla birlikte, farklı şeylerdir. «Ama sosyalizm ile sınıf savaşımı, birbirine paralel olarak fışkırıp gelişirler ve birbirlerini doğurmazlar; ayrı ayrı önşartlardan meydana gelirler.» (Lenin.) Kaldı ki, Lenin'in de belirttiği gibi, işçi yığınlarının bilinci ile işçi sınıfının bilinci de özdeş şeyler değildir. Kendisine «eski sosyalist» süsü veren H. Kıvılcımlı'ya gelince, o, hem sınıf bilinci ile politik bilinci birbirine karıştırmaya çabalamakta ve hem de böylelikle, parti faktörünü camekan arkasına kaldırmaktadır. «Bu noktada biz, sadece, öncü savaşçı rolünü ancak en ilerici teoriyi kendisine kılavuz edinmiş olan bir partinin yerine getirilebileceğini belirtmek istiyoruz.» (Lenin.)

Kıvılcımcılar, politik mücadeleyi elhak «reddetmiyor», sadece «kendiliğinden-gelmeliğin bilinçsizliği» önünde boyun eğiyorlar.

Kıvılcımcılar, bir yandan, «Türkiye'de işçi sınıfının . . . 50 seneden beri kurulmuş işçi partileri vardır, sosyalist partileri vardır», derlerken, öte yandan da, «saniye yitirmeksizin» kurulması «gereken» proletarya partisinden bahsediyorlar ve «. . . siyasi iktidar savaşını yapacak, demir disiplinli, bilimsel sosyalizm düşünce ve davranışıyla silâhlanmış proletarya partisinin henüz kurulmamış» olduğundan dem vuruyorlar. Bu çabaları, onların yıkıcılıklarını örtmeye asla yetmeyecektir. Kıvılcımcılar likidatörlüğe, anarşizme kadar uzanan bir örgüt anlayışına eğilim göstermektedirler. «Bu yüzden onların örgütlenmeyle ilgili «prensipleri», gök kuşağının bütün renklerini taşımaktadır. Hakim unsur, istibdata ve bürokrasiye, körükörüne itaate ve çarklarla dişlilere ait masum, fakat öfkeli konuşmalardan ibarettir. Fakat bu konuşmalar sürüp gittikçe mesele kötüleşmektedir . . . » (Lenin, «Bir Adım İleri, İki Adım Geri», s. 242.)

Onlar, gerçekte, proletarya partisini parçalamak, bir *vis mortua* haline getirmek için her şeyi yapıyorlar. Bu eğilimi örtbas etmek için, her yolla

likidatörlüklerini unutturmaya da gayret sarfetmektedirler. H. Kıvılcımlı, «İşveren Sosyalizmi – İşçi Sosyalizmi» başlıklı yazısında «Kuyrukçular», «ultimatömcüler» diyor. Bunlara «iki çaprazlık» diyor. Ama bu «çaprazlık»tan önce, burada akla ilk gelmesi gereken «çaprazlık», likidatörler çaprazlığıdır. Kıvılcımlı, neden likidatörleri ağzına almaktan çekinmektedir? Çünkü, kendisi, baş likidatördür de ondan!

Yeniden «proletarya partisi»nden, «derleniş»ten söz ediyorlar.

«Derleniş» nedir?

«Derleniş», diyor H. Kıvılcımlı, «önce bir harman olmak»tır. Türkiye ölçüsünde baskı ve oyunlara karşı her devrimci eğilimin ve sosyalizmin sözcülerinin biraraya gelmesidir.

Kıvılcımlı ve müridlerine göre, «harman olmak», «her devrimci eğilimin ve sosyalizm sözcüleri»nin «derleniş» tekkesinde toplanmasıdır.

Herşeyden önce, bu görüş, Partimize (TKP'ne) yönelik direkt bir saldırıdan yola çıkmaktadır. O'nu yok-saymaktadır.

İkincisi, «çelik çekirdek» yani parti, kendisine «devrimci» diyen her gruptan «yararlanmak», hele onları «bir araya getirmek» yoluyla teşkil falan edilemez. Bu, tam bir anarşizm ve kargaşalıktır. Maocular, Troçkistler, Mihriciler, Kıvılcımlı müridler, MDD kalıntıları, vb. «bir araya gelecek» ve bunun adı «Çelik Çekirdek» olacak!

En son, bu tekkeleşme eğilimi kendisini, «MDD»nin «parti çalışması temeline» geçmesi önerisinde yansıtmaktadır. «Parti biziz» diye yazıyorlar. «Öğrencilerin» ön-saflara çıkanlarını partileşme ...? sayıyorlar. Bu, MDD adı ile tanınan teorik, pratik bataklık çukurunun, Mihri Belli gibi provokatörlerin «partileşmesi» demek anlamına gelir.

Leninciler bu konuda ne diyorlar: «Bütün koşullarda ve bütün dönemlerde, siyasal mücadeleyi sürdürmekte ustalaşmış sağlam bir örgüt olmadan, sağlam ilkelerle aydınlanmış ve kesinlikle yürütülen, taktik diye adlandırılmaya lâyık o sistemli hareket plânından söz edilemez.» (Lenin, Ne Yapmalı?, s. 60.)

Son dönemlerde, «derleniş» edebiyatı «yeni» bir kavram daha kazanmış görünüyor. Şöyle yazıyorlar: «Temel doğruların eksiksiz demiyelim ama mümkün olduğunca iyi sindirilmesi, olayların doğru yorumlanması nerede, nasıl ve ne şekilde olur: Genel olarak proletarya partisinde, özel olarak da bu partiye, geçiş olarak yaratılacak tartışma platformunda olur. Bunların dışında «doğruların eksiksiz sindirilmesini, olayların doğru yorumlanmasını aramak bir safsata ve aydın gevezeliği değilse, boş bir hayaldir.» Tamam. İşte bu yüzden de Kıvılcımlı ve müridleri, batağın tam ortasında, «safsata, aydın gevezeliği ve boş bir hayal içinde»dirler. Tamamiyle böyle.

Kıvılcımcılar, başka, «orjinal bir Mantık» izliyorlar: Madem, diyorlar, «olayların doğru yorumlanması» proletarya partisinde ya da ona geçiş olarak yaratılacak tartışma platformunda» mümkündür. Biz de madem proletarya partisinde değiliz, öyleyse, «partiye geçiş olarak yaratılacak bir tartışma platformu» inşa edebiliriz!» Siz elbette partimiz içinde olmazsınız. Sizin Kıvılcımcı geleneğinizle partimizin Marksçı-Leninci geleneği, sizin anti-Sovyet tavrınızla TKP'nin enternasyonalist tutumu, sizin likidatör durumunuzla partimizin «parti bayrağını yüksek tutmak» belgisi asla bağdaşmıyor ve bağdaşmayacaktır. Siz, Kıvılcımcılar, daima «tartışma platformları» inşa etmekle ve buralarda partimize, dünya komünist hareketine, Sovyetler Birliği'ne sövüp, saymakla yetineceksiniz. Bunda serbestsiniz. «Ama biz de istediğimiz yere gitmekte ,özgür', biz de hem bataklığa karşı, hem de oraya gidenlere karşı savaşmakta özgürüz!» (Lenin, Ne Yapmalı? s. 16.)

Ve sizin «örgütlenme süreci teorinize» karşı, bizde Lenin'in yolunu izlemekte özgürüz: «Hareketi kendiliğinden-gelmeliğe bağımlı tutarak, proletarya mücadelesinde bilinç öğelerini küçümseme eğilimi, örgüt konusunda, bu eğilimlerin temsilcileri, ölçülü bir plân içinde düşünülmüş belli bir parti eylemine uymayan örgütlenme-süreci teorisini formüle etmektedirler.» (Lenin, İki Taktik.)

8. Kıvılcımcıların temel niteliklerinden birini, onların sapıklıklarının ikinci odak noktasını da, iflah-olmaz anti-enternasyonalizm oluşturmaktadır. Bunlar proleter enternasyonalizmine düşmandır.

Kıvılcımcılar, sözde ne derlerse desinler, eylemde, uluslararası komünist ve işçi hareketine amansız bir düşmanlık çizgisi izliyorlar. Kaldı ki, bunu birçok kez yazılı olarak da itiraf etmişlerdir. Onların bu itirafları, şu noktalarda yoğunlaşıyor:

Birincisi, onlar, dünya komünist hareketinin birliğini, monolitik çizgisini torpillemeye çalışıyorlar. Bir ülkedeki komünist hareketi, dünya çapındaki komünist hareketten ayrı düşürmeye çaba gösteriyorlar. Onlar, haince bir art-niyetlilik içinde, «proletarya partisi ne Amerika'da, ne Londra'da veya Paris'te, ne Moskova'da ,okumak-üfleme'le olsaydı', bugün Türkiye'de pabucu büyük Lenin'lerin çokluğundan trafik aksardı», diyorlar.

«Uluslararası ve ulusal arasındaki dialektik bağın nesnel tabiatı, dünya komünist hareketinin, dünya çapındaki devrimci sürecin zıt gibi görünen, fakat gerçekte tekparça olan iki etken tarafından etkilenmesi gerçeği ile belirlenir. Bir yanda, sosyalizm ve emperyalizm arasındaki çatışma uluslararası bir düzeyde çözümlendiği için, bu sürecin uluslararası karakteri daha belirgin olmaktadır. Öte yandan, sürecin farklılaşması ve karmaşıklıkları, tek-tek ülkelerde sürekli olarak artıyor; her ulusun devrimci gelişimi ve sosyalizme geçişi ulusal temel üzerinde, ulusal bir

tabanda yer almaktadır. Sosyalizme geçişin uluslararası tabiatını görmezlikten gelmek ve, sadece her ülkenin bağımsız gelişimi ve her parçanın özerkliği üzerine vurgu koymak eğilimi de burada ortaya çıkmaktadır.» (Sobolev, age, p. 103.)

Kıvılcımcılar, Türkiye komünist hareketini dünya çapındaki komünist hareketten ayırmak ve boğmak istiyorlar. Onların bu çabası, en emperyalist, en gerici, en faşist güçlerin temsilcileri tarafından memnunlukla karşılanıyor. 1969 Moskova Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Toplantısı'nın Ana Belgesinde de belirtildiği gibi; emperyalistler, «bu ülkelerdeki devrimci safları anti-komünizm aracılığıyla parçalamaya ve en iyi dostlarından, sosyalist devletlerden ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketlerinden tecrid etmeye uğraşıyorlar.»

İkincisi, onlar, dünya komünist ve işçi hareketine sızmak, onu parçalamak, Marksçı-Leninci ilkeleri yoketmek isteyen Maocu klikle dostluk politikası yürütmek yolundadırlar.

Kıvılcımlı, «... Çin strateji plânı, artık Rusya'daki klasik strateji formülünü dört yerinden çatlatıp genişletti», diye yazıyor. Büyük Ekim Devrimi'ni bir kalemde silmeye çalışıyor. Gerek Çin proletaryasının ve komünistlerinin, gerekse uluslararası komünist hareketin «Mao Tze Tung Düşüncesi»ne karşı yürüttükleri haklı savaşı, Kıvılcımlı, «Böyle bir düşünce ve davranışın nice ,derin sosyalist bilgin» kafaları sersemlettiği, ve Mao'culara» nasıl «Sosyalizmin Bilimi ve ,Komünizmin başarılı deneyi' (SSCB'ni kasdetmek istiyor – C. I.) adına, ne yayılım ateşler açtırdığı örnekleriyle anılabilir» yolunda konuşur. Maoculuğu göklere çıkarmada kraldan fazla kralcı kesiliyor.

Yerli Maocularla post kavgasına girdikleri zaman da Kıvılcımcılar, Mao'nun eteğinden ayrılmamaya özel bir özen gösteriyorlar. Yerli Maocuları, «Mao Kalpazanları» olarak suçluyor. Onlara «iyi Maocular değil, lerdir» diyorlar.

Onlar, Maoculardan şovenizmi, dar ulusçuluğu miras olarak almaktadırlar. «Sosyalizm Nedir?» başlıklı seri yazıda, «Türkiye'de sosyalizm: milliyetçilik» diye yazıyorlar (Sosyalist, s. 5). Onların milliyetçi histerileri, kudurmuş bir anti-sovyetizmde, politika ve taktiklerindeki oportünizmde yankısını buluyor. Kıvılcımcıların likidatör-bozguncu tutumu, şu gerçeği doğrulamaktadır: Sağ ve «sol» revizyonizm ile milliyetçilik, birleşik kaplar gibi birbirlerine bağlıdırlar. Onlar birbirini besler ve güçlendirirler. Onlara yapılacak bir saldırının başarısı, komünist hareketin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi konumundan yapılacak global bir saldırıya bağlıdır.

Üçüncüsü, Kıvılcımcılar, azıllı anti-sovyetçilerdir. Her fırsatta Sovyetler Birliği'ne saldırmadan edemezler. Onlar, partimize ve öteki kardeş par-

tilere Sovyetler'le dostluk, karşılıklı yardımlaşma ve enternasyonalist dayanışma politikası izledikleri için saldırıyorlar. «„Sovyet Cumhuriyetleriyle ilişkilerimizi güçlendirmek'. Bir Partinin tek umut kapısı bu oldu mu, ayakları yerden kesilmiş demektir». (H. Kıvılcımlı, Halk Savaşının Plânları, s. 152.) Onlar, dünyanın ilk sosyalist ülkesi ile dayanışmanın, proleter enternasyonalizminin karakteristik bir özelliği ve önemli bir nesnel ölçüsünü oluşturduğunu görmezlikten geliyorlar. Komünistler, onların proleter enternasyonalizmiyle hiçbir ilişkileri olmadığını iyi biliyor ve kitlelere açıklıyorlar. Onlar, Maoculuklarıyla, likidatörlükleriyle, oportünizmleriyle ve daha binbir hastalıklarıyla birlikte yıkılmaya, çökmeye mahkûmdurlar. Bundan ötürü Sovyetler'e, Partimize ve proleter enternasyonalizmine düşmandırlar.

Ama korkuları, yokoluşlarını önleyemeyecek, sadece hızlandıracaktır. Başta Türkiye Komünist Partisi olmak üzere, bütün devrimci güçler bu hainlerle, bu bozguncularla ve onların yolarkadaşlarıyla savaşıyorlar ve savaşıacaklardır.

Bu provakatörlerle savaşmak, sadece komünistlerin değil, bütün ilerici-lerin görevidir, görevi olarak kalmaktadır.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler. Sonra Avrupadaki okurlarımız aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 Berlin 10

Postfach 100 229

West Berlin

Ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Postscheckkonto 342 441

West Berlin

1. L. I. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HİKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI
6. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA,
7. S. Üstüngel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
8. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
9. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
10. A. Saydan, «SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhergraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbster
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover-Linden
Limmerstraße 106
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falckstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West

6500 Mainz

Bilhildisstraße 15

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6800 Mannheim

U 2, 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3550 Marburg

Am Grün 56

Buchhandlung Libresso

8000 München 40

Türkenstraße 66

Karl-Liebknecht-Buchhandlung

4400 Münster

Steinfurter Straße 15

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8500 Nürnberg

Weinmarkt 12a

Dein Buch Volksbuchhandlung

2900 Oldenburg

Am Damm 26

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8400 Regensburg

Glockengasse 7

Lenchen Demuth-Buchladen

6600 Saarbrücken

Nauwieser Straße 13

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5900 Siegen

Freudenberger Straße 18

Buchhandlung Hornung und Steinbach

7000 Stuttgart

Wilhelmsplatz 1

Buchhandlung W. A. Bastigkeit

5500 Trier

Lindenstraße 10

Friedrich-Engels-Buchhandlung

5600 Wuppertal-Elberfeld

Gathe 55- 57

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
xx: Budapeşte'de yapılan hazırlık toplantısının bildirisi	95
<i>Franz Muri</i>	
Çağdaş kapitalizmin temel çelişkisi	97
<i>Pol Kurtie</i>	
Fransada halk birliğine doğru	109
<i>Titör Görög</i>	
Devrim ve yeni toplum kuruculuğu bilimi	121
<i>İb Nörlund</i>	
Yeni yollar araştırma, prensiplere bağlılık	133
<i>Fransisko Kosta Gomeş</i>	
Güçlükleri yeneceğiz	143
<i>Tsola Dragoyçeva</i>	
Devrimin silâhlı güçlerini meydana getirmede Bulgaristan Komünist Partisinin deneyi	151

ÖZEL SAYFALAR

xx: Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin bildirisi	162
<i>A. Saydan</i>	
Türkiyede sınıf savaşında gelişmeler, kuvvetler dengesinde değişiklik	164
<i>C. İrem</i>	
Yıkıcılara karşı	172

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 27 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 5 lira